

Приложение към Заповед № РД-336/24.04.2012 г.
на министъра на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

гр. МОНТАНА

***РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2019 година***

СЪДЪРЖАНИЕ

I.ВЪВЕДЕНИЕ.....	7
II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	10
II.1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	10
1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “Въздух”	10
2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.....	10
- Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана	16
3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана.....	17
II.2. ВОДИ	19
1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....	19
2. Опазване на повърхностните води.....	19
- кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води в т. ч.	39
3. Подземни води.....	44
4. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....	51
5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....	53
II.3.ЗЕМИ И ПОЧВИ.....	55
1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....	55
2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди.....	55
3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.....	55
4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....	56
5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....	56
6. Ерозия на почвите.....	56
7. Засоляване и киселяване на почвите.....	57
8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност.....	57
9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....	58
II.4.ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....	59
1. Защитени територии.....	59
2. Биоразнообразие.....	69
III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ	83
III.1.ОТПАДЪЦИ	83

1. Кратка информация и анализ на разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби....	83
2. Битови отпадъци.....	83
3. Строителни отпадъци.....	84
4. Производствени и опасни отпадъци.....	85
5. Болнични отпадъци.....	86
6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана	86
III.2.ШУМ.....	88
1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.....	88
III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ.....	91
1. Радиационния гама фон и атмосферна активност.....	91
2.Кратка информация на радиологичните характеристики на необработваеми почви и води.....	91
III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ.....	92
1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.....	92
2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....	92
3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).....	93
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ.....	97
1. ОВОС и Екологична оценка.....	97
2. Комплексни разрешителни.....	99
3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети.....	99
4. Доброволни ангажименти по отношение на опазването на околната среда – EMAS и екомаркировка на ЕС	100
5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.....	101
6. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.....	104
V. ПРОЕКТИ/ ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	108
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	116

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водоелектроцентрала
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕС	Европейски съюз
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление

РИОСВ – Монтана

Адрес:

гр. Монтана 3400

ул. ”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; факс 096/300960, 300961

e-mail: riosv_mont@net-surf.net

<http://www.riosv-montana.com>

зелен телефон: 096/300961

ТЕЛЕФОНИ

Директор –	096/300960
Технически сътрудник; зелен телефон –	096/300961
Директор на дирекция „АФПД“/Гл. счетоводител –	096/300965
Директор на дирекция “КПД” –	096/300561
Административно обслужване “Едно гише” -	096/300964
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300963
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300964
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти” –	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300964
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2019 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които ѝ въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалния доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учаци.

КРАТКА ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

В обсега на контрол от страна на РИОСВ – Монтана попадат две области Монтана и Видин. Област Монтана включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово. Област Видин включва също единадесет общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

Географско положение, граници и големина

Частта от северозападния район на РБългария, която контролира инспекцията, заема територия до р. Дунав на север, билото на Западна Стара планина на юг, на запад границата съвпада с държавната граница с РСърбия и Черна гора, а на изток с област Враца. Граничното му положение с р. Дунав и близостта му до гр. София са дали отражение върху стопанското развитие на района. В миналото тази част от страната е била аграрен снабдител на София и Софийския индустриален и консумативен район. При новите условия географското положение придобива нови измерения. Ломското пристанище се оформя като най-важното за доставка на суровини и стоки, увеличава се значението на пристанище Видин и „Дунав мост 2“, като важен транспортен коридор.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизирано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от

прохода Свети Никола, Чипровско-Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долинните разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно-цинкови руди в Чипровска планина, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици и мергели – суровина за циментовата промишленост и за производството на вар. Глините при с. Клисурсица се използват като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0°C, а средната юлска - 20°C. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните течения водите на реките се използват за електропроизводство (Петроханската каскада и каскадата на р. Горни Лом.). Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широко-листни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.), по поречията – върби, лески, елши, тополи, в планинските части – смесени широколистно-иглолистни (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части - иглолистни (ела, смърч, клек). Храстовидните формации като подлес или самостоятелно се срещат на-всякъде - шипка, къпина, малина, трънка, дрян, келяв габър и т. н. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни /в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии/ и ендемични /срещат се само в определен географски район/ защитени видове растения. Значителна част от териториите с богато биологично разнообразие са включени в границите на защитените зони от Националната екологична мрежа Натура 2000

Фауна

Районът има значително разнообразие. Най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците - над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни /срещат се само в определен географски район/ видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

II. 1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Това са всички тези вещества, които предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажки, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2019 г. в региона на РИОСВ – Монтана е действал един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, а именно „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ”, „ФПЧ₁₀” и „никел”. Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин се осъществява от автоматична измервателна станция – Видин. Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са: „серен диоксид” и „ФПЧ₁₀”. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделяни в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък период от време (30 или 60 минути);
- средноденонощна концентрация – показва допустимата степен на замърсяване за продължителен период, обхващащ пиковите часове и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);
- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер.	Ni	ФПЧ2.5	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	1	-	0	0	-	-	-	-	1	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	-	-	-	-	-	-	-	-	да	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, непредизвикващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е. - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна аритметична стойност от средноденоношните концентрации, регистрирани в продължение на една година

• Фини прахови частици (ФПЧ₁₀)

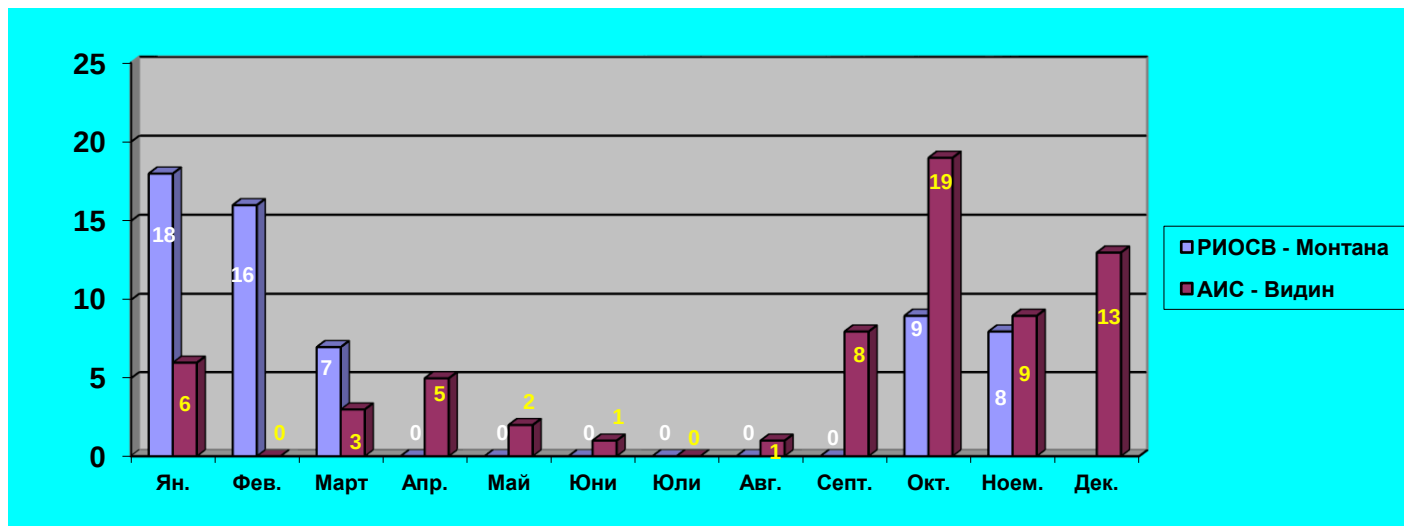
Фините прахови частици са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, транспорт, битово отопление и др. Допустимата средногодишна концентрация за ФПЧ₁₀ е ПДКср.год. = 40 µg/m³ при норма от максимум 35 броя превишения на средноденоношната концентрация ПДКср.дн. = 50 µg/m³ през годината.

За първи път от измерванията в пункт „РИОСВ – Монтана” през 2019 година средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е под нормата за ПДК ср.год. - 36 µg/m³. Дните с превишения на ПДКср.дн. са 71 броя - около 20 % от общия брой анализирани проби. Основен източник за замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀ е битовото отопление на твърдо гориво, което предопределя наднормения брой на превишенията, регистрирани единствено през есенно-зимния сезон на годината.

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин регистрираните превишения на ФПЧ₁₀ са 67 броя, или около 23 % от общия брой 293 анализирани проби. Очевидно е намалението на средногодишната концентрация - 41,3 µg/m³, спрямо 51,2 µg/m³ за предходната година, но трябва да се отбележи и факта за липса на данни за периода от 15.01.2019 г. до 19.03.2019 г., характерен със значително по високи нива на замърсяване. Замърсяването в гр. Видин има подчертано сезонен

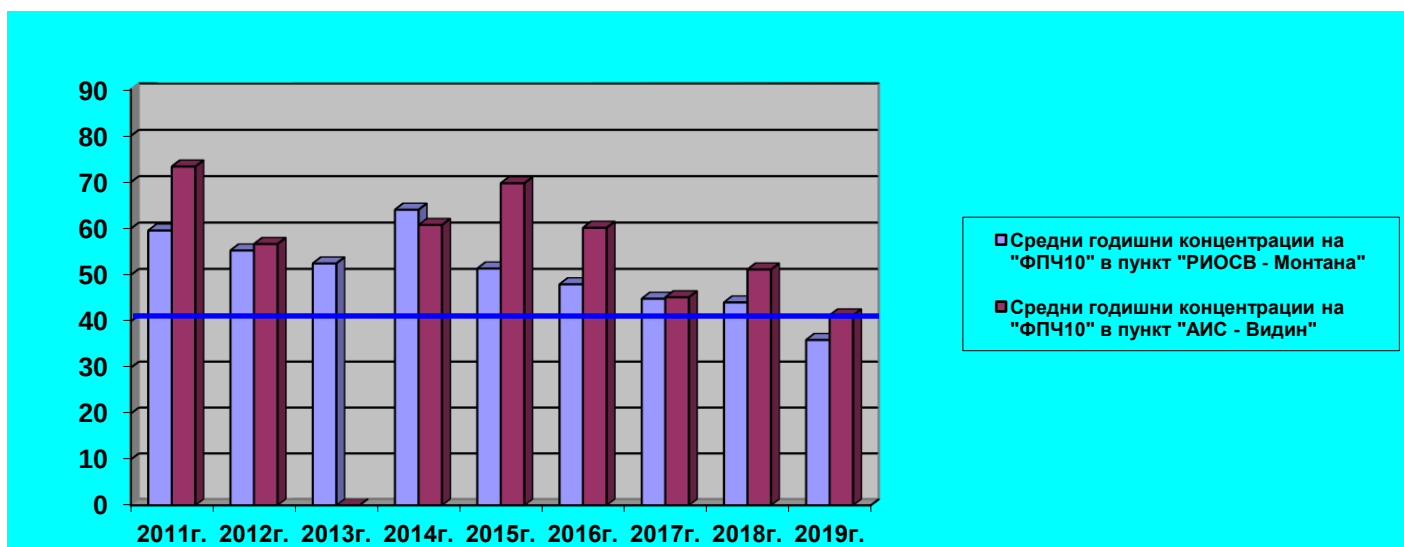
характер – от м. януари до м. март и от м. октомври до м. декември, т.е. през есенно-зимния сезон, с основен източник отоплението на твърдо гориво в битовия и общественя сектори.

Брой на превишенията на средноденонощните стойности на „ФПЧ₁₀“ по месеци в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ през 2019 г.

Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „ФПЧ₁₀“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ за периода 2011 г. ÷ 2019 г.

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
РИОСВ – МОНТАНА	59.6	55.3	52.5	64.1	51.4	48.0	44.9	44.1	36.0
АИС – ВИДИН	73.4	56.7	-	60.8	69.8	60.2	45.2	51.2	41.3

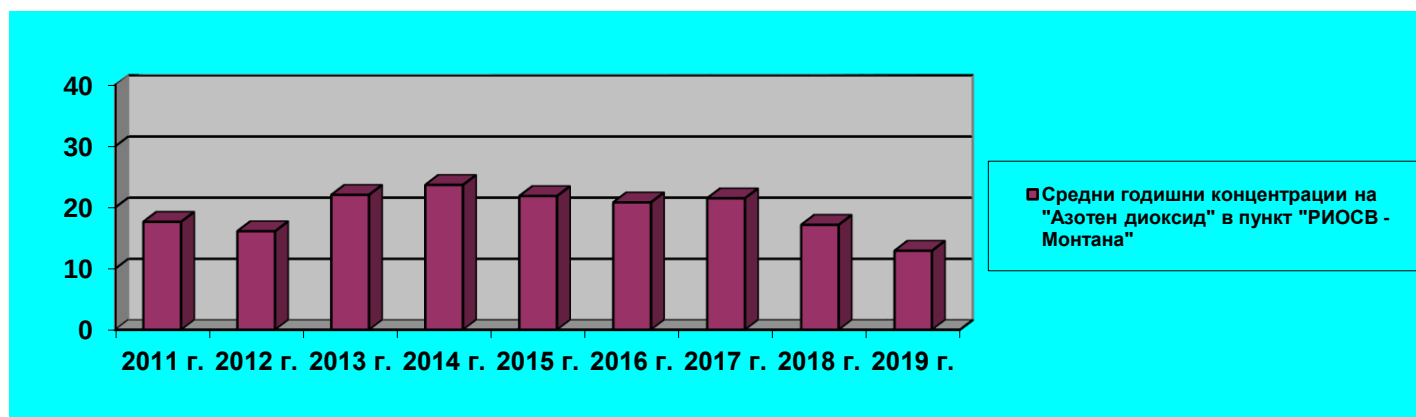
• Азотен диоксид

Превишения на максимално еднократните и средногодишната пределно допустими концентрации на азотен диоксид в стационарния пункт в гр. Монтана през 2019 г. не са регистрирани.

Най-високата максимално еднократна стойност е $76,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ при норма от $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Средногодишната концентрация за пункт „РИОСВ – Монтана“ е $12,91 \mu\text{g}/\text{m}^3$ при ПДКср.год. = $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. В пункта в гр. Видин не се извършва измерване по показател „азотен диоксид“.

Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „Азотен диоксид“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2011 г. ÷ 2019 г.

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
17.64	16.10	22.05	23.68	21.85	20.82	21.49	17.15	12.91

• Серен диоксид

Нормите за серен диоксид, определящи качеството на атмосферния въздух по този показател, са максимално еднократна ПДКм.е. = $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и средноденоношна ПДКср.дн. = $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$. И в двата пункта на територията, контролирана от РИОСВ-Монтана, не са отчетени превишения на серен диоксид. Най-високите отчетени максимална еднократна и средноденоношна концентрации в пункт „РИОСВ – Монтана“ са $47,60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и $29,48 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а в автоматичната измервателна станция в гр. Видин са измерени съответно максимални стойности от $41,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и $18,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

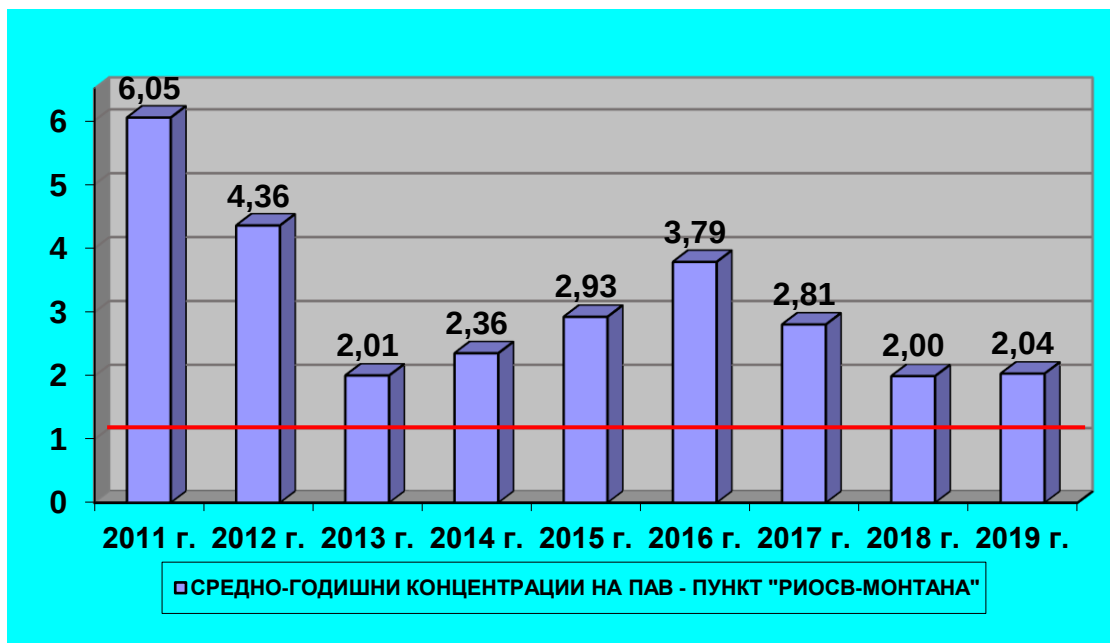
• Никел

Концентрациите по показател „никел“ в гр. Монтана през последните няколко години се задържат на относително постоянни нива и са значително под допустимата норма. Измерената през 2019 г. средногодишната концентрация е $0,83 \text{ ng}/\text{m}^3$ при целева норма от $20 \text{ ng}/\text{m}^3$.

• Полициклични ароматни въглеводороди

Завишени стойности на концентрациите на ПАВ в пункт „РИОСВ – Монтана“ се констатира основно през есенно-зимния период (януари-март и октомври-декември) и са следствие от непълното изгаряне на твърди горива в битовия сектор и на дизеловото гориво в двигателите на автомобилите. През 2019 г. средногодишната целева норма от $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ (приложение № 1 към чл. 3 от Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух) е превишена двойно – $2,04 \text{ ng}/\text{m}^3$.

**Средни годишни концентрации на ПАВ (ng/m³)
в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2011 г. ÷ 2019 г.**

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (Наредба № 7, обн. ДВ, бр. 45/1999 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ, обн. ДВ, бр. 45/1996 г.).

Изпълнителната агенция по околна среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана, изготви списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията ѝ. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т. 1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

При проверките по прилагане и изпълнение на мерките в общинските програми за намаляване на нивата на замърсителите на общини Монтана и Видин (райони по чл. 30, ал. 1, т.1, се констатира изпълнение на мерките, насочени към намаляване на замърсяването основно през пролетно-летния сезон. След подписването на договори през годината и одобрено финансиране по програми LIFE и ОПОС, двете общини ще имат възможност за прилагане и изпълнение в пълен обем и на мерките през есенно-зимния сезон - подмяна на отоплителните уреди и преминаване към използването на нискоемисионни и алтернативни горива за отопление в битовия сектор.

Съгласно чл. 27, ал. 9 от ЗЧАВ, изпълняващите програми по чл. 27, ал. 1 от закона кметове на общини Монтана и Видин носят административнонаказателна отговорност при отрицателна оценка за ежегодно намаляване на нивата на замърсителите. В двете общини през 2019 г. се констатира намаление на броя на превишенията на нормите за вредни вещества и на средногодишните нива на замърсителите – ФПЧ₁₀ и ПАВ за община Монтана и ФПЧ₁₀ за община Видин, с което съгласно заложените критерии в чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ е изпълнено изискването за ежегодно намаление на замърсяването.

Общините, класифицирани по чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4, не разполагат със стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. В тази връзка и с цел периодично оценяване на качеството на атмосферния въздух на такива райони, съгласно утвърден от министъра на околната среда и водите годишен график за 2019 г., от мобилна автоматична станция на ИАОС – София са извършени индикативни измервания в района на гр. Берковица. Резултатите по всички измерени показатели, характеризиращи качеството на въздуха в обследвания район, не превишават законоустановените норми.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

През 2019 г. на територията на РИОСВ – Монтана са осъществявали дейност 334 бр. обекти, включително 86 бр. бензиностанции, попадащи в обхвата на контрол съгласно ЗЧАВ и подзаконовите му нормативни актове по отношение емитирането на вредни вещества атмосферния въздух.

Единственият голям горивен източник на територията на РИОСВ – Монтана е ТЕЦ към „Видахим“ АД, гр. Видин. Централата е със временно прекратена експлоатация от м. август 2015 г., за което РИОСВ – Монтана е уведомявана ежесечно от оператора на ТЕЦ-а. Същото е констатирано и при извършената планова проверка през отчетната 2019 г. във връзка с изпълнение на условията в издаденото на фирмата комплексно разрешително.

Изпълнен е годишния график за проверки за спазване на изискванията на ЗЧАВ, Наредба № 1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (Наредба № 1/2005 г., обн. ДВ, бр. 64/2005 г.) и Наредба за ограничаване на емисиите на определени замърсители, изпускани в атмосферата от средни горивни инсталации (Наредба за СГИ, обн. ДВ, бр. 63/2018 г.) Извършени са общо 44 броя контролни проверки – 17 броя планови, 15 броя извънредни и 12 броя по изпълнение на условията в издадени комплексни разрешителни. Плановите проверки по Наредба № 1/2005 г. са 11 броя, а по Наредбата за СГИ – 6 броя. Дадени са 24 броя предписания за привеждане на обекти и инсталации в съответствие с изискванията на ЗЧАВ, изпълнени в указания срок.

През 2019 г. от горепосочените проверки са осъществени две планови и седем извънредни контролни измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферата. За констатирани наднормени стойности в отпадъчните газове на парова централа на млекопреработвателното предприятие в с. Дъбравка, общ. Белоградчик, обл. Видин, е наложена текуща санкция на СД „Лаф-Велизаров и с-ие“, гр. Белоградчик.

Операторите, задължени да извършват собствени измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от точкови източници, са представили в РИОСВ – Монтана 26 броя доклади с резултати от измерванията. Всички доклади са оценени като съответстващи на изискванията на Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни

вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31/1999 г.), като превишения на нормите за допустими емисии не са констатирани.

При извършените 12 броя планови и една извънредна проверки на бензиностанции за съответствие с изискванията на Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (обн. ДВ, бр. 75/1999 г.) не са констатирани несъответствия и не са давани предписания. През отчетния период са заверени 2 броя дневници за състоянието на системите, съответстващи на Етап II на улавяне на бензиновите пари.

На 7 броя инсталации са извършени планови проверки за спазване разпоредбите на Наредба № 7 за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (обн. ДВ, бр. 96/2003 г.), при което не са констатирани несъответствия. През отчетния период в Регистъра по чл. 30л от Закона за чистотата на атмосферния въздух е регистрирана една нова инсталация за химическо чистене. С решения на директора на РИОСВ – Монтана са утвърдени без забележки всички представени от операторите 6 броя планове за управление на разтворителите в инсталациите, извършващи дейности по Приложение №1 от горепосочената наредба и превишаващи праговата стойност за консумация на разтворители. При проверките на два обекта за съответствие на етикетирането и съдържанието на летливи органични съединения в разпространяваните в търговската мрежа и пускани на пазара продукти, попадащи в обхвата на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, не са установени отклонения от законовите изисквания.

За изпълнение и спазване на изискванията и разпоредбите на чл. 17 от ЗЧАВ, респективно Наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 г. за веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите газове и за отмяната на Регламент (ЕО) №842/2006, са извършени 26 проверки - всички предвидени през годината 14 броя планови проверки, 11 броя съвместно с плана по друг компонент или фактор на околната среда и 1 брой извънредна проверка по уведомление от Митническо бюро – Монтана. За привеждане в съответствие с изискванията и уточняваща и допълнителна информация на операторите на два обекта с оборудване, работещо с флуорсъдържащи парникови газове, са дадени 3 броя предписания, изпълнени в срок.

През отчетната 2019 г. в контролираните от РИОСВ – Монтана производствени предприятия и обекти не са възниквали аварийни ситуации, водещи до замърсяване на атмосферния въздух. Във връзка с подадени сигнали и жалби са извършени 15 броя проверки на 12 обекта, при които не са констатирани нарушения на законодателството, касаещи опазване чистотата на въздуха.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

От изложеното по-горе могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

◆ Последните няколко години се наблюдава устойчива тенденция към намаляване на броя на превишенията на средноденонощните концентрации и средногодишната стойност на $ФПЧ_{10}$. За първи път от началото на измерванията в гр. Монтана средногодишната концентрация на наблюдавания замърсител е в норма. Превишенията са констатирани основно през есенно-зимния период – януари-март и октомври-декември, и са вследствие на отоплението с твърди горива в битовия сектор и неблагоприятните метеорологични условия (безветрие, мъгли, температурни инверсии). Подобна е и тенденцията на намаляване на замърсяването с полициклични ароматни въглеводороди. Изискванията на чл. 27, ал. 6 от ЗЧАВ за ежегодно намаление на броя на превишенията на нормите за вредни вещества и на средногодишните нива на замърсителите за 2019 г. са изпълнени.

Стойностите на концентрациите на всички останали замърсители - серен диоксид, азотен диоксид и никел през последните няколко години се задържат на относително постоянни нива и са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух.

♦ Положителна е и тенденцията за намаляване на замърсяването на въздуха с фини прахови частици в община Видин, независимо от редуването на повишаване и намаляване на броя на превишенията на средноденонощните концентрации и средногодишната стойност на FPЧ_{10} през последните няколко години. Въпреки липсата на данни за периоди от по около два месеца през летния сезон на 2018 г. и през зимния период на 2019 г., намаляването на замърсяването с FPЧ_{10} през 2019 г. е неоспорим факт и е установено на основание заложените критерии в чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ, с което е изпълнено изискването за ежегодно намаление на замърсяването.

За другия измерван в пункта в гр. Видин през 2019 г. замърсител – серен диоксид, са отчетени стойности на максимално еднократната и средноденонощната концентрации значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II. 2. ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2019 г.

Съгласно действащата нормативна уредба в областта на водите и през 2019 г. основните приоритети в работата на РИОСВ – Монтана са свързани с опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяваната територията на областите Видин и Монтана. Целта е да се осигури достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, както и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води чрез засилен контрол на изградените пречиствателни съоръжения.

Предвид разпоредбите на Закона за водите и подзаконовите му нормативни актове контролът, който е осъществен от експертите в направление „Опазване на водите” през 2019 г., включва дейности по:

- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите, както и на комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- провеждане мониторинг на отпадъчните води – съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София е проведен контролен мониторинг на отпадъчните води от 25 броя емитери и се поддържа база данни с резултатите от извършения мониторинг;
- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, както и на пречиствателните станции и пречиствателните съоръжения към тях;
- проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите;
- Участие в комисии за обследване на проводимостта на речните легла с цел постоянна защита от вредното въздействие на водите.

2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Дунавският район обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав, като административно-териториален обхват покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места, включително столицата на страната - гр. София. Общата площ, която обхваща района, е 47235 кв. км. или 42,5% от територията на Р България и обединява речните басейни на 11 реки: Дунав, реките, западно от Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава. Това са поречията на всички реки, вливащи се в р. Дунав на територията на България или извън нея, пресичащи западната граница на страната.

Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. В Дунавския район са идентифицирани следните категории повърхностни води:

➤ **Реки** – вътрешно-териториален воден обект – естествен воден поток, протичащ в повечето случаи по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си (т.н. пониращи реки). Понорът дава началото на подземна река, която, преминавайки през подземни кухни и тунели, отново излиза на повърхността.

➤ **Езера** - вътрешно-териториален повърхностен воден обект със стоящи води. **Язовирите** са водни обекти, образувани в резултат от човешка дейност. Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия, попадащи на териториите на областите Монтана и Видин са:

- поречие Дунав - обща водосборна площ 4 330,856 км²;

- поречие Огоста - обща водосборна площ 4 282,290 км²;
- поречие Западно от Огоста - обща водосборна площ 3 910,578 км².

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село, до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината ѝ е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м³/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколкото най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р. Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р. Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ на поречието е 4 282,290 км², което попада в обхвата на контрол на две регионални инспекции по околна среда и водите – Монтана и Враца. На територията на РИОСВ – Монтана попадат 19 на брой реки с обща дължина от 333,843 км и водосборна площ 1 995,684 км², и 2 броя ПВТ, определени като езера с водосборна площ 68,334 км².

За начало на река Огоста е приета р. Чипровска (35.1 км), която извира под вр. „Вража глава“ (935 м) на границата с Република Сърбия (в Чипровско-Берковска планина, Западна Стара планина). Дължина на реката е 144.1 км с водосборна площ от 3157.1 км². Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (дължина 19.3 км), Лопушанска Огоста (17.0 км), Дългоделска Огоста (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 км), Ботуня (68.7 км), Въртешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Началото на Чипровска река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160%. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. Надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с.

Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината ѝ е голяма — на места достига до 400 м. Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел “Огоста” - вторият по големина в Р. България след яз. “Искър”. Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. “Кошарник” са построени малки водно-електрически централи (ВЕЦ). От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напоителната система е изградена частично.

В таблица №1 са дадени повърхностните водни тела в категория река и езера, включени в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1. ПВТ на територията на РИОСВ – Монтана в поречие Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Тип Река						
1	р. Златица	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	Златица OGRWB002	BG1OG700R1002	19,202	137,151
2	р. Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Бързия OGRWB1003	BG1OG700R1003	32,168	108,107
3	р.Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Бързия OGRWB1103	BG1OG700R1103	10,724	53,774
4	р. Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Берковска OGRWB1203	BG1OG700R1203	7,949	46,442
5	р. Шугавица	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	Шугавица OGRWB005	BG1OG700R005	42,166	220,113
6	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Огоста OGRWB1001	BG1OG789R1001	4,084	50,843
7	р. Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Превалска OGRWB1101	BG1OG789R1101	18,536	91,671
8	р. Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Огоста OGRWB1201	BG1OG789R1201	9,217	36,067
9	р. Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Дългоделска OGRWB1301	BG1OG789R1301	29,412	252,685
10	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Огоста OGRWB1401	BG1OG789R1401	9,944	55,104
11	р. Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Огоста OGRWB1501	BG1OG789R1501	10,476	43,005
12	р. Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Мартиновска OGRWB1601	BG1OG789R1601	11,858	41,790
13	р.Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Огоста OGRWB1213	BG1OG307R1213	19,549	167,183

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

14	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Огоста OGRWB1313	BG1OG307R1313	25,222	247,066
15	р. Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Ботуня OGRWB1006	BG1OG600R1006	14,187	107,145
16	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Ботуня OGRWB1018	BG1OG600R1018	23,238	113,989
17	р. Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Ботуня OGRWB	BG1OG600R1106	9,507	42,809
18	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол	Ботуня OGRWB1118	BG1OG600R1118	25,941	107,396
19	р. Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Черна OGRWB1206	BG1OG600R1206	10,463	73,344
Тип Езера						
1.	яз. Огоста	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	Огоста OGRWB1004	BG1OG700L1004		66,108
2.	яз. Среchenска бара	яз. Среchenска бара на р. Среchenска бара при с. Ягодено, общ. Берковица, обл. Монтана	Среchenска бара OGLWB1016	BG1OG700L1016		2,226

По-подробна информация може да бъде открита на страницата на БДДР – Плевен.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км² и включва 20 броя ПВТ, характеризирани като река (водосборна площ - 3 570,114 км²) и 6 броя езера (водосборна площ - 340,464 км²), попадащи в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2. ПВТ – поречие Западно от Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Река						
1	р. Тимок	р.Тимок от гр.Брегово до устието ѝ	Тимок WORWB001	BG1WO100R001	16,970	132,070
2	р. Тополовец	р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска	Тополовец WORWB004	BG1WO200R004	43,602	507,158
3	р. Войнишка	р. Войнишка след язовир Полетковци до устие, вкл. притоци - Короманица и Смърдла	Войнишка WORWB1007	BG1WO300R1007	34,836	199,944
4	р. Видбол	р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска	Видбол WORWB1008	BG1WO300R1008	52,052	307,595
5	р. Видбол	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Видбол WORWB1108	BG1WO300R1108	6,371	18,725
6	р. Арчар	р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река	Арчар WORWB1009	BG1WO400R1009	58,112	365,325

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

7	р.Скомля	р.Скомля от извора до устие	Скомля WORWB011	BG1WO500R011	39,809	161,304
8	р. Лом	р. Лом от вливането на р.Нечинска бара до устието	Лом WORWB015	BG1WO600R015	24,621	154,314
9	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Лом WORWB1013	BG1WO600R1013	38,056	260,334
10	р. Нечинска бара	р. Нечинска бара след яз.Смирненски	Нечинска бара WORWB1014	BG1WO600R1014	13,782	134,163
11	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска	Лом WORWB1112	BG1WO600R1112	15,100	95,399
12	р. Стакевска	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Стакевска WORWB1212	BG1WO600R1212	3,105	15,032
13	р. Чупренска	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Чупренска WORWB1312	BG1WO600R1312	5,054	19,050
14	р. Краставичка	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Краставичка WORWB1412	BG1WO600R1412	2,646	8,791
15	Без име	РВ "р. Горни Лом"	без име WORWB1512	BG1WO600R1512	4,252	6,225
16	р. Лом	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Лом WORWB1612	BG1WO600R1612	3,616	50,393
17	р. Краставичка	р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом	Краставичка WORWB1712	BG1WO600R1712	8,387	23,406
18	р. Чупренска	р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска	Чупренска WORWB1812	BG1WO600R1812	20,102	100,869
19	р. Стакевска	р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Стакевска WORWB1912	BG1WO600R1912	29,000	193,527
20	р. Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Цибрица WORWB1016	BG1WO800R1016	116,844	814,838
Езера						
1.	яз. Кула	язовир Кула на р. Тополовец	Кула WORWB1003			58,918
2.	яз. Полетковци	язовир Полетковци на р. Войнишка	Полетковци WORWB1006			70,257
3.	яз. Рабиша	яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик	Рабиша WOLWB018			5,545
4.	яз. Христо Смирненски	яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с. Смирненски, общ. Брусарци	Христо Смирненски WORWB1014			98,096
5.	яз. Ковачица	яз. Ковачица на р. Липница при с. Ковачица, общ. Лом	Расово WORWB1020			40,366
6.	яз. Расово - 1	яз. Расово - 1 на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец	Ковачица WOLWB021			67,174

Тук се включват поречията на реките Тимок, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица и техните притоци:

- **Река Тимок** - река в Източна Сърбия, десен приток на Дунав, в който се влива на северозапад от с. Връв, Видинска област. В приустийната си част служи за граница между България и Сърбия (около 15.5 км). Образува се от Свърлишки Тимок и Търговишки Тимок. За начало на Тимок се приема Търговишки Тимок, който извира на Сърбска територия на северозапад от вр. Миджур, Западна Стара планина.
- **Река Тополовец** извира под името Мостище на 1.75 км североизточно от в. Връшка чука, Западен Предбалкан. Тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто планински характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират преди с. Раброво под името р. Рабровска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при

проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабровска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи. Долното ѝ течение във Видинската низина е коригирано. Дължина ѝ е 67.6 км, а водосборната площ - 582.8 км².

- **Река Войнишка** се образува главно от два притока р. Чичилска и р. Короманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образуващи началото на р. Чичилска, извира от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р. Войница. Реката е коригирана в долното си течение. Дължина ѝ е 55.2 км, а водосборната площ 276.5 км².
- **Река Видбол** - извира под името Джоновец на около 300 м от вр. Бабин нос (1108 м), Западна Стара планина. В горното си течение и част от средното тече на изток. След с. Макреш променя посоката, тече на север през тясна долина и се влива в Дунав на 2.5 км южно от гр. Дунавци, община Видин. Притоците, формиращи река Видбол, извира от източните склонове на Западна Стара планина. Един от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попътено се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Дължина на реката е 61.8 км, а водосборната площ 329.8 км². Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.
- **Река Арчар** води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (на 300 м от върха). В горното си течение тече на изток, в средното тече на север и в долното течение – отново на изток. Влива се в река Дунав южно от остров Близнаци. Дължината на реката е 59.4 км, с водосбор от 365.7 км² и основни притоци р. Ошанска и р. Салашка. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи незалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завой, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Въртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш северозточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформирването на нейното начало, така и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на реката. Водното ѝ количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

- **Река Скомля** е с дължина 41.6 км и водосборната площ 162,8 км². В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеза.
- **Река Лом** води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом (Чипровско-Берковската планина, Западна Стара планина) и се влива в Дунав при гр. Лом. Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км². Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средогрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема два от главните си притоци — р. Стакевска и р. Чупренска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите ѝ излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в р. Дунав при гр. Лом. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.
- **Река Цибрица** извира от местността “Влашко поле”, на около 1.7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 km, с водосборна площ 933.6 км².

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Програмите за мониторинг на водите включват програми за контролен, оперативен и при необходимост – проучвателен мониторинг, които се подготвят и изпълняват в рамките на всеки период на Плана за управление на речните басейни.

Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от проведения мониторинг.

За разлика от контролния и оперативния, проучвателния мониторинг в повечето случаи не се планира дългосрочно, а се назначава и изпълнява след инцидентно замърсяване от неизвестен произход или проучване причини подпомагащи анализа на състоянието. Такива са случаите когато след своєвременния анализ на резултатите от изпълнения мониторинг се установи наличието на високи нетипични концентрации на някои вещества се пристъпва към планиране на проучвателен мониторинг.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми през 2019 г. са изпълнявани съгласно Заповед № РД-175/02.04.2018 г. на Министъра на околната среда и водите (до 31.03.2019 г.) и Заповед №РД-230/28.03.2019 г. на Министъра на околната среда и водите (от 01.04.2019 г.). Показателите, които се наблюдават по заповедта, са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;

- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакмулиращи се вещества. Броят им е 33;

- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Контролът на качествата на повърхностните води за 2019 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, е проведен от страна на РЛ - Монтана в 35 на брой пункта от НСМОС, съгласно горесцитираните заповеди на МОСВ (Таблица №3).

Таблица №3. Пунктове за котролен и оперативен мониторинг на повърхностни води

№	Код на пункт	Име на пункт	Речен басейн	Име на река/езеро/язо вир	Код на ВТ	Типология 2010_на ВТ
1	2	4	8	9	10	11
1	BG1DU01119MS010R	р.Дунав- гр.Ново село десен бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
2	BG1DU01119MS010M	р.Дунав- гр.Ново село ляв бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
3	BG1DU01119MS010L	р.Дунав- гр.Ново село среда	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
4	BG1OG02919MS1220	р.Превалска Огоста преди вливане в р. Огоста, мост след с. Митровци	Огоста	Превалска Огоста	BG1OG789R1101	R4
5	BG1OG02721MS1040	р.Шугавица мост в с. Долно Белотици	Огоста	Шугавица	BG1OG700R005	R4
6	BG1OG02811MS1090	р.Дългоделска Огоста , с. Г.Геново	Огоста	Дългоделска Огоста	BG1OG789R1301	R4
7	BG1OG02911MS1100	р.Огоста след с.Железна	Огоста	Огоста	BG1OG789R1501	R4

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

8	BG1OG00611MS090	р.Ботуня, при с.Охрид преди вливане в Огоста	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1018	R8
9	BG1OG00699MS120	р.Ботуня над гр.Вършец /кв.Заножене/	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1106	R2
10	BG1OG00795MS160	р.Огоста/преди яз.Огоста , мост с. Г.Церовене	Огоста	Огоста	BG1OG789R1001	R4
11	BG1OG00739MS031	Язовир „ Огоста”	Огоста	яз. Огоста	BG1OG700L1004	L14
12	BG1OG00051MS080	р.Огоста, при Кобиляк	Огоста	Огоста	BG1OG307R1313	R7
13	BG1OG00094MS190	р.Чипровска Огоста над гр. Чипровци	Огоста	Чипровска Огоста	BG1OG789R1601	R2
14	BG1OG00731MS140	р.Огоста, след гр.Монтана	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
15	BG1OG02919MS1200	р.Огоста мост за с. Горна Ковачица	Огоста	Огоста	BG1OG789R1401	R4
16	BG1OG00733MS150	р.Огоста след яз.Огоста	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
17	BG1WO00321MS100	р.Войнишка – с. Търняне	Реки западно от Огоста	Войнишка	BG1WO300R1007	R8
18	BG1WO00061MS030	р.Лом преди гр. Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R015	R8
19	BG1WO00811MS010	р.Цибрица при с. Долни Цибър	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800R1016	R8
20	BG1WO00014MS140	р.Тимок при гр. Брегово	Реки западно от Огоста	Тимок	BG1WO100R001	R8
21	BG1WO00413MS070	р.Арчар при с. Арчар	Реки западно от Огоста	Арчар	BG1WO400R1009	R8
22	BG1WO00003MS090	р.Видбол, след гр. Дунавци, преди р. Дунав	Реки западно от Огоста	Видбол	BG1WO300R1008	R8
23	BG1WO00659MS050	р.Лом при с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1112	R2
24	BG1WO00521MS060	р.Скомля след с. Септемврийци	Реки западно от Огоста	Скомля	BG1WO500R011	R8

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

25	BG1WO00659MS059	р.Краставичка над с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1712	R2
26	BG1WO01641MS1080	р.Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Реки западно от Огоста	Стакевска	BG1WO600R1912	R2
27	BG1WO01631MS100	р.Лом след с. Крива бара преди вливане на Неченска бара	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1013	R8
28	BG1WO62319MS051	яз. "Хр.Смирненски" на река Лом	Реки западно от Огоста	яз. Христо Смирненски	BG1WO600L014	L16
29	BG1WO00814MS071	яз."Расово" на стената	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800L020	L16
30	BG1WO03496MS031	яз."Рабиша" на река Видбол	Реки западно от Огоста	яз. Рабиша	BG1WO300L018	L4
31	BG1WO32939MS021	яз."Полетковци"	Реки западно от Огоста	яз. Полетковци	BG1WO300L1006	L12
32	BG1WO29791MS011	яз." Кула"	Реки западно от Огоста	Тополовец	BG1WO200L1003	L12
33	BG1WO01621MS110	р.Неченска бара преди вливане в р.Лом/моста с. Крива бара	Реки западно от Огоста	Неченска бара	BG1WO600R1014	R8
	Пунктове САМО на анализ на Приоритетни вещества					
34	BG1OG00744MS041	Язовир „Среченска бара”	Огоста	яз. Среченска бара	BG1OG700L016	L2
35	BG1OG00994MS172	РВ "Козарице"	Огоста	Мартиновска Огоста	BG1OG789R1201	R2

2.3. Състояние на повърхностните води за 2019 г. по поречия, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана, по отношение тяхното замърсяване

Настоящият анализ на качеството на повърхностните води отразява оценката на екологичното и химично състояние по водни тела към 2019 г., която Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) е изготвила на база резултатите от изпълнения през последните две години мониторинг (2018 и 2019 год.).

На основание чл.169, ал. 2 на Закона за водите, мониторингът на водите се провежда по разработени от басейновите дирекции (БД) програми в съответствие с характеристиките на водните тела и оценката за екологичното и химичното им състояние. Подготвените програми са два вида - за контролен и за оперативен мониторинг. След изготвянето им БД ги съгласуват с ИАОС като изпълнители на голяма част от анализирания показател. Същите се одобряват със заповед на министъра на околната среда и водите. В изпълнение на планираните програми за мониторинг на води в План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. в Дунавски район, същите се изготвят, съгласуват и одобряват всяка отделна година, като стартирането им е от 01.04., а изпълнението им приключва на 31.03 на следващата година.

През 2018 и 2019 година на територията на БДДР - гр. Плевен се изпълняват програмите за мониторинг, одобрени със следните заповеди на министъра на ОСВ:

- Заповед РД-229/05.04.2017 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води в т.ч. и води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води- количествен и качествен, изпълнение на програмата за мониторинг на води в нитратно уязвими зони за периода 01.04.2017 до 30.03.2019 г. Програмите за мониторинг включваха пунктове от националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони, в изпълнение на т.н. Нитратна Директива за водите. Пунктовете за контролен мониторинг са 39 на брой. За оперативен мониторинг са включени 99 пункта, в програмата за TNMN са 12 пункта. Програмата за води за питейно-битово водоснабдяване в зоните за защита съдържа 107 пункта. Пунктове за мониторинг от националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони- 24 бр.
- Заповед РД-175/02.04.2019 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води, в т.ч. и води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води- количествен и качествен анализ, за периода 01.04.2019 до 31.03.2019 г. Пунктовете за контролен мониторинг на повърхностни води, включващи повърхностни мрежа и води в защитени зони на води за пиене са 47 на брой. За оперативен мониторинг са включени 118 пункта, в програмата за TNMN са 12 пункта, а в програмата за води за питейно-битово водоснабдяване в зоните за защита 114 пункта.
- През периода се изпълняват и програмите за собствен мониторинг, съгласно условията на комплексни разрешителни и разрешителни за водовземане и заустване.

Оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество (БЕК) е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и *Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води* (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която са включени класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типово специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

В програмите за хидробиологичен мониторинг (ХБМ) за 2017 и 2019 година са включени пунктове от категориите реки и езера/язовири. За реки се анализират биологичните елементи за качество (БЕК) – макрозообентос, макрофити и фитобентос, а за езера/язовири, оценката се прави само по показателя фитопланктон. В териториалният обхват на РИОСВ–Монтана за периода 2017 и 2019 г. са включени 35 пункта за мониторинг. Поради ограничен финансов капацитет на ИАОС програмата за мониторинг на езера/язовири е разпределена в периода на целия ПУРБ 2016-2021 г., затова все още няма данни за някои от язовирите. Язовирите Кула, Ковачица, Христо Смирненски (на река Лом), Аспарухов вал и Среchenска бара са включени в програмата за мониторинг през 2019 г. Мониторирането им по показател фитопланктон продължава и през 2019 г., поради което за изброените язовири не е направена оценка по БЕК към момента. Язовирите Расово, Рабиша и Ковачица не са включени в програмите за хидробиологичен мониторинг през посочения период.

На територията на РИОСВ-Монтана са включени водните тела разположени във водосбора на река Огоста, водосбора на реки, които са на запад от река Огоста и част от река Дунав. Тъй като административно деление не съвпада с границите на водните тела по поречия водосбора на р. Огоста попада в две области - Монтана и Враца.

Програмите за физикохимичен и химичен мониторинг се изпълняват от две регионални лаборатории /РЛ/ на ИАОС в гр. Монтана и гр. Враца. Хидробиологичния мониторинг /ХБМ/се изпълнява от РЛ - Монтана.

Поречие Дунав

Река Дунав на територията на РИОСВ - Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с. Ново село. Същият е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав/TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката.

Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки- на левия бряг на реката, в средата и на десния бряг, т.е. българския.

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на *Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води*, за тип R7-Големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6- Среден и долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Резултатите от анализа за периода 2017-2019 година показват добро качеството на водите в този наблюдаван участък. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Анализираните специфични замърсители , като сравнение на Средно годишната стойност /СГС/ със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. *Наредба Н-4*.

Няма измерени високи над СКОС на приоритетни вещества/ПВ/ в периода 2017-2019 г. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2017 и 2019г. не са планирани за наблюдение пунктове, разположени на река Дунав.

Поречие Огоста

Във водосбора на река Огоста са разположени 32 повърхностни водни тела, за състоянието на които се наблюдават чрез 36 пункта за мониторинг.

Основното поречие на река Огоста, включва следните водни тела:

✓ *р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие-водно тяло BG1OG100R014*

За водното тяло на устието на река Огоста преди вливане в река Дунав в периода 2017-2019 година се наблюдава влошаване качеството на водата по отношение на съдържание на нитратни съединения. Наблюдават се измерени високи концентрации на азот нитратен и общ азот. Затова оценката е умерено състояние по физикохимични показатели. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен - концентрация 39,4 µg/l, но при оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонове концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни. В този случай при отчитане на фоните концентрации използвайки методологията, СГС на концентрацията на арсен, отговаря на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители.

От анализа на резултатите не се наблюдават превишения на приоритетните вещества, съобразно изискването на Наредбата за СКОС на приоритетните вещества и някои други замърсители.

За водно тяло BG1OG100R014 данните от наблюдаваните биологични елементи за качество (БЕК) в периода 2017-2019г. отчитат умерено състояние по макрозообентос и фитобентос и лошо състояние по БЕК риби.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен и алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Резултатите от мониторирания БЕК макрозообентос през 2019г. отчит отлично състояние. Наблюдава се подобряване в състоянието на водното състояние в сравнение с предходните години.

✓ *р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления манган и арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

При анализа на приоритетни вещества никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

В периода 2017-2019г. данните от наблюдаваните биологични елементи за качество макрозообентос, макрофити и фитобентос показват умерено състояние.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG10G307R1313*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за желязо и арсен, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Резултатите от проведенят хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос през 2019г. показват отлично състояние.

✓ *язовир Огоста, водно тяло BG10G700L1004*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена в язовира надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

През периода 2017-2019г. за язовир Огоста е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене, водно тяло BG10G789R1001*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показатели арсен и алуминий. Изчислената средногодишната стойност /СГС/ на арсена и алуминия във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Състоянието на водното тяло по биологични елементи за качество е умерено.

р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново, водно тяло BG10G789R1401

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*, с изключение на азот нитратен, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ *р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел, водно тяло BG10G789R1501.*

Видно от анализа на физикохимичните показатели е, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние спрямо стандартите за качество в *Наредба Н-4*. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения на показателя арсен. Изчислената СГС на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Хидробиологичният мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос през 2019 г. в пункта *р. Огоста след с. Железна* отчита умерено състояние за водното тяло.

За оценката на химичното състояние във всички пунктове за мониторинг е планиран мониторинг на приоритетните вещества. От анализа на резултатите е видно, че няма превишение на СКОС за отделни анализирани приоритетни вещества. Въз основа на това, може да се заключи, че химичното състояние на водните тела, разположени на основното поречие на река Огоста са в добро химично състояние.

Поречие река Ботуня

В поречието на реката Ботуня са разположени следните водни тела:

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол, водно тяло BG1OG600R1118*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*.

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва само показателя алуминий.

✓ *р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна, водно тяло BG1OG600R1006* - през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

✓ *р. Въртешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол, водно тяло BG1OG600R007.*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Относно хидробиологичният мониторинг на водни тела в поречието на р. Ботуня за периода 2016-2017г. са направени анализи на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Пробонабрани и анализирани са 3 пункта за БЕК. Според анализираниите биологични елементи водни тела BG1OG600R007 и BG1OG600R1118 са оценени в добро състояние, а тяло BG1OG600R1018 е оценено в умерено състояние. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1OG600R1006 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

Анализа на резултатите от наблюдаваните приоритетни вещества за оценката на химичното състояние показва, че няма високи измерени концентрации над СКОС за добро състояние. Оценката на химичното състояние на водните тела, по поречието на река Ботуня показва, че са в добро химично състояние.

Река Рибене

✓ *р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод, водно тяло BG1OG400R1019* през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Според анализираниите БЕК (макрозообентос, макрофити и фитобентос) през 2017г. в пункта *р. Рибине – след с. Фурен*, състоянието на водно тяло BG1OG400R1019 се оценява като добро.

✓ *приток на р. Рибене от извор до вливане в р. Рибене при Лесура, водно тяло BG1OG400R1119*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*.

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите цинк и манган. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите цинк и манган във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Водното тяло се наблюдава чрез пункт *р. Ляв приток на р. Рибене на запад от с. Лесура, след моста за с. Галатин*. Мониторираният през 2019г. БЕК макрозообентос отчита умерено състояние за водното тяло.

✓ *р. Рибене от извор до вливане на приток при Лесура вкл. язовир Трикладенци, водно тяло BG1OG400R1219* през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Въз основа на данните от пункта *р. Рибене след с. Лесура*, (БЕК макрозообентос, 2019г.) водното тяло се оценява в умерено състояние.

Язовири

✓ *язовир Среchenска бара, водно тяло BG1OG700L1016*

Водното тяло на язовир Среchenска бара е разположено в Зона за защита на водите/ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Съгласно *Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване* язовирът е категоризиран с категория А2.

За времето на 2017-2019 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

✓ *язовир Дъбника, водно тяло BG1OG600L1015*

За периода 2017-2019 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Други реки

р. Мартиновска, р. Дългоделска, р. Бързия, р. Шугавица и р. Златица

Общото между записаните по-горе реки/водни тела е, че всяка река от извор до вливането и в р.Огоста е самостоятелно водно тяло. Оценката по реки е следната:

✓ *р.Мартиновска (Мартиновска Огоста)*

През 2017-2019 година водно тяло с код BG1OG789R1601 не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Според данните от хидробиологичен мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Мартиновска Огоста е оценено като добро според БЕК макрозообентос и фитобентос, а според БЕК макрофити в отлично. Като цяло според биологичните елементи за качество реката е в добро състояние.

✓ *р.Дългоделска Огоста, с код на водното тяло BG1OG789R1301*

За периода 2017-2019 година резултатите от измерените физикохимични показатели показват добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

От направените анализи на приоритетните вещества е видно, че няма превишение на СКОС за приоритетни вещества. Химичното състояние за водното тяло на р. Дългоделска е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Дългоделска Огоста е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос.

✓ *Река Бързия*

От анализа на физикохимичните показатели е видно че, водите на р. Бързия отговарят на изискванията за добро състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*. При анализа на специфичните замърсители нито един не показва отклонения от изискванията за добро състояние. За времето на 2017-

2019 година мониторираните приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Бързия е оценено като умерено.

✓ *Река Златица*

През 2017-2019 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Река Шугавица*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя желязо. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество.

Речни водохващания /РВ/, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/

- ✓ РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релков дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец
- ✓ РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово
- ✓ РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара
- ✓ РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"
- ✓ РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел
- ✓ РВ "Щавляка" и РВ "Козарице" - р. Огоста от извор до Чипровци

Речните водохващания се оценяват по метода на групирането, както при ПУРБ 2016-2021 г., така и за периода 2017-2019 година.

За периода 2017-18 година е направен анализ по всички показатели на две РВ от поречие Огоста, а именно: РВ „Козарице“ и РВ "Шабовица", които са от различни типове- R2 и R4. Получените отлични/добри резултати от физикохимичния мониторинг и добри-от химичния на приоритетните вещества, се „пренасят“ чрез подхода за групиране при оценката за екологично и химично състояние на всички РВ от поречие Огоста.

В пункта РВ Козарице е наблюдаван БЕК макрозообентос през 2017г. Състоянието на водното тяло се оценява като добро. РВ "Шабовица" не е мониторирано по хидробиологични показатели в периода 2017-2019г.

Поречия Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001
- ✓ Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата- водно тяло BG1WO200L1003
- ✓ Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006
- ✓ Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тялоBG1WO300R1108
- ✓ Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009
- ✓ Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011
- ✓ Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска

река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"

✓ р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014

✓ Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016

✓ Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, язовир Христо Смирненски(на река Лом), водни тела съответно BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021, BG1WO600L1014

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в тази част на страната.

Особено място при анализа трябва да отделим на река Тимок. Този участък от реката, който е на устието на река Дунав и който е граничен с Р Сърбия, е характерен с висока замърсеност с метали. Източникът на замърсяване е извън пределите на Р България.

✓ Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001

В периода 2017-2019 година река Тимок се мониторира на пункта при гр. Брегово. Провежда се мониторинг на всички физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества. Оценката по физикохимичните показатели и специфични замърсители е за умерено състояние. Измерени са високи концентрации на металите: желязо (Fe), манган (Mn), мед (Cu), цинк (Zn) и алуминий (Al).

Химичното състояние също е не постигащо добро състояние, поради измерени високи стойности на тежките метали кадмий (Cd) и никел (Ni).

Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Тимок се определя като лошо.

✓ Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Наблюдаваните биологични елементи за качество през 2017г. показват умерено състояние.

✓ яз. Кула- водно тяло BG1WO200L1003

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг за 2019г. от пункт р. Войнишка – с. Търняне отчитат добро състояние за водното тяло.

✓ яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват

показателите манган и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите манган и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

В периода 2017-2019г. за язовир Полетковци е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

✓ *Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водно тяло BG1WO300R1008 се намира в отлично състояние, въз основа на данните от хидробиологичен мониторинг в периода 2017-2019г.

✓ *Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Оценката по биологични елементи за качество за периода 2017-2019г. е добро състояние.

✓ *Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател електропроводимост който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че има измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показател алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ *Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"*

✓ *Водно тяло с код BG1WO600R015 р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо *Наредба Н-4*. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ *Водно тяло с код BG1WO600R1013 р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара за периода 2017 – 2019 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.*

Въз основа на резултатите от хидробиологичен мониторинг, проведен в пункт *р. Лом след с. Крива бара преди вливане на Нечинска бара* водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1112 *р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливането на р. Стакевска*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг (от 2017г.) в пункта *р. Лом при с. Горни Лом* отчитат добро състояние по БЕК макрозообентос и фитобентос, отлично по макрофити, лошо по БЕК риби.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1612 *р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом* през периода 2017 – 2019 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1712 *р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество за периода 2017-2019г.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1812 *р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска*

В периода 2017–2019 година водното тяло не планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за мониторинг на биологичните елементи за качество.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1912 *р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследваният през 2019г. БЕК макрозообентос.

✓ *р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло с код BG1WO600R1014*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател БПК₅, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените СГС във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

✓ *Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

Речните водохващания РВ "Бяла вода" на р. Видбол, както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом" са предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/. Разположени са в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Въз основа на резултатите за РВ "р. Горни Лом" и РВ "Голяма река" на р. Чупренска може да се направи извода, че същите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние по отношение на физикохимичните елементи за качество, специфичните замърсители и на добро химично състояние. Ползвайки подхода на групирането, всички РВ в поречие на реките западно от Огоста се оценяват в добро екологично и добро химично състояние.

✓ *Язовир Расово BG1WO800L1020*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите желязо и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите желязо и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO800L1020 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Язовир Рабиша BG1WO300L018*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател БПК5 който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Язовир Ковачица, BG1WO800L021*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че са измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател желязо. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на концентрацията на желязо в водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализ на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Язовир Христо Смирненски, BG1WO600L1014*

Анализът на данните по физикохимичните показатели за качество показват, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатираны концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро.

Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води в т.ч.:

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсители, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

➤ **Точкови източници на замърсяване** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.

➤ **Дифузни източници на замърсяване** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесение вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а натоварването с фосфор - основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други значими замърсявания са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

➤ **Хидроморфологични изменения** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми, възникнали вследствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Хидроморфологичните промени въздействат в значителна степен върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, които възпрепятстват миграционните коридори на водни организми.

➤ **Морфологични изменения** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества, увреждащи жизнената среда на водните организми.

С цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията, експертите от направление „Опазване на водите” към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти с издадени по реда на ЗВ разрешителни за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти или комплексни разрешителни по ЗООС, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се осъществява чрез пречиствателни съоръжения (мазиноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за битово - фекални и химически замърсени отпадъчни води и т.н).

На основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед №РД - 821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите е внедрена **Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ**, съдържаща данни от контролната дейност по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно (първо и второ полугодие) за всяко заустване от даден обект, като броят на обектите в утвърдения със Заповед №РД-788/19.12.2018 г. на министъра на ОСВ

списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води, подлежащи на задължителен емисонен контрол от страна на РИОСВ – Монтана през 2019 г. са 25 броя.

2.4.1. Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Основен замърсител на водоприемниците на територията на РИОСВ – Монтана се явяват непречистените отпадъчни води, които се генерират от населените места. Предвид липсата на ПСОВ в по-голямата част от населените места, като градовете Лом, Берковица, Кула и Белоградчик, районът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците. Изключение правят само градовете Монтана, Видин и Вършец, като изградените и действащи ГПСОВ и на трите населени места отговарят напълно на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони (осигурено третично пречистване на отпадъчните води).

В по - големите промишлени центрове в региона - Лом, Берковица, Белоградчик и Кула - са с изградени смесени канализационни системи, в които са включени предимно битово – фекални, производствени отпадъчни и дъждовни води. Смесените отпадъчни води са зауствени във водоприемниците без пречистване. Частични канализационни колектори са изградени и в някои по-малки населени места – гр. Бойчиновци, гр. Грамада, с. Лехчево, с. Рабиша и други.

В някои от селищата в региона се изграждат или разширяват канализационните системи. По Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 изцяло са изградени канализационните системи на с. Раковица, общ Макреш, с. Расово, общ. Медковец и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново. Останалата част от селищата на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са без изградени канализационни системи.

Към края на 2019 г. изпълнението на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места на територията на РИОСВ – Монтана е следното:

❖ Агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители (е.ж.), попадащи в обхвата на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана:

➤ Отпадъчните води на **гр. Монтана** се отвеждат и пречистват в ГПСОВ – Монтана. Градската пречиствателна станция с капацитета си от близо 18 000 куб. метра пречистена вода за денонощие напълно задоволява нуждите на гр. Монтана. Станцията е с механично и биологично стъпало, както и с изградено съоръжение за отстраняване на фосфора. ГПСОВ – Монтана отговаря на всички европейски екологични норми и до настоящият момент работи ефективно и с добър ефект на пречистване. Водата се пречиства с екологични агенти, които не замърсяват околната среда, а почистените утайки се предвижда да бъдат използвани за наторяване.

➤ През месец септември 2019 г. е пусната в експлоатация и ГПСОВ на гр. Видин. Станцията отговаря на всички европейски екологични норми (механично и биологично стъпало, изградено съоръжение за отстраняване на фосфора).

➤ Населените места **Берковица и Лом** към края на 2019 г. са все още без изградени ГПСОВ.

❖ Агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж.

През 2014 г. бе пусната в експлоатация ПСОВ на гр. Вършец с проектен капацитет за 10 000 е.ж. Останалите агломерациите, които попадат в обхвата на Директивата, но за тях няма осигурено пречистване на отпадъчни води, са Белоградчик - 5 090 е.ж., Брегово - 2 494 е.ж., Вълчедръм - 3 614 е.ж., Дунавци - 2 157 е.ж. и Кула - 3 175 е.ж.

❖ Агломерации, попадащи в обхвата на Директивата:

✓ В контролираната от РИОСВ-Монтана територията съществуват агломерации извън обхвата на Директивата, в които е извършено строителство на КС с ПСОВ и същите са пуснати в експлоатация. Такива са КС с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец, с. Раковица, общ. Макреш и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново.

2.4.2. Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти, в обхвата на РИОСВ – Монтана

2.4.2.1. *Стопански субекти, източници на отпадъчни води, с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана:*

➤ **За поречие Дунав:**

✓ „Кнауф България” ЕООД, гр. София, Завод за гипсфазерни плоскости, гр. Видин – на площадката на обекта се произвеждат гипсфазерни плоскости, като се формира смесен поток от пречистени в локална ПСОВ битово – фекални и промишлени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват в р. Дунав. През 2019 г. поради констатирани нови превишени стойности на индивидуалните емисионни ограничения по показатели „Неразтворени вещества”, „Сулфати“, „БПК₅“ и „ХПК“ с Наказателно постановление е наложена нова текуща санкция за замърсяване водите на р. Дунав. Същата впоследствие е намалена след намаляване замърсяването по горните показатели, което е удостоверено с протоколи от изпитване на отпадъчните води.

✓ „Еко Милк Видин“ ЕАД, с. Кошава, общ. Видин - производство на имитиращи продукти от сухо мляко и растителни мазнини. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който след първично пречистване се зауства гравитачно в р. Дунав. През 2019 г. е констатирани превишения на ИЕО по показателите, заложи в разрешителното за заустване, вследствие на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води, за което на дружеството е съставен АУАН по реда на Закона за водите и е издадено Наказателно постановление.

✓ „Ел Би Булгарикум“ ЕАД, гр. София, производствена база в гр. Видин за производство на млечни продукти - смесеният поток битово – фекални и производствени отпадъчни води след първично пречистване в пречиствателно съоръжение се зауства в р. Дунав. Вследствие на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води през 2019 г. по някои от показателите, заложи в разрешителното за заустване, са констатирани превишения на ИЕО, за което на дружеството е наложена текуща санкция. Същата е отменена след предприемане на действия по почистване на пречиствателното съоръжение и представяне на протокол от изпитване на отпадъчни води (собствен мониторинг) за удостоверяване на спазването на ИЕО от разрешителното.

➤ **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**

✓ „Мити 01” ЕООД, гр. София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазиноуловител се зауства в р. Лом. През 2019 г. продължава да действа наложената през 2015 г. с НП текуща санкция за допуснатото превишения на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води. Същата е намалена през 2016 г. след представяне на протоколи, удостоверяващи по-ниски стойности на ИЕО по показатели, за които е наложена санкцията;

✓ СД „Лаф – Велизаров”, гр. Белоградчик, Млекопреработвателно предприятие в с. Дъбравка – смесен поток отпадъчни води след ЛПСОВ се зауства в р. Дъбравка. Вследствие на констатирано през 2019 г. минимално превишаване на ИЕО по показател „БПК₅”, заложи в разрешителното за заустване, е наложена текуща санкция. Същата впоследствие е отменена въз основа на резултатите от представен протокол от изпитване на отпадъчните води, удостоверяващ стойности на ИЕО по определените в разрешителното показатели под заложените норми.

2.4.2.2. *Брой стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества, съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*

Списъкът на обектите, формиращи емисии на приоритетни и ПОВ в отпадъчните си води, е публикуван на интернет страницата на инспекцията. Същият се поддържа в актуално състояние. Обектите, които заустват отпадъчни си води в повърхностен воден обект са:

- „Аркус” АД, гр. Лясковец с издадено разрешително за ползване на повърхностен воден обект – р. Лом за заустване на отпадъчни води от експлоатацията на обект „Обособено производство (поделение 1400)” в гр. Лом. Въз основана на проведения през 2019 г. контролен мониторинг на

отпадъчните води преди заустването им в р. Лом е установено неспазване на ИЕО по три показателя, един от които е определено като приоритетно вещество (никел), от разрешителното за заустване, за което на дружеството е наложена текуща санкция. Същата впоследствие е отменена след представянето на протоколи от изпитване, доказващи прекратяването на превишаването на ИЕО по тези показатели. Резултатите от собствения мониторинг за отчетния период отговарят на нормите. Спазват се нормите, заложиени и по останалите показатели от разрешителното. На титуляра на разрешителното е изпратено и предупредително писмо за спазване на заложените в разрешителното ИЕО.

- Регионално депо за битови отпадъци на Видин е с издадено по реда на ЗООС комплексно разрешително - преди заустването си в р. Дунав отпадъчните води от депото се подлагат на пречистване в локална ПСОВ (механично, физико-химично и биологично пречистване). Спазват се заложените в комплексното разрешително по смисъла на ЗООС норми, както и честота на пробонабиране. Не са констатирани залпови изпускания на отпадъчни води, както и аварии по канализационната система на площадката.

- „Видахим” АД, гр. Видин за ТЕЦ ”Видахим” и ДНО – сгуроотвал на ТЕЦ „Видахим” (комплексни разрешителни по ЗООС) – от 2015 г. до настоящият момент на територията на площадката на ТЕЦ „Видахим” не е извършвало производствена дейност, не са се формирали и зауствали отпадъчни води в р. Дунав.

Останалите обекти от списъка заустват генерираните отпадъчни води от техните площадки в канализационна система на населено място с ПСОВ. За тях е характерно, че титулярите на комплексните разрешителни спазват заложените им норми, както и честота на пробонабиране, като през 2019 г. не са констатирани несъответствия.

2.4.2.3. *Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води и които заустват в повърхностен воден обект, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.) и с издадено по реда на Закона за водите Разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води, са десет на брой.*

През отчетния период е осъществен контрол на всичките десет обекта с издадени разрешителни за заустване, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води, съгласно Приложение № 4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/2011 г.). На три млекопреработвателните предприятия на територията на област Видин за неспазването на ИЕО са наложени два броя текущи санкции по чл. 69, ал. 1 от ЗООС и е съставен един АУАН по ЗВ. Една от наложените санкции е отменена след удостоверение с протоколи от изпитване на отпадъчни води преустановено превишаване на ИЕО. За почистване и поддържане на пречиствателните си съоръжения за отпадъчни води в нормален технологичен режим са изпратени три броя предупредителни писма и са дадени две предписания, изпълнени в срок.

При извършена проверка на предприятие от месната промишленост е констатирано заустване на отпадъчните им води в повърхностен воден обект без издадено по реда на ЗВ разрешително за ползване на воден обект за заустване, за което на дружеството е съставен АУАН и е наложена имуществена санкция по ЗВ. Дадено е предписание за провеждане на процедура в БДДР по издаване на разрешително за заустване, което е изпълнено и В РИОСВ-Монтана са представени доказателства за изпълнение на предписанието в указания срок.

2.4.2.4. *Проблеми със замърсяване на реките с руднични води – няма.*

Най-често нарушенията на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложиени в издадените разрешителните, вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения, при което във водните обекти се заустват непечистени отпадъчни води.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2019 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

Експертите от направление „Опазване на водите” през 2019 г. са извършили и взели участие в общо **223 броя проверки** на 167 броя обекти, от които:

- **100 броя планирани контролни проверки** на 66 обекта при заложили по план 100 броя проверки на 66 обекта, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, в т.ч. 44 броя проверки (42 броя пробонабирания) на 25 броя обекта, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, включени в Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите (ИСРМУВ) през 2019 г., съгласно Заповед №РД - 788/20.12.2018 г. на Министъра на ОСВ, 26 броя комплексни проверки на 26 броя обекти по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, като на 17 са били водещи и 32 броя самостоятелни проверки по компонент „Води”. Процентното изпълнение на плана за 2019 г. е 100%.

- **12 броя проверки по комплексни разрешителни** на 12 броя обекта;

- **111 броя извънредни проверки** на 98 обекта, вкл. проверки за съставяне на констативен протокол за налагане/отмяна на санкция, по изпълнение на предписания, по сигнали и жалби, по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, разпореждане на Прокуратурата, писма на Директора на БДДР – Плевен, по заповеди на Областните управители на Област Монтана и на Област Видин, и кметове на общини.

През 2019 г. експерти от направлението са взели участие в четири заседания на РЕЕС при РИОСВ – Монтана, както и в три Държавни приемателни комисии, за които са изготвени положителни становища за въвеждане на обектите в експлоатация. С цел привеждане на обектите в съответствие с екологичното законодателство в областта на водите, преустановяване или предотвратяване на замърсявания на водите са дадени общо 18 предписания, които са изпълнени в срок.

Съвместно с представители на Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС – София са извършени **70 броя пробонабирания**, в т.ч. 42 бр. контролни пробонабирания на отпадъчни води от 25 бр. обекти, съгласно Заповед № РД - 788/20.12.2018 г. на Министъра на ОСВ и 28 бр. пробонабирания от повърхностни и отпадъчни води от 13 бр. обекти/речни участъци във връзка с постъпили в инспекцията сигнали и жалби. В ИСРМУВ са въведени всички данни от проведения през годината задължителен емисионен контрол на обектите, включени в одобрения със заповед на министъра на ОСВ списък.

Въз основа на провеждания през годината контролен мониторинг от страна на РИОСВ – Монтана, както и на представени в инспекцията протоколи от собствен мониторинг на отпадъчните води, за установените отклонения от индивидуалните емисионни ограничения, разписани в разрешителните за ползване на повърхностен воден обект за заустване на отпадъчни води, са налагани и променяни санкции по реда на ЗООС, както следва:

- Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, поради превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - **5 броя** на 5 броя обекта (2018 г. – 7 броя на 4 обекта)м

- Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените емисионни норми и ограничения – **2 броя** на 1 обект (2018 г. – 0 броя)м

- Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС – **4 броя** на 4 обекта (2018 г. – 7 броя на 4 обекта), от които 4 бр. са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО и 3 броя заповед за отмяна, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването на емисионните норми и ограничения, с цел налагане на нова текуща санкция.

Предвид гореизложеното през 2019 г. се наблюдава тенденция за намаляване на броя на обектите с наложени текущи месечни санкции спрямо предходната година.

От извършените през 2019 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и осигуряване на нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения. Затрудненията и проблемите при експлоатацията на съоръженията са предимно по финансови или организационни причини.

3. ПОДЗЕМНИ ВОДИ

През 2019 г. в Дунавски район за басейново управление е извършен мониторинг на подземни води като част от Националната програма за мониторинг на подземни води, утвърдена със Заповед № РД-229/05.04.2017 г. на Министъра на околната среда и водите и продължена със Заповед № 175/02.04.2019 г.

На основание чл. 169б от Закона за водите и Приложение V на РДВ са разработени и се изпълняват два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и,
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Програмите за мониторинг са разработени в съответствие с утвърдената „Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води“.

I. Мониторинг на химичното състояние

Съгласно чл. 169б, ал. 1 от ЗВ за оценка на химичното състояние на подземните води, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програми за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен монитроингов пункт (МП) включен в програмите за мониторинг на подземни води се определя различна честота на изпитване и показатели на анализ. Избора на показатели и съответната честота на анализ се определя след оценка на резултатите от проведения в предходните години мониторинг и в зависимост естествените характеристики на подземното водно тяло (ПВТ), и местоположението на МП.

На територията на БДДР попадат 50 подземни водни тела наблюдавани, съгласно действащите програми за контролен и оперативен мониторинг през 2019 г. в 138 пункта.

Показателите за изпитване са разпределени в следните групи:

1.1. Физико-химични показатели

I –ва група основни физико-химични показатели:

разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, нитрати, амониеви йони, температура на водата, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий и калий, сулфати, хидрогенкарбонати, карбонати и сух остатък – анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

II –ра група допълнителни физико-химични показатели:

нитрити, фосфати, общо желязо, манган - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

1.2. Специфични замърсители

I –ва група метали и металоиди: олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, общ хром, хром три и шествалентен, стронций, обща алфа и бета активност – анализират се всички или отделни показатели на полугодие /два пъти годишно/ или веднъж годишно.

II –ра група органични замърсители: трихлоретилен, тетрахлоретилен, алдрин, диелдрин, ендрин, атразин, симазин, пропазин, ендосулфан, метоксихлор, хептахлор, хлордан, DDT/DDD/DDE, HCH – съединения, ацетохлор, пендиметалин, флутриафлор, триадименол, манкоцеб, алахлор, циперметрин – анализите се извършват еднократно през годината. Оценката на химичното състояние на водата във всеки отделен МП се извършва, след преглед и анализ на резултати от извършения за изминалата година мониторинг. Прави се статистическа обработка на данните и получената средногодишна стойност по всеки наблюдаван показател се сравнява със стандартите за качество (СК)

определени в Приложение №1 към Наредба 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Наредба № 1).

- Ако средногодишната стойност на показателя е по-малка от СК, тогава МП се определя в „добро“ химично състояние по този показател.
- Ако средногодишната стойност на показателя е по-висока от стойността на СК, МП се определя в „лошо“ химично състояние по този показател.

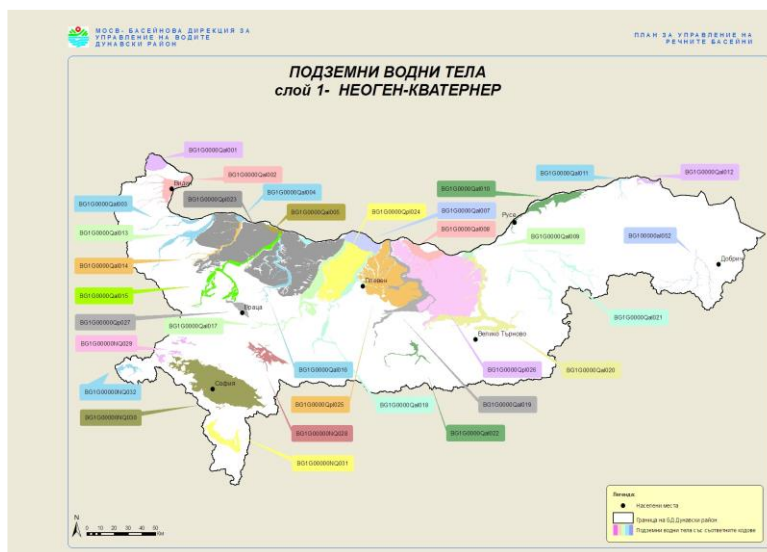
Ако по всички показатели състоянието е „добро“, то МП се определя в „добро“ състояние.

Ако по един или повече показатели състоянието е „лошо“, МП се определя в „лошо“ състояние.

В обхвата на РИОСВ Монтана попадат подземни тела от първи, трети, четвърти и пети слой.

- **СЛОЙ 1 - НЕОГЕН-КВАТЕРНЕР**

Подземните водни тела в първи слой на територията на ДРБУса - 33 на брой:

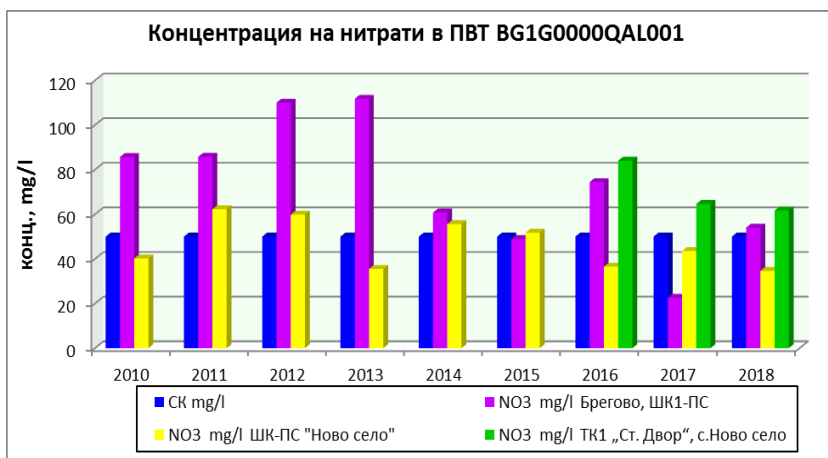

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат :

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL001 и име „Порови води в Кватернера – Брегово - Новоселска низина“, наблюдавано с три пункта за мониторинг / МР 001, МР 003, МР 380/:

- МР 001 при с.Брегово ШК1-ПС „Брегово 3“, община Брегово, област Видин;
- МР 003 при с.Ново село ШК ПС „Ново село“, община Ново село, област Видин;
- МР 380 при с.Ново село, ТК1 „Ст. Двор“, община Ново село, област Видин –

Съгласно ПУРБ 2016 – 2019 г. ПВТ с код BG1G0000QAL001 е оценено в лошо химично състояние с отклонение по показател нитрати. Анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта наблюдаващи ПВТ показват наднормени концентрации по показател нитрати. В два от пунктовете се наблюдава тенденцията към понижаване концентрацията на нитратни йони, като в пункт ШК ПС „Ново село“ СГС на концентрацията е под СК. Динамиката в съдържанието на нитрати по години в трите пункта е представена на диаграмата по - долу.

Основна причина за лошото състояние на ПВТ е резултат от дифузията натиск упражняван от земеделието.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL002 и име „Порови води в Кватернера - Видинска низина” – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 009, МР 381 /

- МР 009 при гр.Видин ШК 1- ПС "КОС", общин Видин, област Видин;
- МР 381 при с.Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин;

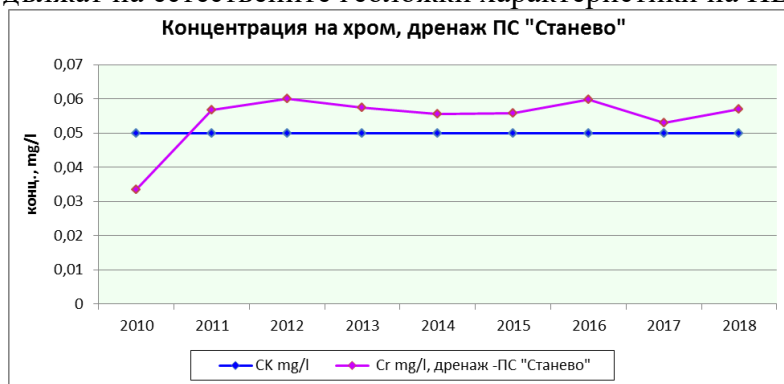
Резултатите от изпитванията на водата през 2019 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL003 и име „Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина” – представено с един пункт за мониторинг / МР 016 /

- МР 016 при с.Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин - доброто химично състояние на водата в пункта оценено в предходните години се запазва и през 2019 г.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL004 и име „Порови води в Кватернера - Цибърска низина” – представено с един мониторингов пункт / МР 019 /

- МР 019 при с. Станево дренаж ПС „Станево”, община Лом, област Монтана - констатираните от предходните години превишени концентрации на показател общ хром се наблюдават и в резултатите от мониторинга проведен през 2019 г. Съгласно наличната информация за замърсителите в БДДР в района няма антропогенен източник, който да формира подобно замърсяване, предвид което има основание да се счита, че наднормените концентрации на хром се дължат на естествените геоложки характеристики на ПВТ.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL013 и име „Порови води в Кватернера - р. Лом” - представено с три мониторингов пункт / МР 067, МР 385, МР 386 /:

- МР 067 при с. Крива бара, ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения мониторинг през 2019 г. показва отклонение от СК на показател атразин – резултат 0,21 µg/l при норма 0,1µg/l. Наднормена концентрация на показателя (0,35 µg/l) е отчетена и през 2017 г., но тъй като към тогавашния момент резултатът е бил единичен и

подобно отклонение от СК не е констатирано в останалите мониторингови пункта използвани за наблюдение на подземно водно тяло, то за неговото потвърждаване или отхвърляне пунктът е включен отново в програмата за мониторинг през 2019 г. Важно е да се отбележи, че сумата от концентрациите на всички изпитвани пестициди (показател № 37 от Приложение № 1 на Наредба № 1/10.10.2007 г. „Пестициди общи“) не превишава СК от 0,5 µg/l.

След установяване на замърсяването, съобразно своите компетенции и законово регламентирания ред, БДДР предприе незабавни действия, за осведомяване на всички заинтересуваните институции. По останалите показатели качествата на водата отговарят на изискванията за добро химично състояние.

- МР 385 при с.Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци“, община Ружинци, област Видин;
- МР 386 при с.Плешивец, ШК - ПС „Плешивец“, община Ружинци, област Видин.

Резултатите от проведените изпитванията през 2019 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL014 и име „Порови води в Кватернера - р. Цибрица” - представено с един мониторингов пункт / МР 070 /.

- МР 070 при с.Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана – и през 2019 г. резултатите от изпитване на водата в пункта показват добро химично състояние по стандартите за качество на подземни води.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста” - представено с три пункта за мониторинг / МР 075, МР 387, МР 388 / един, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

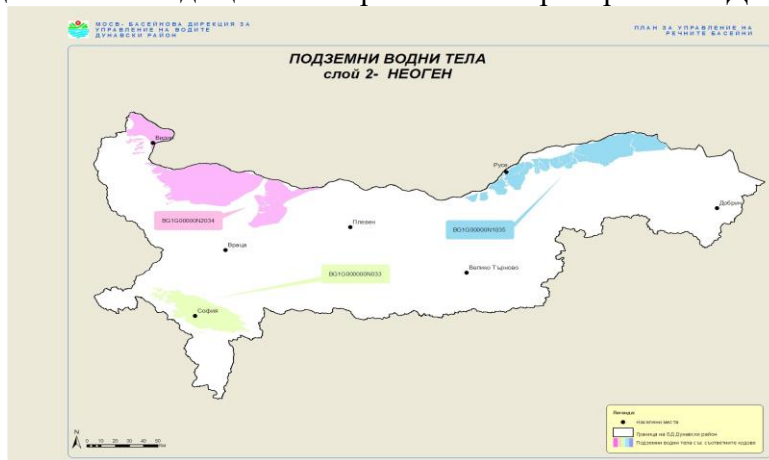
- МР 387 при с. Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчиновци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишение на нормата на показател нитратни йони, но СГС на концентрацията не превишава СК за показателя. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023 и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър” - наблюдава се с четири мониторингови пункта, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана /МР 122/:

- МР 122 при с.Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана - пункта е с добри показатели по СК на подземни води през изминалата 2019 г. и отговаря на критериите за добро химично състояние.

• СЛОЙ 2 –НЕОГЕН

Подземните водни тела попадащи във втори слой на територията на ДРБУ са 3 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

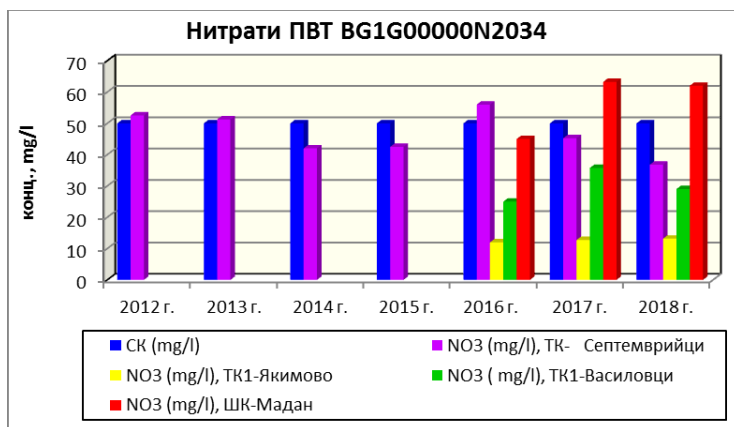
Подземно водно тяло с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия” – наблюдавано от пет мониторингови пункта четири, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана / МР 189, МР 404, МР 405, МР 406 /:

- МР 189 при с. Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана – низходящата тенденция в концентрацията на нитратни йони от предходната година се запазва и през 2019 г. Резултатите от мониторинга проведен на водата в пункта през 2019 г. показват еднократно повишение на нормата за нитрати, но СГС на концентрацията е по – ниска от СК за показателя. Предвид това че резултатите и по всички останали анализирани показатели отговарят на СК за подземни води, можем да оценим водата в пункта в добро химично състояние.
- МР 404 при с. Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана;
- МР 405 при с. Василевци, ТК1-Василевци, община Брусарци, област Монтана.

Анализа на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата и в двата пункта показва, че по критериите за оценка на състоянието, водата отговаря на добро химично състояние.

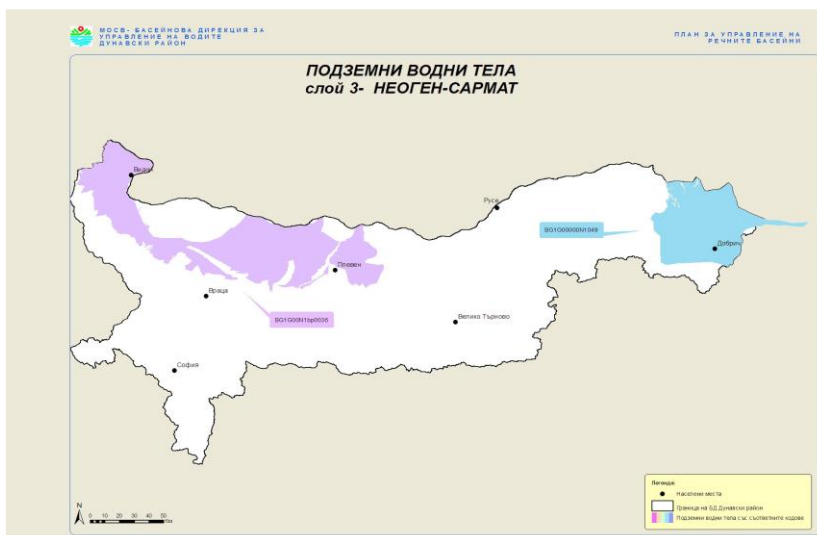
➤ МР 406 при с. Мадан, ШК - Мадан, община Бойчиновци, област Монтана – концентрации превишаващи СК по показател нитратни йони са отчетени и от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта.

Динамиката на нитратни йони в ПВТ с код **BG1G00000N2034** по пунктове и години е представена на диаграмата по – долу:

• СЛОЙ 3 НЕОГЕН-САРМАТ

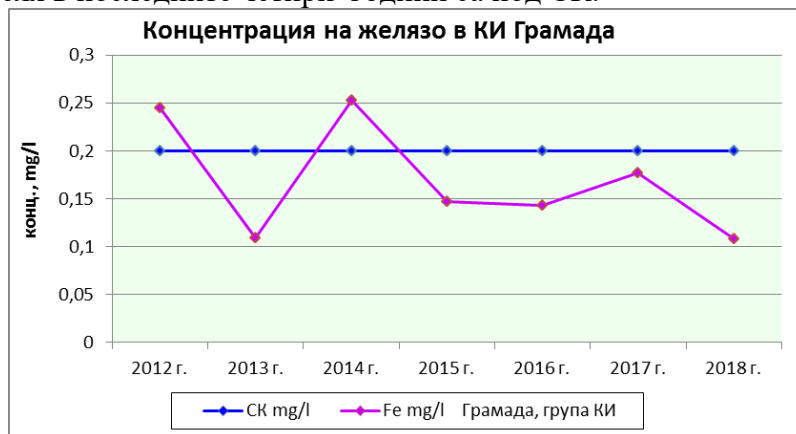
Подземните тела попадащи в трети слой на територията на ДРБУ са 2 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло:

Подземно водно тяло с код BG1G000N1BP036 и име „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия” – наблюдавано с четири пункта за мониторинг / МР 199, МР 201, МР 202, МР 369 / от тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат следните:

- МР 199 при с. Грамада група КИ, община Грамада, област Видин – и през 2019 г. резултатите от анализите на водата в пункта показват съответствие със изискванията за добро химично състояние. Констатираните в предходните години високи концентрации на желязни йони в пробите от водата в пункта бележат низходяща тенденция и средногодишните стойности на показателя в последните четири години са под СК.

- МР 201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишаване на СК по показател никел. Предвид това, че подобно превишение не е констатирано до момента, както и че при следващото измерване също не е отчетено, може да се предположи, че то е резултат от инцидентно замърсяване или грешка при пробонабирането или анализа на пробата. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

• СЛОЙ 4 ГОРНА КРЕДА

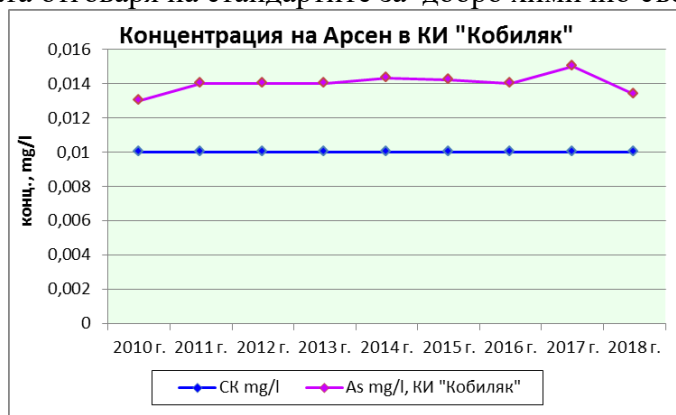
Подземните водни тела попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ са - 4 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

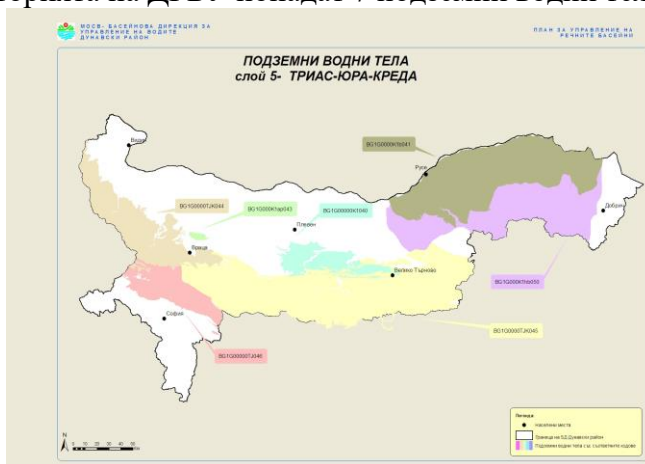
Подземно водно тяло с код BG1G0000K2S037 и име „Карстови води в Предбалкана” – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 203, МР 205/ единия, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 203 при с.Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана –резултатите от проведените през 2017 г. изпитвания на водата в пункта потвърждават наднормените концентрации на арсен, констатиран в предходните години. Установено е, че завишеното съдържание на арсен в района на р. Огоста е „фоново“. По всички останали наблюдавани показатели водата отговаря на стандартите за добро химично състояние.

• СЛОЙ 5 ТРИАС –ЮРА-КРЕДА

В този слой на територията на ДРБУ попадат 7 подземни водни тела:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан” – представено с четири мониторингови пункта / МР 237, МР 246, МР 254, МР 255 / от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

- МР 246 при с.Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;
- МР 255 при с.Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин.

Анализа на резултатите от проведените през 2019 г. изпитванията на водата и в двата пункта показва, съответствие с критериите за доброто химично състояние на подземните води, констатирано и в предходните години.

2. Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се :

- нива – на кладенците
- дебети – на изворите

Съгласно чл. 171(2) т.2. и ал.(6) от Закона за водите/ изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./ НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;
- Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци
- Нерегламентирани сметища;
- Минна дейност.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

I. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Монтана

1. Язовири.

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2019г. е извършено обследване на 57 язовира на територията на област Монтана, 3 броя хвостохранилище, 3 бр.изравнители и 4 броя защитни диги.

Собственост на проверените язовири, хвостохранилища, изравнители и защитни диги:

- 44 броя язовири – общинска собственост;
- 5 броя язовири и 4 броя защитни диги – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД клон Мизия;
- 1 брой язовир – държавна собственост, който се стопанисва от „В и К” ООД, гр. Монтана;
- 3 броя изравнители – собственост на „НЕК” ЕАД, които се стопанисват и експлоатират от Предприятие „Язовири и каскади”;
- 5 броя язовири – частна собственост на физически и юридически лица.
- 3 броя хвостохранилища - частна собственост на физически и юридически лица

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 17 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 13 язовира;
- непочистено речно корито -24 язовира.
- няма данни /няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

Обща оценка за състоянието на проверените водностопански обекти (язовири ,изравнители, защитни диги и хвостохранилище):

Техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях не може да бъде определено поради липса на заключение и оценка на техническото състояние и сигурността на язовирната стена и съоръженията към нея дадени от експертен технически съвет, назначен от собственика, приел изготвен „Анализ на техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея – 57 бр. язовири.

Язовирите в **предаварийно** състояние са:

1. Язовир „Злеевец”, с. Стубел, община Монтана – потенциално неопасен.
2. Язовир „Върбовец”, с. Горна Ковачица, община Чипровци – потенциално опасен.
3. Язовир „Смирненски“, с. Смирненски, общ. Брусарци – потенциално опасен.

2. Защитни диги.

Обследваните от междуведомствената комисия при есенната проверка съоръжения за предпазване от вредната въздействие на водите (защитни диги) са 4 броя, които са публична държавна собственост на основание чл. 13, ал. 1, т. 3 от Закона за водите и са в управление на министъра на земеделието и храните. И четирите диги са със земнонасибен тип на стената:

1. Дунавска дига при с. Долни Цибър, нахождаща се на територията на селата Станево (община Лом) и Долни и Горни Цибър (община Вълчедръм).
2. Диги на р. Цибър, нахождаща се на територията на селата Долни Цибър, Горни Цибър, Игнатово и Златия (община Вълчедръм).
3. Диги Дунавски, нахождащи се на територията на селата Орсоя, Сливата и Добри дол (община Лом).
4. Диги Ломски, нахождащи се в гр. Лом.

3. Хвостохранилища.

1. „Голям Буковец”, с. Железна, община Чипровци. Собственост е на „България Флуорит” ЕООД.
2. „Мечи дол“, с. Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет“ ЕООД.
3. „Чипровци“, с. Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет“ ЕООД.

II. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Видин

1. Язовири – държавна собственост.

В съответствие с чл. 190, ал. 4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2019 г. е извършено обследване на 33 язовира, 2 изравнителя, коригирани речни участъци, Дунавски диги и отводнителни помпени станции към тях на територията на област Видин.

Собственост на проверените язовири:

- 25 броя – общинска собственост;
- 9 броя – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД - клон Видин;
- 1 брой – частна собственост на юридическо лице.

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 13 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 7 язовира;
- непочистено речно корито - 13 язовир.
- няма данни/ няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

2. Коригирани речни участъци:

Съоръженията представляват обекти за предпазване от вредното въздействие на водите и като такива са публична държавна собственост с предоставени права за управление на Министерство на земеделието и храните. Стопанисват се от „Напоителни системи” ЕАД – клон Видин.

„Корекция р.Скомля”, землище с.Арчар, общ.Димово - земнонасибните корекционни дигите са без нарушена цялост - изправни. В участък с дължина около 600м. откъм мокър откос на дига „Пчелина” се наблюдават се храстовидна и дървесна растителност. ОПС „Пчелина” е в изправно техническо състояние. Корекцията р.Скомля има проводимост.

„Корекция р.Арчар”, землище на с.Арчар и регулационни граници на с. Арчар, общ. Димово:

Земнонаситените корекционни диги са без нарушена цялост и нямат компрометиран участък. В началото на корекция р. Арчар (непосредствено след мост на републикански път II-11) се наблюдава самозалесила се храстовидна растителност. В корекцията е изградено съоръжение - тръбен водосток, което е изпълнявало роля на временен път при изграждането на път II-11 „Видин- Арчар-Лом“. Асфалтовата настилка на водостока е разрушена. Част от бетоновите тръби видно провеждат вода, а част от тях са с намалена проводимост.

„Корекция р. Симеоновско дере“ в регулационните граници на с. Цар Симеоново, общ.Видин:

Входът и изходът на закрития канал са почистени, осигурена е проводимостта. „Корекция Симеоновско дере“ е в изправно техническо състояние

„Корекция р.Видбол“, землище на гр.Дунавци,общ.Видин - корекцията е почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Войнишка“, землище на с.Търняне, регулационните граници на гр.Дунавци, землище на гр. гр.Дунавци,общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция ГСК (ново трасе на р.Тополовец)“, землища на гр.Видин,гр. Дунавци, с. Слана бара, с.Новоселци, общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Белорадска“, землище на с.Слана бара, общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Свети Петър“,землище на с.Рупци, общ.Видин

Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Тополовец“, землищата на с.Градец, с. Акациево и гр.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Делейска“, землище на с.Иново, общ.Видин: Наблюдава се храстовидна растителност в участък с дължина 400 м. при мостова конструкция на републикански път II-12 „Видин-Брегово-граница на Р.Сърбия“. Корекцията има проводимост.

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. Основни положителни констатации, проблеми и предприети мерки за намаляване на замърсяването в отпадъчните води и подобряване на състоянието на водите.

5.1. От извършените през 2019 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и да осигурят нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения.

5.2. Изградените и функциониращи на територията на РИОСВ – Монтана градски ПСОВ на гр. Монтана, гр. Вършец и гр. Видин на напълно отговарят на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води в чувствителни зони (осигурено третично пречистване на отпадъчните води).

5.3. На база резултатите от проведения контролен и собствен мониторинг на отпадъчните води е видно, че съществува тенденция за прекратяване на емисиите на приоритетни и ПОВ в отпадъчните води, зауствани както в повърхностни водни обекти, така и в канализационни системи.

5.4. Запазва се тенденцията за поддържане доброто състояние на по-голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана. Състоянието на подземните води е добро.

5.5. За опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното качество наред с контрола и поддръжката на съществуващите и действащи пречиствателните съоръжения за отпадъчни води е необходимо да се ускори реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни

пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване зауставането на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм.

Информацията за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на РИОСВ – Монтана, както и за състоянието на хидротехническите съоръжения е изготвена със съдействието на БДДР – Плевен и съобразно ПУРБ 2016-2021.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването ѝ от вредни въздействия и унищожаване. Тя е важна съставна част от земната кора, която осигурява условия за жизнена дейност на хората, животните, растенията. РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването ѝ, подобряване структурата и почвеното ѝ плодородие. Резултатът от контролната дейност по отношение опазването на почвите от замърсяване и увреждане е положителен.

На територията на РИОСВ-Монтана обобщената информация е както следва:

- земеделски територии – 6 667 880 дка;
- разпространени са предимно карбонатни, типични, лесивирани, ливадни черноземи, а в високите предпланински и равнинно-хълмисти части - сиви горски почви;
- обработваеми са 3 622 502 дка;
- процент от територията обработваеми земи – 54 %;
- горски територии – 177 227 ха;
- нарушени територии за възстановяване и рекултивация – 88,113 дка.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС програма за почвен мониторинг, I ниво- широкомащабен мониторинг е планирано през 2019 г. да се извърши редуцирано обследване в 115 пункта от мрежата за широкомащабен мониторинг на почви и пълен набор от показатели.

Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво, 2019 г. за РИОСВ-Монтана са определени 7 бр. пунктове – с. Ошане, с. Орещец, с. Септемврийци, с. Разград, с. Дългоделци, с. Буковец и гр. Чипровци. Пробите са взети в периода 1 септември- 15 октомври 2019 г. преди извършване на есенното подхранване при стриктно спазване местоположението за пробонабиране със съответната точност на GPS. Редуцираното обследване е по пълен набор от показатели: рН (N2O), Общ въглерод (ТС), Органичен въглерод (ТОС), Общ азот, Общ фосфор, Тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, PAH16, PCB6 и органохлорни пестициди. Въз основа на резултати от анализите не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

На територията на РИОСВ - Монтана са разположени 3 бр. хвостохранилища и 2 бр. Шламохранилища:

1. Хвостохранилище „Голям Буковец“ съхранява формираните минни отпадъци от обогатителната фабрика за флуорит в землището на гр. Чипровци, чиято експлоатация е преустановена. Изпълнени са проектите за техническа и биологична рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец“. Приети са етапи „Техническа рекултивация“ и „Биологична рекултивация“ на обект „Закриване и рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец“.
2. Хвостохранилище „Мечи дол“ (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет“ ЕООД, гр. Панагюрище е от намивен тип и в изправно състояние. В него е депониран отпадък от ОФ „Мартиново“ до 1973 г., когато започва да служи като аварийен басейн. Рекултивирано е технологично и биологично. През 2019 г. са извършени измервания, наблюдения и опробвания.
3. Хвостохранилище „Чипровци“ (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет“ ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние. В него е депониран отпадък от ОФ „Мартиново“ като служи като аварийен басейн към помпената станция за хвост при фабриката. Рекултивирано е технологично и биологично. През 2019 г. са извършени измервания, наблюдения и опробвания.
4. Шламоохранилище към „Монолит“ АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина“, а шламоохранилище към „Мрамор Беркстон Б“ ЕООД, гр. София е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие в гр. Берковица. И на двете шламоохранилища утаения хвост от рязането на скалните блокове (мрамор и варовик) е добро.

4. Замяряване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

Извършени са 27 броя проверки на място на складовете и депата с „Б-Б“ кубовите, съхраняващи негодни за употреба препарати за растителна защита. Информацията за състоянието на складовете е представена в ИАОС в края на 2019 година.

Наблюдават се стабилни положителни тенденции в управлението на складовете- няма данни за замърсяване с негодни за употреба ПРЗ на територията на РИОСВ – Монтана. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене.

5. Замяряване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

В изпълнение на програмата по почвен мониторинг- III ниво- локални почвени замърсявания на територията на РИОСВ - Монтана са извършени проверки на всички складове с негодни за употреба препарати за растителна защита. Залежалите растително защитни препарати са съхранени в 10 бр. склада и 17 бр. депа с контейнери тип „Б-Б кубове“.

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН16), полихлорирани бифенили (РСВ6) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсители е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. Устойчивите органични замърсители (УОЗ) са обект на забрана от редица международни конвенции, които и България е ратифицирала. По-голяма част от УОЗ са забранени още през 1969 г. Останалите количества неизползвани ПРЗ са оставени за съхранение в обезопасени складове с цел бъдещо обезвреждане на УОЗ. По Българо-Швейцарска Програма за сътрудничество с проект „Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита“, се планира ИУПРЗ да бъдат обезвредени в лицензирано съоръжение в Европа.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

6. Ерозия на почвите.

Ерозията на почвата е процес на разрушаване, пренасяне и отлагане на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата

на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии. Поради това тя е един от най-сериозните глобални фактори за деградация и опустиняване на почвите. На контролираната територия от РИОСВ-Монтана няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

Голям дял от почвите в област Монтана са със средна податливост на ерозиране, а в област Видин - с много слаба. По данни на ИАОС водоплощна ерозия със среден интензитет се отчита в община Чупрене – 2,1 т/ха/год.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

Около 4,5% от земите, засегнати от вкисляване, са с токсична за посевите почвена киселинност. Голяма част от засолените почви в България са под формата на петна (които не се обработват) в асоциация на почви с високо естествено плодородие.

За почвен мониторинг- II ниво през 2019 г. са взети през м. октомври проби от 3 пункта - с. Дъбравка, с. д-р Йосифово и с. Цар Петрово. Обследваните показатели са: рН в KCl – вредна киселинност, Al, H, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази (V₃% -изчислява се). За пунктовете в с. Дъбравка и в с. Цар Петрово се наблюдава известно понижаване на степента на наситеност с бази: за пробите в с. Дъбравка от 87,6 до 96,4 % срещу 93,4 до 96,9 % за 2017 г.; за пункта в с. Цар Петрово степента на наситеност с бази е от 97,5 до 99,3 % срещу 98,7 до 99,5 % за 2017 г. За пункта в с. д-р Йосифово се наблюдава известно повишаване на степента на наситеност с бази - от 94,1 до 98,3 % срещу 86,5 до 93,6 % за 2017 г. По скалата за оценка към индикатор 4, реакцията на почвите в с. Дъбравка е силно кисела, а в останалите пунтове реакцията на почвите е много силно кисела. За всички пунктове степента на вредно вкисляване е слаба.

Оценката на екологичния статус на почвите е направена на базата на данните за наличните концентрации на тежки метали и металоиди от пунктовете, съпоставени с нормите за максимално допустимите концентрации на тези замърсители, определени с Наредба № 3/ 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. Анализът показва, че почвите са в добро екологично състояние.

Съгласно утвърдената програма за мониторинг – Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от засоляване” за 2019 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за засоляване на почвите.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

Извършени са 79 броя проверки по управление на БО, 44 броя са планови проверки – в 22 общини с проверени 204 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО и 566,75 км общински пътища за наличие на нерегламентирани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

Извършена една проверка по подаден сигнал от ОПУ - Видин, касаещ нерегламентирано изхвърляне на СО. При проверката на място е установено, че общината е извършила почистване.

Извършена са две планови проверки на терена на депото за строителни отпадъци в гр. Видин. Депото е с преустановена експлоатация и не се експлоатира. Подходът към него е засипан със земни маси, с което е преустановен достъпа до него. На територията на РДБО-Видин има изградена площадка за приемане на строителни отпадъци, образувани на територията на община Видин

За инвестиционното предложение „Закриване и рекултивация на депо за строителни отпадъци“ е издадено Решение № 28-ПР/2019 г. от Директора на РИОСВ-Монтана с характер да не се извършва ОВОС. Има работен проект за „Рекултивация на депо за строителни отпадъци“, изработен от СД „ПИКС-Петров и сие“, гр. София на основание сключен с общ. Видин договор № АО 02-15-148/31.05.2019 г.

Осъществени са 116 броя планови проверки за контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност от обекти на юридически лица.

При проверките на 5 животновъдни обекти през 2019 г. е констатирано, че повечето имат изградени торохранилища и съхраняват торовия отпад, съгласно добрите земеделски практики.

През 2019 г. са извършени 20 броя проверки на нарушени терени във връзка със ЗП и ЗОЗЗ. Извършени са проверки на всички сметища и депа с преустановена експлоатация и депа, на които се извършва поетапна рекултивация на територията на областите Видин и Монтана.

През отчетния период са приети: биологични рекултивации на депото за неопасни отпадъци в гр. Чипровци и на промишлени площадки и насипища на участък „Лукина падина“; на хвостохранилище „Голям Буковец“ и корекция на речното корито на р. Голям Буковец.

Пет броя депа за неопасни отпадъци с преустановена експлоатация, разположени на територията на двете области, контролирани от РИОСВ-Монтана, са включени в наказателната процедура относно депонирането на отпадъци. Техническата рекултивация на процесните депа следва да бъде извършена в срок до края на 2020 г. Всяко от тези депа са проверени по два пъти през 2019 г., давани са указания относно изпълнение на рекултивацията, непрекъснато е изисквана актуална информация във връзка със спазването на поставените срокове. Давани са предписания, като за едно неизпълнено предписание има съставен АУАН.

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ.

По компонент почви за контрол през 2019 г. са планирани 68 броя проверки на 62 броя обекти.

Извършените 68 планови проверки са разпределени както следва: проверки по почви - 49 броя (20 бр. по рекултивации на нарушени терени, 27 бр. на складове и депа с „Б-Б“ кубове и 2 бр. самостоятелни) проверки и участие в 19 броя комплексни проверки по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана.

Взето е участие и в 12 броя проверки на 12 обекта по условия в КР;

Извънредни проверки през отчетния период са 18 броя, от които: 10 броя във връзка с провеждания почвен мониторинг за 2019 г.; 3 бр. проверки по изпълнение на дадени предписания, 2 бр. проверки във връзка със замърсени терен и закрито депо, 2 бр. проверки по документи и на място за изясняване на фактически обстоятелства и една по писмо на омбудсмана на РБългария.

Съставени са 4 бр. АУАН както следва: на кмет, непредотвратил изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места, 3 бр. на Директор на ОП „Чистота“, не осъществил дейности, свързани с контрол по управление на отпадъците и не изпълнил даденото му по-късно предписание. На един АУАН е прекратено административнонаказателното производство с Резолюция на Директора на РИОСВ.

Представител на РИОСВ – Монтана е участвал в 7 бр. заседания на комисиите за промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди, проведени през 2019 г. в областни дирекции „Земеделие“ Монтана и Видин. Експертът по компонент „почви“ е участвал: в четири заседания на РЕЕС, проведени за доклади по ОВОС/ЕО; в 4 бр. комисии по определяне границите на нарушени терени, подлежащи на рекултивация; в 3 бр. приемателни комисии на биологична рекултивация на хвостохранилище, промишлени площадки и депо за неопасни отпадъци; в 2 бр. комисии по мониторинг и задание за проектиране за две хвостохранилища; в една комисия за изпълнение на проект, финансиран от ПУДООС и в една комисия във връзка с разораване на постоянно затревени площи, попадащи в Натура 2000.

При извършване контролната дейност по компонент „почви“ през 2019 г. са дадени 11 бр. предписания, 10 бр. от които са изпълнени, а за едно неизпълнено предписание има съставен АУАН.

Почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Закона за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр.133/1998 г.) урежда категориите защитени територии (ЗТ), тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и управление. Защитените територии (ЗТ) са територии, определени за опазване и съхраняване на природата като национално и общочовешко богатство. Съгласно чл. 5 от ЗЗТ съществуват шест категории защитени територии: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територията на към 31.12.2019 г. са обявени 38 броя защитени територии, както следва:

- **резервати (Р)** – 2 броя : Р “Чупрене”(биосферен) и резерват “Горната кория”;

- **поддържан резерват (ПР)** 1 брой – ПР „Ибиша”;

- **защитени местности (ЗМ)** – 21 бр.: „Гора в местностите Копрен“, „Равно буче, Калиманица“, „Деяница“ „Рибарници Орсоа“; „Ускето“; „Уручник“; „Китката“; „Шумака“; „Сто овци“; „Равненско градище“; „Връшка чука“; „Раковишки манастир“; „Липака“; „Остров Цибър“; „Остров Кутово“; „Острови Близнаците“; „Чупренски буки“, „Миджур“, „Самарите“, ЗМ „Коритата“, ЗМ „Шабовица“ ЗМ „Глухарчевидна жълтица“ ЗМ „Находище на ружеvidна поветица“;

- **природни забележителности (ПЗ)** – 13 броя, от които **5 броя пещери**: „Мраморната пещера“; „Пещера Мишин камък“; „Леви и десни сухи печ“; „Пещера Венец“, „Пещера „Магурата“; **5 броя водопади**: „Дуршин водопад“; „Водния скок“; „Хайдушките водопади“; „Водопад на р. Стакевка“; „Водопад Петров церак“; **скални образувания**: „Белоградчишките скали“, „Боровия камък“ и „Гардата“;

- **природен парк (ПП)** – един брой – част от ПП „Врачански Балкан“;

Общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около **103 637,621 дка**. За защитените територии се води регистър, който се актуализира периодично.

Регистър на защитените територии на територията на РИОСВ – Монтана

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост	Територия /декари/	Териториален обхват-общини	Приет план за управление
	Обща площ			103 637,621		
1.	„Чупрене“	Р	Изключителна държавна	14 519,935	Чупрене, Белоградчик	да
2.	"Горната кория"	Р	Изключителна държавна	1 607,081	Берковица	да
3.	"Ибиша"	ПР	Изключителна държавна	344,716	Вълчедръм	да
4.	"Врачански Балкан"	ПП	Държ. и общ. публична и частна	55 360	Вършец	да
5.	"Ускето"	ЗМ	Държ. публ.	19,054	Георги Дамяново	не
6.	ЗМ "Уручник"	ЗМ	Държ. публ.	512,348	Берковица	не

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

7.	ЗМ "Гора в местностите "Копрен", "Равно буче", Калиманица", "Деяница "	ЗМ	Държ. публ. и частна	5755,134	Георги Дамяново и Чипровци	не
8.	"Шумака"	ЗМ	Частна	5,00	Медковец	не
9.	"Рибарници Орсоя"	ЗМ	Държ. публ. и частна	1471,783	Лом	не
10.	"Липака"	ЗМ	Държ. публ. и частна	133,719	Грамада	не
11.	"Раковишки манастир"	ЗМ	Държ. публ.	280,707	Макреш	не
12.	" Китката"	ЗМ	Държ. публ.	14,579	Монтана	не
13.	"Връшка чука"	ЗМ	Държ. публ. и частна	682,794	Кула	да
14.	"Равненско градище"	ЗМ	Държ. публ. и частна	1860,3	Чипровци	не
15.	"Сто овци"	ЗМ	Държ. публ. и частна	2898,4	Монтана, Чипровци	не
16.	„Остров Кутово"	ЗМ	Държ. публ.	1183,348	Видин	не
17.	„Остров Цибър"	ЗМ	Държ. публ.	1014,757	Вълчедръм	не
18.	"Чупренски буки"	ЗМ	Държ. и общ. публ. и частна	5530,604	Чупрене, Белоградчик	не
19.	„Самарите"	ЗМ	Държ. публ. и частна	1071,464	Берковица	не
20.	„Острови Близнаците"	ЗМ	Държ. публична	112,37	Видин	не
21.	„Миджур"	ЗМ	Държ. публична	1593,092	Чупрене	не
22.	„Коритата"	ЗМ	Държ. публ.	8,800	Вършец	не
23.	„Глухарчевидна жълтица"	ЗМ	Общ. публична	8,000	Вършец	не
24.	„Шабовица"	ЗМ	Държ. публ.	66,910	Берковица	не
25.	„Находище на ружеvidна поветица"	ЗМ	Държ. и общ. публична	14,308	Ново село	не
26.	"Пещера Магурата"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	843,768	Белоградчик	не
27.	"Пещера Мишин камък"	ПЗ	Държ. публ.	5,001	Чипровци	не
28.	"Пещера Венец"	ПЗ	Държ. публ.	10,004	Димово	не

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

29	"Мраморната пещера"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	136,022	Берковица	не
30	"Леви и десни сухи печ"	ПЗ	Държ. публ.	2,00	Чупрене	не
31	"Белоградчишките скали"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	6523,612	Белоградчик	не
32	"Боровия камък"	ПЗ	Държ. публ.	12,937	Белоградчик	не
33	"Хайдушките водопади"	ПЗ	Държ. публ.	10,384	Берковица	не
34	"Дуршин водопад"	ПЗ	Държ. публ.	0,627	Георги Дамяново	не
35	"Водния скок"	ПЗ	Държ. публ.	1,423	Георги Дамяново	не
36	"Водопад на р. Стакевска"	ПЗ	Общ. публ.	10,672	Белоградчик	не
37	"Водопад "Петров церак"	ПЗ	Общ. публ.	2,995	Кула	не
38	"Гардата"	ПЗ	Държ. и общ. публ.	8,973	Чупрене	не

През изминалата 2019 г. са извършени общо 20 броя планови проверки на 18 бр. защитени територии, 2 бр. извънредни проверки (1 бр по сигнал в защитена територия и 1 бр. по планирано ползване и ЗТ по ГСП). Осъществени са две ревизии на състоянието на ОУ „Чупрене“, включващ и анализ на дейността на служителя по охраната на защитената територия по реда на Закона за защитените територии. За отчетната 2019 г. служителят от охраната е осъществил 201 бр. обхождания в поверения му участък и съставил 46 бр. констативни протокола. За двете ревизии през 2019 г. са съставени протоколи и изпратени Доклади до министъра на околната среда и водите. Дадени са 5 бр. предписания (до две ДГС „Берковица и ДГС „Миджур“ – Чупрене и до 3 общини: Берковица, Белоградчик и Чупрене“), свързани с опазване на резерватите от пожари и предприемане на превантивен контрол за недопускане паленето на сухи треви и площи. Предписанията са изпълнени. За 2019 г. не са констатирани нарушения по режимите за управлението на проверените защитени територии. Извършена е извънредна проверка по сигнал за незаконни действия в ПЗ „Белоградчишките скали“, за което на община Белоградчик бе съставен акт за несъгласуване на действия в защитената територия по чл. 83, ал. 1, т. 2 от ЗЗТ;

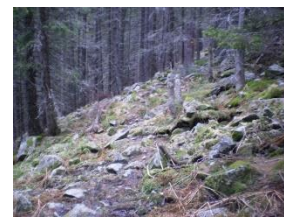
През изминалата 2019 г. са проверени следните защитени територии:

- ✓ Р „Чупрене“ с прилежащата ЗМ „Чупренски буки“ (бивша буферна зона) и Р „Горната кория“ с ЗМ „Самарите“ (бивша буферна зона);;
- ✓ ПР „Ибиша“, разположен на част от дунавския остров Цибър и съседната на него ЗМ „Остров Цибър“;
- ✓ ПП "Врачански Балкан"
- ✓ ЗМ "Находище на ружеvidна поветица", ЗМ "Рибарници Орсоя", ЗМ "Раковишки манастир", ЗМ "Равненско градище", ЗМ "Гора в местностите "Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“, „Калиманица“, ЗМ „Шумака“; ЗМ „Връшка чука“
- ✓ ПЗ "Дуршен водопад", ПЗ "Боров камък", ПЗ "Пещера Венец", ПЗ „Гардата“
- ✓ ПЗ „Белоградчишки скали“

РЕЗЕРВАТИ (Р)

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана има изработени и утвърдени със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на министъра на ОСВ (обн., ДВ, бр. 64/2015 г.) „Планове за управление“. Плановете са изготвени в рамките на проект "Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват "Чупрене", резерват "Горната кория" и поддържан резерват "Ибиша" по Оперативна програма "Околна среда-2007 – 2013 г.", по който РИОСВ – Монтана бе бенефициент.

Резерват "Чупрене"

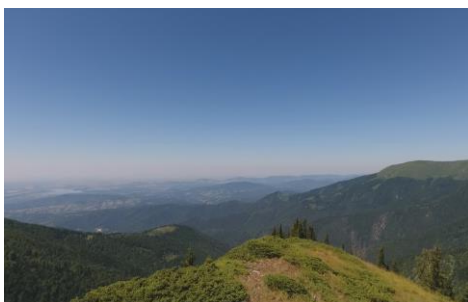

Резерват "Чупрене" е обявен през 1973 г., с площ от 9365 дка, с актуална площ от 14519,935 дка, съгласно Заповед № РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, по протежение на главното старопланинско било, гранично с Р Сърбия.. Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. Съгласно данните от одобрения през 2015 г. от министъра на околната среда и водите „План за управление на резерват „Чупрене“, общата залесена площ е 1260,2 ха или над 89,8% от цялата площ на резервата, т. е. той е типичен горски резерват. Преобладават иглолистните насаждения (от смърч, ела и смесени) с площ от 1091,6 ха, като широколистните (предимно високостъблени от бук) са с площ от 168,6 ха. При иглолистните насаждения преобладаващата възраст е над 110-160 г. – 70,35 %, а при широколистните преобладаващата възраст е над 100 – 160 г – 96%. Средната възраст на насажденията е над 140 г. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като най-новите данни са от изготвения План за управление (ПУ) територията на Р „Чупрене“: от фауната се срещат над 242 животински вида, от които 110 безгръбначни животни и 132 вида гръбначни, в т.ч. 11 вида земноводни и влечуги (5 вида земноводни (един вид от *разред опашати* земноводни и 4 вида от *разред жаби*) и 6 вида влечуги (3 вида от *подразред гуцери* (живороден гуцери) 3 вида от *подразред змии* (смоци, медянка); 35 вида бозайници, в т. ч. 10 вида прилепи, златка, рис, дива котка, белка, невестулката, катеричка, лисица, вълк, сърна, мечка и др; от насекомите: червена горска мравка, бръмбарите (6 балкански ендемита, бръмбар рогач, три вида от паякообразните; от птиците 106 вида птици, от тях 86 вида гнездящи птици, а защитените/редки са 68 вида, като глухар, горски бекас, бухал, кръсточовка, скален и малък орел, планински кеклик и др., горски кълвач и др. От флората на територията на резервата се срещат 130 вида, 13 бр. консервационно-значими, от които защитени видове: петров кръст, нарцисовидна и горска съсънки, жълта безстъблена и петниста тинтяви, пухест лопен, напръстник, стефчова тлъстига, витошко лале, старопланинска теменуга, кълбест и пеперудоцветен салеп, висока бисерка, жълт крем и др; 8 вида мъхове; гъби – 10 семейства, 21 рода и 39 вида, от които 7 вида ценни ядливи гъби: обикновена манатарка, пачи крак, хлебна млечница, виолетка, обикновена сърнела, сярножълта коралка и сивовиолетова гълъбка;

Режимът на управление на резервата е строго консервационен, забраняващ всякакви действия в него, вкл. влизане на хора и техника, освен по определените със заповед на министъра на ОСВ пътеки за посетители, както и в случаите на потушаване на пожари и санитарни мероприятия, съгласувани с Министъра на ОСВ, положително становище от БАН и решение на Националния съвет по биологичното разнообразие, съгл. разпоредбите на чл. 17 ал. 1 на Закона за защитените територии (ЗЗ през Т, обн., ДВ, бр.133/1998 г. Със Заповед № РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи обособяване на пътека за посетители през резервата, в която има обособени три панорамни площадки, които се поддържат в добро състояние. В съответствие с утвърдения от министъра на ОСВ „План за контролната дейност на РИОСВ – Монтана за 2019 г.“ през отчетният период са осъществени 2 броя планови проверки по опазване на резервата, включващи и проверка на противопожарни депа (4 бр.) на РИОСВ – Монтана, за опазване на резервата от пожари. Извършена е проверка проверка на на ЗМ „Чупренски буки“. Извършени са две ревизии на охранителен участък (ОУ) „Чупрене“ за опазване на резерватната територия с анализ на дейността на парковата охрана (осъществявана от 1 бр. служител на РИОСВ – Монтана) относно осъществения превантивен контрол за опазване на Р „Чупрене“ от пожари и недопускане на паленето на стърнища, слокове, крайпътни ивици и т. н. в районите до резервата. Няма констатирани палежи и пожари в резервата и около съседните му територии. През 2019 г. от извършените проверки в двете защитени територии не са констатирани нарушения.

Резерват “Горната кория“

Резерват “Горната кория” е горски резерват, обявен през 1968 г на МГГП с площ от 881 дка, с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/ 12. 07.2007 г. (ДВ бр.72/ 2007 г.) на **министъра на ОСВ**. Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м средна н.в. Обявен е с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. Резерватът е местообитание на единични екземпляри от сърни, а по непотвърдени данни и на единични токовища на глухар. От защитени видове от флората се срещат: безстъблената тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. Режимът на управление на резервата е строго консервационен, забраняващ всякакви действия в него, вкл. влизане на хора и техника, освен по определените със заповед на министъра на ОСВ пътеки за посетители, както и в случаите на потушаване на пожари и санитарни мероприятия, съгласувани с Министъра на ОСВ, положително становище от БАН и решение на Националния съвет по биологичното разнообразие, съгл. разпоредбите на чл. 17 ал. 1 на Закона за защитените територии. За резервата има утвърден със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. от министъра на околната среда и водите План за неговото управление.

През резервата от старата х. „Ком” до м. „Малък самар” е обособена пътека за посетители със Заповед №РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите. Същата се поддържа, като РИОСВ – Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

През 2019 г. са извършени две планови проверки, включващи и проверка на състоянието на пътеката за посетители, както и на съседната **защитена местност „Самарите”**. При проверките не се констатираха нарушения в режимите на резервата, в резултат на човешка намеса.

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ (ПР)

Поддържан Резерват “Ибиша” е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984 г. за резерват с цел запазване на “характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине субсайт и в списъка на орнитологично важните места в България.

С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394// 15.10.1999 г. (**ДВ бр. 99/1999г.**) на министъра на ОСВ в „поддържан резерват”, като със Заповед № РД-602/15.06.2010 (ДВ бр.77/2010 г.) площта му е **за актуализирана на 344,716 дка.**

За поддържания резерват е изготвен План за управление, утвърден от министъра на околната среда и водите. При проверка на поддържаия резерват, се извършва и проверка на **ЗМ „Острови Цибър”**, разположена на същия дунавски остров, в съседство с ПР.

За ПР „Ибиша”, разположена на част от дунавския остров Цибър е извършена една проверка и на съседната на него ЗМ „Остров Цибър”. Не се констатираха нарушения на заповедта за обявяване на ПР „Ибиша”, разпоредбите на Закона за защитените територии и Плана за управление.

Експерти от направлението участват в управлението на проект „Подобряване на природозащитното състояние на природно местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* в поддържан резерват „Ибиша”, попадащ в границите на защитена зона BG 0000199 „Цибър”. по ОПОС 2014 – 2020 г., за което РИОСВ – Монтана е бенефициент. Изпълняват се отделните дейности от проекта в съответствие с разписаните срокове и техническите спецификации към договорите с изпълнителите. От страна на Управляващия орган от ГД ОПОС се извършва координация и дават препоръки, които се изпълняват в съответствие с изисканите срокове

Във връзка със Заповед № РД-180/11.03.2019 г. на министъра на околната среда и водите на МОСВ за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2019 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана извърши следното: актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене” и Р „Горната кория”; дадени бяха общо 5 бр. предписания за засилване на контрола по опазване на резерватите от пожари,

т. е. до кметовете на три общини (Берковица, Белоградчик и Чупрене) и до две ТП ДГС (ДГС „Берковица” и „Миджур”). РИОСВ – Монтана, организира и проведе две работни срещи с представители на РС ПБЗН-Видин/Монтана, РДГ – Берковица, ТП ДГС-„Берковица” и „Миджур” и общини Берковица, Белоградчик и Чупрене. Оперативните планове за защита на резерватите от пожари през 2019 г. бяха съгласувани с РД ПБЗН – Видин и с РД ПБЗН – Монтана. По график бе осъществявано дежурство от специализираната група. В изпълнение на оперативните планове за защита на двата резервата от пожари през 2019 г. и упражнявания контрол, не е допуснато паленето на огън в района на резерват „Чупрене” и резерват „Горната кория“, респективно в съседните защитени местности „Чупренски буки” и „Самарите“.

ПРИРОДЕН ПАРК (ПП)

Природен парк „Врачански Балкан” е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Горна и Долна Бяла речка, Долно и Горно Озирово и с. Стояново, всички от община Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца. За парка има приет с Решение №750/14.10.2011 г. на МС „План за управление”. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти съгласно забраните, определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка. При извършената проверка, в т. ч. и по документи за природния парк, бе констатирано планирано ползване по изготвящия се ГСП на ТП ДГС - Берковица в защитената територия, противоречащо на режимите в Плана за управление. При документална проверка по проекта на Горскостопански план на ТП ДГС – Берковица по отношение на отразяването на защитените територии в КККР и на планираните дейности в плана и съответствието им със заповедите за обявяване, плановите за управление и със ЗЗТ., бе изготвено становище от страна на РИОСВ – Монтана с дадени забележки за корекции и допълнения, касаещи и ПП „Врачански Балкан”, които бяха откоригирани по получения отговор от ТП ДГС – Берковица

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ (ЗМ)

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени 21 бр. защитени местности с обща площ от около **24234,477 дка**. Според местоположението си условно могат да се разделят на защитени местности – горски местообитания и ландшафти (разположени в Западна Стара планина и в Предбалкана и във близост до старопланинската верига, в т. ч. бивши „буферни зони”), защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места, защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания), както и малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората.

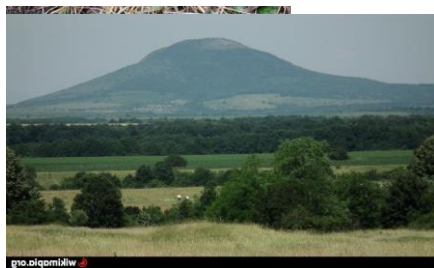
Горски местообитания и ландшафти

От тази група, най-значителните по площ и видово разнообразие е ЗМ "Гора в местностите "Копрен", "Равно буче", "Деяница", "Калиманица", е разположена върху площ от 6078 дка, обединяваща четири живописни местности в Копиловския и Чипровски дял на Западна Стара планина. В границите на защитената територия се намират и два водопада, обявени за природни забележителности – "Дуршин водопад" и "Водният скок". За отчетния период беше извършена проверка на част от защитената територия като не бе констатирано нарушение в режима на стопанисване. Проверка се извърши и на ПЗ „Дуршин водопад“, намиращ се в границите на защитената местност. За двете ЗТ не се констатираха нарушения по ЗЗТ.

Защитените местности – ЗМ „Равненско градище“, землище в с. Равна, община Чипровци, обявена през 2005 г. за защитена територия с цел да бъдат опазвани природните ландшафти и местообитания на лаврово бясно дърво, снежно кокиче, петров кръст, шипоопашата костенурка и др защитени видове от флората и фауната. Експерти от РИОСВ – Монтана извършиха проверка защитената местност. Популациите на защитените видове е в добро състояние и при осъществената проверка не бяха констатирани нарушения на забраните в заповедта за обявяване и по ЗЗТ.

Прекаатегоризирани в защитени местности от буферните зони (БЗ) към резерватите са: ЗМ „Чупренски буки“ (БЗ около Р „Чупрене“) и ЗМ „Самарите“ (БЗ около Р „Горната кория“), като са извършени две проверки, съответно в двете защитени територии. При извършените проверки в техните им се проверяват и наличното оборудване на противопожарните депа за резерватите, съответно в ППД в ЗМ „Самарите“ и четирите ППД в ЗМ „Чупренски буки“, като липси на инвентар и нарушения не са констатирани по смисъла на ЗЗТ/ЗБР.

Защитена местност "Връшка чука" е обявена с цел опазване на единственото в света находище на растителния вид **български ерантис**, единствените в РБългария находища на **тъмнопурпурна метличина**, **томасиниев минзухар**, на защитените видове **понтийски пелин**, **ничичово прозорче**, **розов божур**, червена липа и др. Намира се на границата ни с Р Сърбия, землище на с. Извор

махала, община Кула, върху планинско въз-вишение с обща площ по последна актуализация от 682,794 дка. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършван проверка на местообитанието на вида и на защитената територия, както се извършват и проучвания от ИБЕИ – БАН на богатото биоразнообразие в района. При теренната проверка през 2019 г. не бяха установени нарушения в режимите на стопанисване на защитената територия, като се констатира естествено възстановяване на екосистемата в защитената територия в местата, където преди години бяха констатирани поражения от абиотични фактори (ледовали, ледоломи и снеголоми) – повалени стъбла и изпочупени стебла и паднали корони.

Защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната

(дунавски и крайречни местообитания Три защитени територии – острови по р. Дунав, са едновременно и орнитологично важни места. Това са ЗМ „Остров Цибър” (землище на с. Долни и Горни Цибър, общ. Вълчедръм), ЗМ „Остров Кутово” (землище на с. Кутово, общ. Видин) и ЗМ „Острови Близнаците” (землище на с. Цар Симеоново, общ. Видин). Обявявани са с цел опазване на местообитанията на застрашени, редки и уязвими видове птици, няколко вида чапли (нощна, сива и малка бяла), малък и голям корморан, къдроглав пеликан, лопатарка и др., както и на растителни видове – блатно кокиче, лъскаволистна млечка и др. При Извършена бе проверка на ЗМ „Остров Цибър”, като не бяха констатирани нарушения в заповедта за обявяване на ЗМ и по смисъла на ЗЗТ.

Защитена местност “Рибарници Орсоя” с площ от 1471,783 дка, землище на гр. Лом, област Монтана, е обявена с цел поддържане и опазване на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. ЗМ е списъка на орнитологично важните места (установени са над 160 вида птици, 90 броя от тях с европейско природозащитно значение. Тук се среща най-многочислената популация на малкия воден бик, също гнездят белооката потапница и малкия корморан. От защитените флористични видове се среща какичка и водна лилия. При осъщественат проверка през 2019 г. пресъхване на водните огледала и намаляване числеността на видовете птици и популациите им, поради поредните години на суша .

Защитени местности - прекатегоризирани исторически и др. места

Прекатегоризирани в „защитена местност“ са още три защитени територии (бивши исторически места) – ЗМ „Раковишки манастир”, община Макреш, област Видин, ЗМ „Липака”, община Грамада, област Видин и ЗМ „Китката”, общ. Монтана, обл. Монтана. За ЗМ „Раковишки манастир” от извършената проверка не са констатирани незаконни сечи и действия в нарушение на режима на стопанисване и по ЗЗТ. За ЗМ „Липака”, РИОСВ –Монтана проведе първата комисия, назначена със Заповед №РД-356/06.11.2019 г. на директора на РИОСВ – Монтана за заличаване на ЗМ „Липака“, от регистъра на защитените територии. На комисията не присъстваха представители на частния сектор, поради което в съставения протокол комисията предложи да се свика ново заседание, след предварително уведомяване на собственици и заинтересовани лица и институции, с цел финализиране на процедурата. През 2020 г. ще се финализира процедурата, предвид необходимостта от присъствие на представители на частната собственост на имотите, попадащи в границите на защитената местност.

Малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората

РИОСВ – Монтана бе партньор по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати” по програмата на ЕС за околна среда Life+”, с изпълнител ИБЕИ – БАН. От проведените процедури бяха обявявани 5 бр. нови защитени територии - през 2012 г. бяха обявени 3 бр. защитени местности по ЗМ „Коритата” и ЗМ „Шабовица” за опазване на вида „напльстена трихоколея” и ЗМ „Глухарчевидна жълтица”, бе разширена площта на ЗМ “Миджур” (включено находището на вида петниста сверция), а в началото на 2013 г. бе обявена от министъра на ОСВ и ЗМ „Находище на ружеvidна поветица”. През 2019 г. бе извършена проверки на ЗМ „Находище на ружеvidна поветица”, земл. на с. Ново село. При извършената през 2019 г. проверка се констатира, че находището ружеvidната поветица е запазено от разораване и не е унищожено, като популацията му е значително намаляла ,поради заглушаващата я тревна растителност и има тенденция за увеличаване на броя на вида извън защитената територия в свободна от високи треви площ (полски път).

други.

Защитена местност “Шумака” е обявена за защитена местност с цел запазване на местообитанието и популацията на редкия растителен вид **полско котенце**. Обхваща площ от 5,00 дка земеделски земи, землище на с. Сливовик, община Медковец, област. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършват проверки на местообитанието на вида и на защитената територия, като се наблюдават тенденции за изместване на находището в посока към землището на с. Славотин, общ. Монтана. През м. април 2019 г. беше извършена проверка в ЗМ „Шумака” от експерти на РИОСВ – Монтана, при която не се установиха нарушения по заповедта за обявяване на защитената територия.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ (ПЗ)

В тази категория защитени територии-общо 13 бр., попадат скални образувания, пещери и водопади. Общата площ е над 7560 дка

Най – значимите природни забележителности са:

Скални образувания

ПЗ „Белоградчишките скали” заема площ от 6 523, 612 дка, включваща землища от гр. Белоградчик, с. Чифлик, Боровица и Върбово. Обявена е с цел запазване на уникалните геоморфоложки образувания, както и на местообитанията на редки и застрашени видове от флората и фауната (над 23 вида защитени растения и над 15 вида защитени животни), които природни дадености превръщат Белоградчишкият район в неповторим по красота и уникалност.

ПЗ „Боровия камък” – скално образувание от червен пясъчник, разположено на площ от 1,3 ха в едноименна местност, в землището на с. Боровица, граничещо с ПЗ „Белоградчишки скали”. През 2019 г. бе извършена проверка, като от подхода до погледната площадка, разположена на върха на пясъчника, има туристическа пътека с информационни табели, маркировка и поддържане. Не са констатирани нарушения по ЗЗТ и заповедите за обявяване.

ПЗ „Гардата” се намира в землището на с. Протопопинци, община Чупрене, обл. Видин и е с площ 8,973 дка. Обявена е през 2010 г. с цел запазване на характерни и забележителни обекти на неживата природа, като скални брегове и водоскоци на река Чупренска, които са с изключителна стойност, поради присъщата рядкост, представителност и естетичност. През 2019 г. бе извършена проверка на природната забележителност. Поради маловодие, дебита на реката бе значително намален, но не са констатирани увреждане, като сечи, палежи или замърсяване в ПЗ и нарушения в режима на стопанисване.

Пещери

ПЗ „Пещера Магурата” е пещера е сред най-изветните и значими със пещерните си образувания и праисторически находки пещери, с подземна площ над 133 ха, с естествено образувани “зали”, множество галерии, причудливи форми от сталактити, сталагмити и сталактони, наподобяващи хора, водопади, животни и т.н. Праисторическите скални рисунки, датират от епипалеолита (10 000 г. пр. н.е.) до ранната бронзова епоха, с които пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО с международен статут като паметник на културата. Пещерата е електрифицирана и благоустроена.

ПЗ „Пещера „Леви и десни сухи печ“ е в землището на с. Долни Лом, община Чупрене, област Видин с обща площ 0,2 ха. Характеризира се с множество образувания на мармити, синтрови езера, пещерни кари, прилепови колонии. Пещерата е затворена с метална врата и неустроена.

ПЗ „Пещера Венец“ се намира землището на с. Гара Орешец, община Димово, област Видин. Пещерата е изключително красива със скалните си образувания. От 2012 г. е благоустроена. При проверка през 2019 г. от експерти на РИОСВ – Монтана се констатира, че състоянието на пещерата е много добро и при експлоатацията няма увреждане на пещерни образувания и др. нарушения, като се стопанисва в съответствие с изискванията на заповедта за обявяване и на ЗЗТ.

ПЗ „Мраморната пещера“ се намира в гр. Берковица, в местността „Алчов баир“. Пещерата е известна с мраморните си образувания, подземни галерии и пещерни фаунистични видове, но не е проучена. Консервирана е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

ПЗ „Пещера Мишин камък“ е разположена землището на с. Превала, в Чипровския дял на Западна Стара планина с площ от 0,5 ха. Пещерата е известна с множеството си бели кристални образувания и подземни езерца. Затворена е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

Водопади

ПЗ „Хайдушките водопади“ са с площ 1,0 ха и се намират в Берковския дял на Западна Стара планина, в землището на гр. Берковица. Водопадите с пад на водата над 5 – 6 м се образуват от сливане на реките Ценкова бара и Сливашка. Обектът се посещава от туристи и е прекрасен кът за отдих сред живописната местност.

ПЗ „Водопад на р. Стакевска“ е разположен сред борова гора в м. „Бялата вода“, землище на с. Стакевци, община Белоградчик, с обща прилежаща площ от 1,0 ха.

ПЗ „Водопад Петров черак“ е водопад с пад над 6 метра, разположен в близост до с. Тополовец, общ. Кула, в поземлен фонд. Рядкост за района, отличаващ се на фона на окръжаващата го среда с естествената си красота. Към водопада има екопътека, с маркировка, но теренът е много труднодостъпен и не се посещава.

ПЗ „Дуршин водопад“ и „Водния скок“ се намират в ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“, „Калиманица“. Те са едни от най-красивите водопади за област Видин и област Монтана с пад на водата над 15 м и представляват величествена гледка на фона на живописната защитена територия.

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, паша в горския фонд, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и за дейности в защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени осем държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство. Експерти от направлението участват в комисии по разработване и приемане на горскостопански планове, в съвети по лова към ДГС, в областни съвети по опазване и охрана на горите и др. комисии и работни срещи, имащи отношение към опазване на горите и природосъобразното им стопанисване при осъществяване на дейности в тях.

2. Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите,

които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, който урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Със Закона се цели опазване на представителни за страната и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Националната екологична мрежа (НЕМ); опазване на защитени растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Р България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия; опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителните и животинските видове извън естествената им среда; регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата; регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна и опазването на вековни и забележителни дървета.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места. Чрез нея се цели: дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линее и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за

България, Балканския полуостров или света.

България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и съобщества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Така например единственото находище на защитения растителен вид български ерантис (*Eranthis bulgarica*) на планетата се намира в границите на ЗМ „Връшка чука”. Тук растат и някои ендемичните и редки видове като томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др. Тъмнопурпурна метличина е открита и в бившата буферна зона на Р „Чупрене”, сега ЗМ „Чупренски буки”, в сходен с този на ЗМ „Връшка чука” хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и

други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др.

През месец април 2019 г. беше извършена проверка по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на популацията на защитените растителни видове български ерантис (*Eranthis bulgarica*) и томасиниев минзухар (*Crocus tommasinianus*) в ЗМ „Връшка чука”, землище на с. Извор махала, общ. Кула. Констатира се, че популациите на цитираните растителни видове са в добро състояние, екземплярите бяха във фаза на вегетацията, като не беше отчетено антропогенно въздействие върху популациите на видовете.

През същият месец се извърши проверка на популацията на защитения растителен вид *полско котенце* (*Pulsatilla partensis*) в ЗМ „Шумака”. За опазване находището му е обявена ЗМ „Шумака” в землището на с. Сливовик, общ. Медковец, обл. Монтана. Режимът ѝ е съобразен с биологията на вида. При извършената проверка се констатира, че екземплярите от популацията на вида са в края на своята вегетация. Същите са в добро състояние, като върху тях също не беше констатирано увреждане или антропогенно въздействие. В продължение на години, съблюдаването му доведе до запазване на неговата численост, плътност и площ на популацията.

Едно от най-големите находища в региона на снежно кокиче се намира в ЗМ „Сто овци”. В нея могат да се видят още стефчова тлъстига, горска съсънка и други защитени растителни видове. Същото се отнася и за ЗМ „Равненско градище”, където е най-западното находище на вечно зеленото лаврово бясно дърво.

В землищата на селата Митровци, Превала, Върбово и Долни Лом се намират находищата на защитения растителен вид сръбска рамонда (*Ramonda serbica*) – реликтен за България вид и балкански ендемит. Тя се среща само в тези находища за територията на цялата страна и расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитените територии.

В поляните, които са близост до Р „Чупрене” расте защитения растителен вид тъмнопурпурна метличина, крехка популация на вълнеста козя брада се среща в границите на защитена зона „Орсоя”, находища на наплъстена трихоколеа край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция в землището на с. Горни Лом, общ. Чупрене, ружеvidна поветица в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин.

РиОСВ – Монтана осъществява контрол и по отношение нерегламентираната продажба на защитени растителни видове с цел търговия в пазари и магазини за цветя на територията на области Монтана и Видин. Експерти на Инспекцията са извършили през пролетта на 2019 г. общо 16 броя проверки по пазари и магазини за цветя в двете области, като при извършените проверки не са констатирани нарушения.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за повечето от които има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният

резерват „Ибиша” съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста”.

ЗМ „Рибарници Орсоа” е подходящо място за водолюбивите птици, някои от които гнездят там. Това орнитологично важно място е притегателен център за хранене, почивка, размножаване, гнездене и зимуване на различни видове мигриращи птици – лебеди, пеликани, ибиси, гъски, патици, потапници и пр.

Горските резервати „Чупрене” и „Горната кория” са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“ и „Калиманица” гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухал, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

Във връзка с подадени сигнали, касаещи бедстващи защитени птици са извършени своевременни проверки от експерти на РИОСВ – Монтана, като на птиците е оказана медицинска помощ от ветеринарни служители и след това същите са изпратени за лечение в Спасителния център за диви животни, гр. Стара Загора и в Център „Дивите животни“, гр. София.

Експерт на направление е извършил проверки на терариуми за отглеждане на кралски питони и тигров питон, съответно в гр. Монтана и гр. Видин, както и на волиера за отглеждане на папагали – сив жако в гр. Видин. Проверките са във връзка със прилагане на Закона за биологичното разнообразие и Регламентите на Европейския съюз, касаещи Конвенцията CITES. При извършените проверки е констатирано, че екземплярите са регистрирани в РИОСВ – Монтана на основание чл. 91, ал. 2, т. 2 от ЗБР с регистрационни карти и същите се отглеждат при подходящи условия. Няма нарушения по смисъла на ЗБР.

До 1 май 2019 г. в РИОСВ – Монтана се получиха уведомления за регистрация на общо 37 бр. пунктове за изкупуване на градински и лозов охлюв, от които 33 бр. за територията на област Монтана и 4 бр. за област Видин. В изпълнение на Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на министъра на околната среда и водите, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговията в страната и изнасяне през граница на живи охлюви и черупки от видовете лозов охлюв (*Helix lucorum*) и градински охлюв (*Helix pomatia*) бяха извършени общо 21 бр. проверки, от който 20 броя планови и 1 брой извънредна проверка по сигнал за нерегламентирано изкупуване на охлюви от нерегистриран в РИОСВ – Монтана пункт за календарната 2019 г. При извършената извънредна проверка е съставен акт по смисъла на горесцитираната Заповед и ЗБР.

Експерти на направление извършиха и проверка на адаптационна волиера за индродукция на белоглав лешояд, изградена в изпълнение на проект: „Възстановяване на едрите лешоядни птици в България“. Същата е разположена в землището на с. Долно Озирово, общ. Вършец, обл. Монтана и попада в границите на Природен парк „Врачански Балкан“. До волиерата е изградена и площадка за подхранване на лешоядите, която постоянно се захранва с трупове на домашни животни от представители на Българско дружество за защита на хищните птици (БДЗХП). Проектът стартира през 2009 г. и приключи през май 2015 г. В момента на извършената проверка в района на волиерата във Врачански Балкан са констатирани постоянно между 50 и 70 екземпляра от вида. Същият може да се

счита за успешен, тъй като са през 2019 г. в района на Врачански балкан, в резултат на изпълнението на дейностите по интродукция са излюпени 14 малки белоглави лешояда.

В началото на календарната година експерти от направлението изпратиха до ИАОС график за мониторинговите дейности на РИОСВ – Монтана за 2019 година по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), в който бе включено участие в средно-зимно преброяване на зимуващи водолюбиви птици и мониторинг на кафява мечка.

В периода 10 – 13 януари 2019 г. експерти на направление „Биоразнообразие, защитени територии и зони“ участваха в 43-то Среднозимно преброяване на водолюбиви птици, съвместно с представител на Природонаучен музей към БАН – гр. София. По време на преброяването са обходени вътрешни водоеми и реки, включващи язовири „Огоста“, „Смирненски“ и „Дреновец“, „Рибарници Орсоя“, както и течението на река Дунав – от с. Връв, общ. Брегово, обл. Видин до с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана. След приключване на преброяването и анализиране на данните, че преброените зимуващи водолюбиви птици на яз. „Огоста“ са 2 967 бр. птици от 19 вида, докато по поречието на река Дунав са наблюдавани общо 5 116 бр. птици от 21 вида или общо наблюдаваните птици във всички мониториранни вътрешни водоеми и река Дунав на територията на РИОСВ – Монтана са общо 8 083 бр. птици от 24 вида. По време на 43-то СЗП са наблюдавани и някои видове птици, които не са водолюбиви, но са защитени като: обикновен мишелов (*Buteo buteo*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*) при с. Сланотрън и гр. Видин, общ. Видин, вечерна ветрушка (*Falco vesperinus*), полски блатар (*Cyrcus cyaneus*), хвойнов дрозд (*Turdus palustris*), черен кълвач (*Dryocopus martins*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocous syriacus*), щиглец (*Corduelis corduelis*) и др. Всички данни от 43-то Среднозимно преброяване са отразени в програмата „BIOMON“ и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа националната база данни от мониторинговите дейности.

В началото на месец ноември експерти на РИОСВ – Монтана взеха участие в проведения масиран мониторинг на кафява мечка, организиран от МОСВ за територията на Западни Родопи, в области Пазарджик и Смолян. Бяха попълнени полеви формуляри, съдържащи GPS координати по изминатите маршрути, следи, косми и екскременти на екземпляри от мониторирания вид, местата на пребиваването им и т. н. Даните от проведения мониторинг също са изпратени в ИАОС – гр. София.

През отчетният период се получи единадесет броя разрешителни за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните са за ползване на изключения, предвидени в Закона за биологичното разнообразие, а именно: събиране на мъртви екземпляри, улов на живи екземпляри от видове земноводни и влечуги с цел тяхното размножаване и извършване на таксономични, хорологични и екологични изследвания; улавяне, убиване и събиране на мъртви екземпляри от видовете насекоми: бръмбър рогащ (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и осмодерма (*Osmoderma eremita*); събиране на растителен материал от синя айважива (*Alcanna tinctoria*); вземане на мъртви екземпляри за научни цели от вида златка (*Martes martes*); събиране на ваучери за хербариум и живи растения за *ex-situ* колекция; използване на неселективни уреди, средства и методи за разрушаване и поставяне на гнезда на бял щъркел върху изкуствени гнездилки; улавяне с неселективни средствана екземпляри от видове прилепи с цел докладване по чл. 17 от Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и чл. 12 от Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици; улавяне, преследване и вземане за научни цели на мъртви екземпляри от видове земноводни, влечуги и прилепи; улавяне на живи екземпляри и вземане на мъртви прилепи с цел докладване на чл. 17 от Директива 92/43/ЕИО и по чл. 12 от Директива 2009/147/ЕО.

През март 2019 г. е извършена проверка по смисъла на чл. 96 от ЗБР на сбирка от препарирани птици и бозайници в СОУ „Любен Кравелов“ – гр. Видин, както и на отдел „Природа“ към Природонаучен музей – гр. Белоградчик. При извършените проверки не се констатираха липси или наличие на нови препарати, като експонатите в колекциите са в сравнително добро състояние.

През 2019 г. в РИОСВ – Монтана са подадени единадесет броя заявления за регистрация по реда на чл. 91 от ЗБР на общо единадесет екземпляра, включени в приложенията на Конвенцията CITES и Регламентите на ЕС, а именно: един брой сив африкански папагали жако, 2 бр. кралски питони, 4 бр.

тигрови питони, един брой белоуст питон, 2 бр. кафявоухи пирури и 1 един брой виолетова амазона. Същите са регистрирани в РИОСВ – Монтана със съответните регистрационни карти.

През месец септември беше извършена извънпланова проверка по упражняване на контрол по условията на Разрешително № 731/05.02.2018 г. на МОСВ, издадено на екип на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН за улавяне и обезпокояване на видове птици и тяхното опръстенияване. При извършеният контрол се установи, че условията в разрешителното се изпълняват за точно определените броя екземпляри по видове, описани в разрешителното, като при извършената проверка не се констатираха нарушения.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени общо **170 бр. вековни/забележителни дървета**, като след извършените проверки от експертите на РИОСВ – Монтана по състоянието им, бяха предложени на МОСВ да се снемат от отчет общо 31 бр от тях и актуалния брой на тези обекти става 139 . Експерти от РИОСВ – Монтана извършиха 18 бр. планови проверки, включващи 91 бр. вековни дървета и завършиха със 8 бр. извънредни проверки, като специални, обхващащи 51 бр. защитени ВД по изпълнение на Договор №Д-33-48/15.12.2017 г. между МОСВ и „Национална агенция за териториално устройство“ ООД за предоставена услуга „Заснемане и изработване на карта и геобаза данни на вековните дървета в Република България“. В резултат бяха изготвени окончателно паспорти на всички вековните/забележителни дървета, като част от досиетата им по формуляр към писмо с изх. №26-00-16/20.04.2018 г. на МОСВ, в което бяха дадени указания. За вековните дървета с влошено и невъзстановимо състояние вследствие от възрастови промени и абиотични фактори, бяха съставени съответните протоколи по ЗБР и представени на МОСВ за заличаване на обектите от държавния регистър по реда на Закона за биологичното разнообразие, като със Заповед № РД-953/19.12.2019 тг. Министъра на ОСВ бяха заличени 30 бр. от тях. През 2020 г. предстои изготвяне на информационната система за защитените вековни и забележителни дървета на територията на Р България след одобряване на актуализирания регистър на обектите.

НАТУРА 2000

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линееене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Тя включва специални защитени зони, определени от страните-членки на Европейския съюз /ЕС/, съгласно Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна

/92/43/ЕЕС/, приета през 1992 г. и Директивата за опазване Като принос за Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, България трябва да защити над 80 типа местообитания, както и най-важните местообитания на 100 вида растения и 226 вида животни, определени от европейските директиви.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за опазване на дивите птици /79/402/ЕЕС/, и **2 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а в процес на обявяване са заповедите за:

- **27 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/.

на дивите птици /2009/147/ЕО.

Защитени зони - 38 бр.			
Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.		К О Д	ПЛОЩ
1.	ЗЗ „Западен Балкан”	BG 0002002	1 468 204,80 дка
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG 0002053	308 797,377 дка
3.	ЗЗ „Рибарници Орсоа”	BG 0002006	4 754,302 дка
4.	ЗЗ „Берковица”	BG 0002090	27 999,431 дка
5.	ЗЗ „Златията”	BG 0002009	434 987,345 дка
6.	ЗЗ „Цибърско блато”	BG 0002104	9 097,647 дка
7.	ЗЗ „Остров до Горни Цибър”	BG 0002008	2 183,100 дка
8.	ЗЗ „Остров Ибиша”	BG 0002007	3 993,232 дка
9.	ЗЗ „Остров Голя”	BG 0002067	4 145,622 дка
Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.			
1.	ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан”	BG 0001040	219 753,260 ха
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG 0000166	360 254,510 дка
3.	ЗЗ „Пъстрина”	BG 0001037	35 515,800 дка
4.	ЗЗ „Портитовци-Владимирово”	BG 0000517	6 643,800 дка
5.	ЗЗ „Река Лом”	BG 0000503	14 411,300 дка
6.	ЗЗ „Златия”	BG 0000336	31 947,80 дка
7.	ЗЗ „Цибър”	BG 0000119	29 717,300 дка
8.	ЗЗ „Цибрица”	BG 0000509	9 626,800 дка
9.	ЗЗ „Козлодуй”	BG 0000527	1 253,800 дка
10.	ЗЗ „Билерниците”	BG 0000593	31 947,830 дка
11.	ЗЗ „Орсоа”	BG 0000182	29 494,100 дка
12.	ЗЗ „Моминбродско блато”	BG 0000519	266,100 дка
13.	ЗЗ „Долно Линево”	BG 0000526	176,300 дка
14.	ЗЗ „Макреш”	BG 0000521	20 612,500 дка
15.	ЗЗ „Шишенци”	BG 0000523	5 728,500 дка

16.	ЗЗ „Тимок”	BG 0000525	4 996,800 дка
17.	ЗЗ „Арчар”	BG 0000497	8 086,650 дка
18.	ЗЗ „Цар Петрово”	BG 0000340	19 087,400 дка
19.	ЗЗ „Видбол”	BG 0000498	13 051,400 дка
20.	ЗЗ „Войница”	BG 0000500	31 071,400 дка
21.	ЗЗ „Делейна”	BG 0000507	22 575,400 дка
22.	ЗЗ „Раброво”	BG 0000339	9 108,200 дка
23.	ЗЗ „Въртопски дол”	BG 0000518	9 874,200 дка
24.	ЗЗ „Видински парк”	BG 0000522	15 787,900 дка
25.	ЗЗ „Оризището”	BG 0000524	4 757,400 дка
26.	ЗЗ „Варкан”	BG 0000587	10,000 дка
27.	ЗЗ „Остров Близнаци”	BG 0000532	6 062,400 дка
28.	ЗЗ „Остров Кутово”	BG 0000552	1 193,200 дка
29.	ЗЗ „Ново село”	BG 0000631	8 159,100 дка

Черна елша (*Alnus glutinosa*)

Обект на защита в това число са и няколко значими влажни зони, известни с изключителното си биологично разнообразие. По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за защита на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша */Alnus glutinosa/*, бяла */Salix alba/* и крехка */Salix fragilis/* върба, бяла тополя */Populus alba/* и черна тополя */Populus nigra/*, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни

съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина */Rubus sp./*. т тях защитена зона BG 0002007 „Остров Ибиша” е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чаплого-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан */Phalacrocorax pygmaeus/* и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла */Nycticorax nycticorax/*, гривеста чапла */Ardeola ralloides/*, лопатарка */Platalea leucorodia/* и поен лебед */Cygnus Cygnus/*.

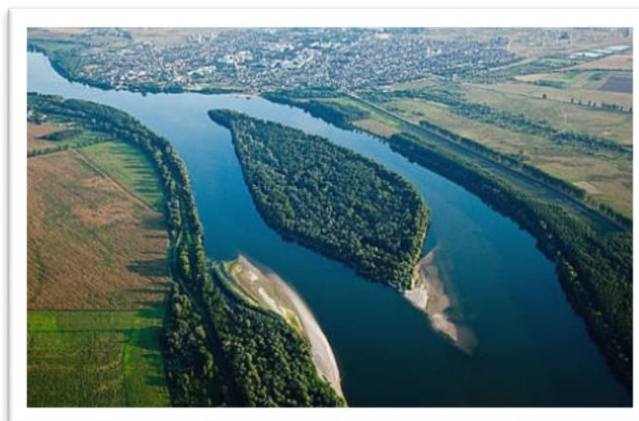
Сива гъска */Anser anser/*

Белоока потапница (*Aythya nyroca*)

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г.

почти цялата територия на Орнитологично важно място Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

Съществуването на колонията от чапли и корморани изцяло зависи от заливната гора на острова, като място за гнездене и от наличието на плитчини около острова и по реката, необходими за намирането на храна.

В другата защитена зона BG 0002067 „Остров Голя” зимува в малка численост и сивата гъска /*Anser anser*/, включена в Червената книга на България. Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона BG 0002104 „Цибърско блато” за опазване на дивите птици и BG0000519 „Моминбродско блато” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

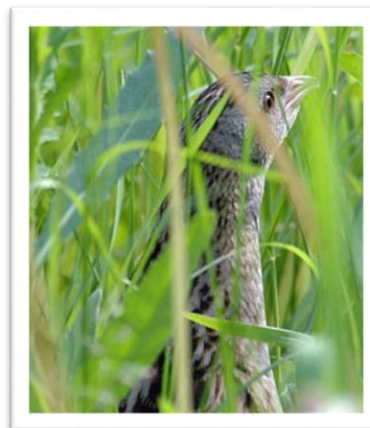
Цибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла /*Ardea purpurea*/, белооката потапница /*Aythya nyroca*/, големия воден бик /*Botaurus stellaris*/, малкият воден бик /*Ixobrychus minutus*/ и белобузата рибарка /*Chlidonias hybrida*/.

В ЗЗ „Моминбродско блато” се намират приоритетни местообитания с код 3150 - Естествени еутрофни езера. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз *Hydrocharition*; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз *Nymphaeion*, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза *Potamonion*.

Обявената през 2010 г. нова защитена зона по Директивата за защита на природните местообитания – ЗЗ BG 0000631 „Ново село” е с цел опазване на местообитанията на дунавските риби – карагъз /*Alosa pontica*/, распер /*Aspius aspius*/, голям щипок /*Cobitis elongata*/, обикновен щипок /*Cobitis taenia*/, белопера кротушка /*Gobio albipinnatus*/ и др. Ливаден дърдавец /*Crex crex*/

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони BG 0000340 „Цар Петрово” и BG 0000500 „Войница”. Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, както и местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 9150 Термофилни букови гори /*Cephalanthero-Fagion*/.

Защитена зона BG 0002090 „Берковица” за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашения от изчезване ливаден дърдавец /*Crex crex*/, който гнезди тук в голяма численост. Разработен е и План за управление на защитена зона “Берковица” BG 0002090”,

предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО”, одобрен за финансиране със Заповед № РД-46/17.01.2012 г., по Приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, Референтен № 5113123-4-689. Със заповед № РД-44/26.01.2016 г. (ДВ, бр. 12/12.02.2016 г.) на министъра на околната среда и водите е утвърден План за управление за защитена зона „Берковица”. Същият е в изпълнение на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица” BG0002090 – предмет на опазване по Директива 2009/148/ЕС” с бенефициент РИОСВ – Монтана. Планът за управление е утвърден във връзка с прилагането на чл. 117, т.2, чл. 30 и чл. 31а, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие и в съответствие с чл. 17 от Наредбата за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони ДВ, бр. 7/2009 г.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана и най- голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона BG 0002009, „Златията”. Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /*Circus aeruginosus*/, вечерната ветрушка /*Falco vespertinus*/, ливадния блатар /*Circus pygargus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, значителни популации на пчелояда /*Merops apiaster*/. Местообитание е също така на малката белочела гъска (*Anser erythropus*) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /*Otis tarda*/.

Друга защитена зона отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е 33 BG 0002002 „Западен Балкан”. В орнитологично отношение мястото не е напълно проучено. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещаните се тук. 33 „Западен Балкан” поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /*Crex crex*/ и на планинския кеклик /*Alectoris graeca*/ в България.

В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /*Falco cherrug*/, ливаден дърдавец /*Crex crex*/, царски орел /*Aquila heliaca*/ и белошипата ветрушка /*Falco naumanni*/.

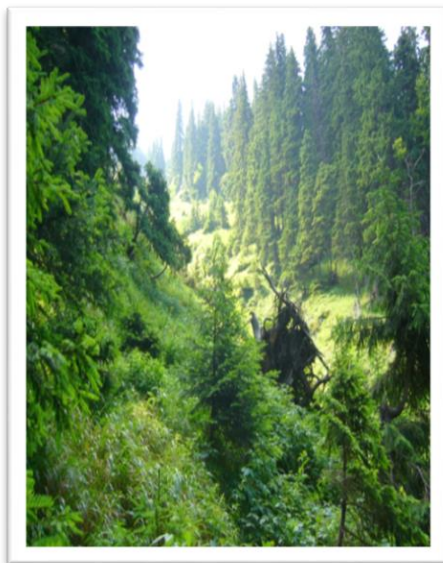
Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. 33 „Западен Балкан” е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопръст ястреб /*Accipiter brevipes*/, уралска улулица /*Strix uralensis*/, пернатонога кукумявка /*Aegolius funereus*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, полубеловрата мухоловка /*Ficedula semitorquata*/, червеноврата мухоловка /*Ficedula parva*/, глухар /*Tetrao urogallus*/

Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*)

сокол скитник /*Falco peregrinus*/, черен кълвач /*Dryocopus martius*/, среден пъстър кълвач /*Dendrocopos medius*/, белогръб кълвач /*Dendrocopos leucotos*/, козодой /*Caprimulgus europaeus*/, бухал /*Bubo bubo*/, скален орел /*Aquila chrysaetos*/, градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/, червеногрба сврачка /*Lanius collurio*/ и черночела сврачка /*Lanius minor*/.

През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /*Athene noctua*/, обикновената ветрушка /*Falco tinnunculus*/, пъдпъдъка /*Coturnix coturnix*/, въртошиятка /*Jynx torquilla*/, зелениката /*Carduelis chloris*/ и коса /*Turdus merula*/.

33 „Западен Балкан” обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от *Fagus sylvatica* и *F. moesiaca*. Около 50% от буковие гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /*Quercus frainetto*/, цер /*Q. cerris*/, горун /*Q. dalechampii*/ и обикновен габър /*Carpinus betulus*/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /*Picea abies*/ на територията на биосферния резерват “Чупрене” и смърчово-елови в резерват “Горната кория”.

Обявени със Заповеди на МОСВ са и две защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а именно:

- 33 BG 0000587 „Варкан”, обявена със Заповед № РД – 102/09.02.2015 г. на МОСВ;
- 33 BG 0000552 „Остров Кутово”, обявена със Заповед № РД – 239/16.04.2015 г. на основание чл. 12, ал. 6, във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗБР.

Едни от приоритетните типове хабитати в защитените зони са:

- 91МО балкано-панонски церово-горунови гори в защитена зона “Макреш”;
- 6250* панонски лъсови и степни тревни съобщества в защитена зона “Козлодуй”;
- 2340* вътрешноконтинентални пясъчни дюни в защитена зона “Арчар”, “Орсоя”;
- 8310 неблагоприятно обособени пещери- местообитание на прилепи - 33 “Билерниците”, 33 “Варкан”;
- 91ЕО* алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* – 33 “Тимок”, 33 “Цибрица” и др.

През 2019 г. експерти от направлението извършиха 11 броя планови проверки по Натура 2000, във връзка с предмета и целите на опазване на защитените зони и условията, включени в решения по оценка за съвместимост на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, като се констатира едно нарушение и се състави 1 бр. акт.

Проверени са решения по чл. 18, ал. 1 и 2 от Наредбата по ОС и чл. 31, ал. 7 по ЗБР, попадащи в границите на няколко защитени зони, а именно в: 33 BG0002002 "Западен Балкан", 33 BG0001040 "Западна Стара планина и Предбалкан", 33 BG0002090 "Берковица", 33 BG0000182 "Орсоя", 33 BG0000500 "Войница" по Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите касаят Бизнес планове за създаване на трайни насаждения, ПУП – ПЗ на имот в землището на гр. Чипровци за изграждане на дървопреработващо предприятие, инвестиционни предложения за изграждане на промишлено предприятие за производство на пелети, в землището на с. Протопопинци, общ. Чупрене, обл. Видин, изграждане на цех за сувенири, в землището на с. Дълги Дел, общ. Г. Дамяново, обл. Монтана, разораване на земеделски парцел в землището на с. Боровица, общ. Белоградчик, обл. Видин.

При извършените проверки не са констатирани замърсявания на територията на защитените зони, нарушения на условията, включени в решенията по оценка за съвместимост, но е констатирано едно нарушение на т. 6.1. „Залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения“ от Заповед № РД-119/09.02.2012 г. (ДВ, бр. 20/2012 г.) на МОСВ за обявяване на защитена зона BG0002002 „Западен Балкан“. Съставен е 1 бр. акт.

Извършени са и 8 бр. извънредни проверки по Натура 2000, като 5 бр. от тях са свързани с констатирани от Държавен фонд „Земеделие“ разоравания на площи, заявени от кандидатите по Директни плащания от Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/, Кампания 2018 г., в нарушение на забраната за превръщането на ливади, пасища и мери в обработваеми земи и трайни насаждения, въведена със заповедите за обявяване на защитени зони за опазване на дивите птици, а именно защитена зона BG 0002002 „Западен Балкан“ и BG 0002009 „Златията“, и 3 бр. проверки по сигнали за увреждане на природни местообитания в защитени зони по Натура 2000, за което са съставени съответно още 4 бр. актове.

През 2019 г., съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо 184 бр. външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове финансирани по мярка 6. "Развитие на стопанства и предприятия", Подмярка 6.1 "Стартова помощ за млади земеделски стопани" и Подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитие на малки стопанства" от ПРСР 2014-2020 г. и 722 бр. горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори, относно начина на процедиране по чл. 2, ал. 2 от Наредбата по ОС, 63 бр. преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО, 7 бр. решения по ОС.

Лечебни растения

Над 700 видове от българската флора се определят като лечебни растения. Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел „Лечебни растения” към Общинските програми за опазване на околната среда и към Лесоустройствените проекти на Държавните горски стопанства. В тях са предвидени мерки за опазването на естествените находища при ползване на диворастящите лечебни растения, както и при култивираното им отглеждане.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, е регламентирано чрез приетия Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/2000 г., изм. и доп., ДВ, бр. 96/2017 г.), както и в подзаконовите му нормативни актове.

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

През 2019 г. са извършени общо 32 бр. проверки по Закона за лечебните растения и подзаконовите му нормативни актове, от които всичките 32 бр. са планови проверки. Извършени са 25 бр. планови проверки на билкозаготвителни пунктове, 5 бр. планови проверки на общински администрации и 2 бр. на ТП ДГС. Не са констатирани нарушения и неспазване разпоредбите на закона и подзаконовите нормативни актове.

Във връзка с прилагането на Закона за лечебните растения (ЗЛР) и подзаконовите му нормативни актове и на основание Заповед № РД-88/30.01.2019 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 18/2018 г.) през месец февруари 2019 г. бяха проведени комисии, назначени със Заповеди №№ РД-21 и РД-22 от 19.02.2019 г. на директора на РИОСВ – Монтана за разпределение на количествата билки под специален режим на опазване и ползване, съответно за области Видин и Монтана. В края на 2018 г. се получиха заявления за разпределението на билките под режим за 2019 г. Същите бяха за 500 кг цвят червен божур, цвят лечебна иглика и стрък лечебен ранилист за всяка област. Същите се проведеха във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана заявления от един билкозаготвител за участие в разпределение на квотите за двете области. След проведените комисии, разпределението на отпуснатите квоти беше утвърдено със Заповед № РД-28/27.02.2019 г. на директора на РИОСВ – Монтана за териториите на области Видин и Монтана, като експертите от направление „БРЗТЗ” информираха Дирекция „НСЗП” към МОСВ. Отпуснатите квоти (в сухо тегло) за области Монтана бяха за 300 кг цвят червен божур, 250 кг цвят лечебна иглика и 500 кг стрък лечебен ранилист, а за област Видин – 150 кг цвят червен божур, 250 кг стрък лечебна иглика и 500 кг стрък лечебен ранилист.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили 3 бр. заявления за регистриране на билкозаготвителни пунктове и складове за билки чрез книги за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения. Издадени са съответно 3 бр. регистрации на БЗП по ЗЛР.

Генетичномодифицирани организми.

През месец януари 2019 г. в РИОСВ – Монтана се получи план-график от ИАОС – гр. София за изпълнение на годишната програма за провеждане и контрол върху работата с генетичномодифицирани организми в контролирани условия и освобождаването им в околната среда. В изпълнение на същия през месец беше извършена планова проверка в Опитна станция по земеделие – гр. Лом. Бяха взети два броя растителни проби, както следва: растителна проба (семена от пити) от слънчоглед и листна маса от царевица от територията на опитната станция. От извършеният анализ на растителния материал от двете проби в ИАОС – гр. София, в края на календарната година се получи протокол от изпитвания на взетите растителни проби с обработените резултати, от който е видно, че във взетите проби няма наличие на ГМО култури.

Закон за защита на животните

През 2019 г. в РИОСВ – Монтана са подадени общо 3 броя заявления, касаещи регистрация на диви животни по смисъла на чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на животните. Подадените заявления касаят регистриране на общо 36 екземпляра, от които три екземпляра от вида сърна и тридесет и три броя от вида дива свиня. На основание чл. 22а от Закона за животните са издадени съответно тридесет и шест броя регистрационни карти по смисъла на Закона, както и екземпляри на регистрационните карти за дирекция „НСЗП“ към МОСВ.

АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.

Програмата за управление на отпадъците се разработва от кметовете на съответната община, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците. Общинските програми за управление на отпадъците са неразделна част от програмите за околна среда и се приемат от общинските съвети по реда на Закона за опазване на околната среда, които контролират и изпълнението им. Програмите са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г.

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, от ЗУО, всички общински администрации са осигурили информация на обществеността чрез интернет страницата на съответната община. Поддържат регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община.

На територията на РИОСВ – Монтана има две регионални системи за управление на отпадъците. От страна на общинските съвети са взети решения за участие в регионални сдружения за регион Видин и регион Монтана.

Експертите от направление „УООП” извършват контрол на кметовете за изпълнение на задълженията им регламентирани в чл. 19 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – чистота на населени места, реките и принадлежащите им земи и общинските пътища; лицата, от чиято дейност се образуват МРО; търговски обекти в които се предлагат пластмасови торбички за пазаруване; юридически лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за спазване условията заложиени в издадените разрешителни и регистрационни документи; лица пускащи на вътрешния пазар опаковани стоки; събрани и дължими отчисления и обезпечения от общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

2. Битови отпадъци

През 2019 г. са извършени всички проверки заложиени в плана за контролан дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Извършени са 79 броя проверки по управление на БО, 44 броя са планови проверки – в 22 общини с проверени 204 населени места за чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО и 566,75 км общински пътища за наличие на нерегламентирани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

При плановите проверки на 36 юридически лица, извършващи събиране и транспортиране на БО и общини, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани БО по реда на Наредба №1/2014 г.

Извършени са и 27 броя извънредни проверки:

- 23 проверки в общини в област Монтана и Видин за недопускане на замърсяване на реките и принадлежащите им земи с битови отпадъци в границите на населените места. Проверени са 204 населени места.

- 11 броя извънредни проверки по подадени сигнали в инспекцията, касаещи нерегламентирано управление на БО и замърсяване на терени в населени места с БО.

Управлението на битовите отпадъци (от домакинствата и подобни на тях неопасни битови отпадъци от промишлени, търговски и институционални заведения, включително болници, училища), почистването на обществените места и др. включва дейностите по събиране, транспортиране, третиране, в т.ч. рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и осигуряване на необходимата техническа инфраструктура (съдове за събиране, съоръжения, транспортна техника и др.).

На територията, контролирана от РИОСВ-Монтана 100% от населението е обхванато в регионални системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В експлоатация е Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци- клас „депо за неопасни отпадъци”), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. Повишени са количествата на отделените рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

Община Монтана е изградила площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Общините с население по-голямо от 10 000 жители които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.

Общините: Монтана, Лом, Вълчедръм, Якимово, Берковица, Вършец, Чипровци и Георги Дамяново са започнали процедура по изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци.

На територията на област Видин е изградено регионално депо на отреден терен в землището на село Жеглица. На регионалното депо се обслужват общини: Белоградчик, Брегово, Бойница, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене т.е. всички общини от територията на област Видин. На депото са изградени и инсталации за предварително третиране на строителни отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци. За експлоатацията на депото е издадено комплексно разрешително с решение на министъра на околната среда и водите.

3. Строителни отпадъци

На площадката на регионално депо - Видин е изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

В останалите общини строителните отпадъци предварително се съхраняват на площадки, определени от общината, с решения на Общинските съвети. Строителните отпадъци, образувани от бита на населението се транспортират с транспорт на общината, от фирма подизпълнител или личен транспорт на гражданите.

Извършена е планова проверка на лице извършващо събиране и транспортиране на СО, установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани СО по реда на Наредба №1/2014 г.

Извършена е проверка по подаден сигнал от ОПУ - Видин, касаещ нерегламентирано изхвърляне на СО. При проверката на място е установено, че общината е извършила почистване.

През отчетната година е осъществен контрол по управление на масово разпространени отпадъци (МРО): отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми – извършени са 101 броя проверки на фирми на територията на област Монтана и Видин, от чиято дейност се образуват МРО.

Извършени са 20 броя проверки на търговски обекти за продажба на дребно на стоки за бита, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване.

Извършени са 10 броя проверки на търговски обекти в които се предлагат употребявани дрехи.

Извършени са 53 броя проверки на лица от чиято дейност се образуват отработени масла, на 1 фирма вносител на авиационни масла в Република България и 1 фирма извършваща продажба на масла на вътрешния пазар. При проверките не са констатирани нарушения на екологичното законодателство.

4. Производствени и опасни отпадъци

Контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица – осъществени са 116 броя планови проверки. На територията на проверените обекти има осигурени съдове и обособени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци. Отпадъците се предават за последващо третиране само въз основа на сключени писмени договори с фирми, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Води се необходимата отчетност.

Съоръжения за третиране на отпадъци

Извършени са 67 броя проверки на съоръжения за третиране на отпадъци. Всички проверени съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни, разрешителни по чл. 67 от ЗУО и регистрационни документи). Операторите изпълняват условията заложи в разрешителните.

Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци

Експертите по УООП веднъж годишно проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67 от ЗУО, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Извършени са 37 броя планови проверки на площадки включени в разрешителни за дейности с отпадъци. Извършени са 22 броя извънредни проверки на площадки за третиране на отпадъци по писма на МОСВ и ОД на МВР.

Извършени са 18 броя планови проверки на площадки за третиране на отпадъци, притежаващи регистрационни документи за третиране на неопасни отпадъци и на 36 броя лица, притежаващи регистрационни документи за транспортиране на отпадъци.

Не са установени неизпълнение на условията поставени в документите по чл. 35 от ЗУО.

Контрол на търговци и брокери на отпадъци

Извършени са 2 броя документални проверки на търговец и брокер, регистрирани по ЗУО и включени в регистъра на ИАОС. Установено е че същите водят необходимата отчетност в заверените от РИОСВ – Монтана отчетни книги, заведени по реда на Наредба №1/2014 г.

Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци

Извършени са 13 броя проверки на лица, извършващи трансграничен превоз на отпадъците по реда на Регламент 1013/2006. При проверките са представени изискващите се документи.

Извършени са 3 броя съвместни проверки с Агенция Митници по Регламент 1013 на МП и ГКПП.

Финансов контрол на такси за масово разпространени отпадъци

РИОСВ - Монтана упражнява контрол на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (производители и вносители на опаковани стоки) по отношение на отчетността и заплащането на продуктови и лицензионни такси. Лицата изпълняват задълженията си по реда на чл. 14 от Закона за управление на отпадъците индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване.

Осъществен е контрол на 49 лицата по чл. 14, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 46 от дружествата изпълняват задълженията си по чл. 14, ал. 2, т. 2 от ЗУО като участва в колективни системи, съгласно сключени договори с организация по оползотворяване, а 3 дружества заплащат продуктови такси на ПУДООС. Проверените дружества, членове на ООП са освободени от заплащане на продуктови такси за 2018 г., съгласно Заповедите на министъра на ОСВ, като изпълняващи коректно задълженията си.

Въведено е разделно събиране на отпадъците от опаковки в общините Белоградчик, Брегово, Видин, Димово, Ружинци, Берковица, Вършец, Монтана, Чипровци, Лом, Вълчедръм и Якимово.

Съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията се превеждат като месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ - Монтана, на чиято територия се намира депото.

Ежемесечно в срок от собствениците на депата за отпадъци се представя в инспекцията информация за количествата депонирани отпадъци, в изпълнение на разпоредбите на Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Издадени са 22 броя Решения за освобождаване на средства по реда на Наредба №7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн. ДВ. Бр. 111 от 27 декември 2013 г.), събрани по реда на чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

5. Болнични отпадъци

Извършени са 7 бр. планови проверки на лечебни заведения, генериращи отпадъци от хуманната медицина. Отпадъците се предават за обезвреждане, като транспортирането им до съответните инсталации се извършва само от лица, притежаващи необходимите за целта документи. На територията на РИОСВ – Монтана действа една инсталация за обезвреждане на болнични отпадъци. Дружеството притежава разрешително по чл. 35 от ЗУО, издадено от РИОСВ – Монтана.

5. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана.

Приоритет при извършването на проверките бе изпълнението на националните цели в областта на управление на отпадъците, засилване на контролната дейност, взаимодействието с местните власти

и подобряване прилагането на законовите изисквания. Основната цел е предотвратяване образуването на отпадъци и ефективното им използване като ресурс за намаляване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

- През 2019 г. експертите от направление „УООП” са извършвали проверки на: обекти, в които се извършват дейности с текстилни отпадъци; лица, при чиято дейност се образуват отработени масла - в периода от м. януари до м. април и от м. октомври до м. декември; обекти, в които се предлагат употребявани дрехи и вносители на отпадъци (употребявани дрехи, които се подлагат на сортиране); общините за съответствието на структурата на Общинските програми с НПУО 2014-2020 г. (чл. 52, ал. 4 от ЗУО), вкл. и за планирани мерки за предотвратяване образуването на отпадъци; лица, извършващи дейност по чл. 14 от ЗУО, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват МРО (масово разпространени отпадъци) и по Регламент 1013/2006 при трансграничен превоз на отпадъци.

През годината се извърши и контрол на всички общински кметове за изпълнение на задълженията им, регламентирани в чл. 19, ал. 3; чл. 52, ал. 1 и ал. 3; чл. 113, ал. 1, т. 2 от ЗУО; докладите за извършен актуален морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци на територията на общината; общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО за събраните, дължимите и изразходените отчисления и обезпечения; лицата, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО - спазване условията в издадени разрешителни за третиране и транспортиране на отпадъци; лицата по чл. 14 от ЗУО.

Положителни страни по управление на отпадъците в региона са:

- ✓ - В експлоатация са две регионални депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- ✓ - Изградена е площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Монтана.
- ✓ - За регион Видин се експлоатират съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, които са изградени на територията на РДБО – Видин.
- ✓ - С цел намаляване на количествата депонирани отпадъци на територията на РДБО – Монтана се експлоатира сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.
- ✓ - Общините които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и с население по-голямо от 10 000 жители, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.
- ✓ - Актуална информация свързана с управление на отпадъците своевременно се публикува на интернет страницата на РИОСВ – Монтана

Маркирани са следните проблеми в региона:

- ✓ - Има общини с население под 5 000 жители в които не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки поради отказ от страна на ООП.
- ✓ - Не са рекултивирани депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) „шум в околната среда“ – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ – Монтана осъществяват производствена дейност и подлежат на контрол на излъчвания в околната среда шум 117 броя предприятия. В изпълнение на утвърдения от министъра на ОСВ списък с обекти за контрол на шум, са извършени 5 бр. проверки с 5 бр. контролни измервания на еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на производствените предприятия и в мястото на въздействие на разположени в близост до тях жилищни или обществени сгради, като не са констатирани превишения на граничните стойности (виж таблицата по-долу). Във връзка с изискванията и разпоредбите на ЗЗШОС, операторите на 2 броя обекти са извършили собствени измервания за шум в околната среда и са представили доклади с резултатите от измерванията в РИОСВ – Монтана, като превишения на граничните стойности за шум не са констатирани. На всички производствени предприятия с издадени комплексни разрешителни са извършени документални проверки по изпълнение на условията в КР, касаещи защита от шума в околната среда, без установени несъответствия.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие db(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда (м)		Описание на режима на работа (в часове)	Ниво на шума по границата на промишления обект db(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие db(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	„Палемонтех” ЕООД, гр. Монтана	Производство на метални палети	Производствено - складови територии и зони	1000	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	60,8	35,3
2	„РИС Ръбър България” АД, гр. Кула	Производство на технически каучукови изделия	Производствено - складови територии и зони	200	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	24 часа (5 дневна работна седмица)	60,3	48,7
3	„Петромел - 1” ООД, мелничен комбинат, с. Комошица, общ. Якимово	Производство на брашно	Производствено - складови територии и зони	150	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	16 часа (5 дневна работна седмица)	63,4	44,6

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

4	„ЗАИ” АД, гр. Берковица	Производство на абразивни продукти	Производствено - складови територии и зони	300	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	65,1	44,3
5	„Ирели” ООД, гр. Монтана	Производство на дървени детски играчки	Производствено- складови територии и зони	1000	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	64,8	34,8
6	„Био Пауър Ивест” ООД, гр. Кула (собствено измерване)	Производство на ел. енергия от биомаса	Производствено - складови територии и зони	1200	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70 В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45	24 часа (7 дневна работна седмица)	Ден – 64,5	Ден – 30,2
7	„ФИШ ИНВЕСТ” ООД, гр. Монтана (собствено измерване)	Депониране на неопасни отпадъци	Производствено - складови територии и зони	850	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	48,6	36,8

III.3 РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2019 г./в $\mu\text{Sv/h}$ / са дадени в таблицата по-долу:

ЛМС Видин	0,103
ЛМС Вълчедръм	0,079
ЛМС Монтана	0,109

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2019 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни пробиза радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2019 г. са набрани и анализирани 27 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за радиационна защита от 20.02.2018 г.

2. Кратка информация за радиологичните характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми

2.1 Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 10 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2019 г. тя е в диапазона 0,035 - 0,24 Bq/l. В пробата от р. Коритарска бара под моста за с. Белотинци е регистрирана обща алфа активност 0,728 Bq/l.

2.2 Радиологичният мониторинг на необработваеми почви включва:

- Радиологичен мониторинг в райони с потенциални замърстители на околната среда с радиоактивност - 10 пункта в 3-30км зона на АЕЦ "Козлодуй и 1 пункт в района на сгуруотвала на ТЕЦ "Видин".

- Фонов радиологичен мониторинг на необработваеми почви – включва 42 пункта в област Монтана и област Видин.

Наблюдаван параметър е специфичната активност [Bq/kg] на U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и Cs-137. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираниите през 2019 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 за пунктовете в райони с потенциални замърсители е в диапазона 0,5 – 27,0 Bq/kg. Специфичната активност на Cs-137 във фоновите проби е в диапазона 0,7 – 76,3 Bq/kg.

2.3 Радиологичният мониторинг на седименти включва 5 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, и Коритарска бара. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираниите през 2019 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 в пробите от пунктовете е в диапазона 1,3 – 6,1 Bq/kg.

III.3. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Контролът на всички опасни химични вещества (ОХВ) се осъществява на база общоприетото европейско законодателство, което е транспонирано в българското. В основата на прилагането в Европейския съюз на съвременното законодателство в областта на химичните вещества в полза на здравето на човека и околната среда е Европейската агенция по химикали (ЕСНА). Тя има за цел повишаване качеството на живот като гарантира безопасна употреба на химикалите в Европа. Разбирайки по-добре опасностите от химикалите, предприятията могат допълнително да понижат рисковете и да допринесат за безопасната им употреба.

Работата на експертите по химикали обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. На територията на контролираните от РИОСВ – Монтана две области (обл. Монтана и обл. Видин), са съсредоточени разнообразни по вид и количества опасни химични вещества и смеси. Основните проблеми са свързани главно с привеждане съхранението на опасни химични вещества в съответствие с изискванията на екологичното законодателство и замяната им с по-малко опасни, с цел намаляване емисиите на вредни вещества в околната среда.

Текущият контрол на операторите, използващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички химикали, съгласно ЗЗВВХВС и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси. Операторите бяха проверени за наличие на информационните листи за безопасност, съгласно чл. 31 от Регламент 1907/2006 REACH; извършването на оценката за съхранение съгласно изискванията на раздел IV от Наредбата и утвърдения формат за документиране по Заповед № РД-288/03.04.2012 г. на Министъра на околната среда и водите; складовете за съхранение на ХВС по отношение на правилно съвместно съхранение, обозначаване с табели с категории на опасност и др.

Увеличаващият се брой СЕВЕЗО предприятия, които са рискови по отношение възникването на големи аварии, както и потенциалното им въздействие върху населението и околната среда, е едно от основните предизвикателства пред дейността на РИОСВ – Монтана.

Основното изискване към операторите на предприятия/съоръжения, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС е да се предприемат всички необходими превантивни мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човека и околната среда и да ги докаже пред компетентния орган.

През 2019 г. на територията на РИОСВ – Монтана няма установени аварийни ситуации в обекти с нисък или висок рисков потенциал, не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компонентите на околната среда с опасни химични вещества, бяха извършени проверки на всички фирми и обекти, включени в Годишния план за контролна дейност на РИОСВ – Монтана за 2019 г.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

През 2019 г. контролът по химикали приоритетно беше насочен към:

- Изискванията за разширените информационни листове за безопасност (ИЛБ) и сценариите на експозиция (СЕ) на опасни вещества, произведени и внесени над 10 т/г.;
- Задълженията за регистрация по REACH, включително регистриранти през 2019г.;
- Изискванията на REACH за Разрешаване и прилагане на мерки за управление на риска от потребителите надолу по веригата на доставки съгласно издадени решения за употребата на определени опасни химични вещества, включени в Приложение XIV на REACH;

- Производители/вносители и професионални потребители за съответствие с ограниченията за употреба на новите устойчиви органични замърсители;
- Вносителите на изделия, дистрибутори и търговци на едро за завишено съдържание на определени УОЗ вещества в изделия в рамките на системата за бърз обмен на данни GRAS-RAPEX, поради зачестили нотификации от Комисията за защита на потребителите;
- Спазване на процедурите и инструкциите за безопасно съхранение на химикалите, поддръжката на складовите съоръжения и преглед на изготвените от операторите оценки за безопасност на съхранението на опасни химични вещества и смеси по чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Условието и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия;
- Прилагането на Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP) и Регламент (ЕС) 453/2010, изменен с Регламент (ЕС) 2015/830 чрез проверка на съдържанието на информационните листове за безопасност.

Прилагане на глава седма, раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“ от ЗООС:

- Спазването на мерките заложи в Докладите за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал и прилагането на Политиките по предотвратяване на големи аварии (ППГА), посредством Системите за управление на мерките за безопасност за обектите с нисък рисков потенциал;
 - Спазване на условията в издадени разрешителни на обектите с висок рисков потенциал;
 - Изпълнението на задълженията на кметовете на общини свързани с чл. 104 и чл. 108 от ЗООС.
- Контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал. 1 на ЗООС (съгласно § 29. (1) от ЗООС (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) и спазване на мерките, заложи от операторите в Доклада за безопасност /ДБ/ за обекти с висок рисков потенциал и по прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал се извършва чрез съвместни проверки от определени със Заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на МОСВ, МВР, оправомощени представители на ИА „ГИТ“ и на кметовете на общините.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Химикали:

През 2019 г. са извършени 53 бр. планови проверки по приложение на Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и подзаконовите му нормативни актове, както и 12 бр. планови проверки на оператори на инсталации с издадени Комплексни разрешителни по чл. 117 от ЗООС, при които са проверени изпълнението на условията в КР заложи в законодателството по химикали. По време на плановия контрол по химикали е дадено 1 бр. предписание за изготвяне и представяне на Доклад за извършена класификация по чл. 103 от ЗООС, което е изпълнено в срок.

Извършени са общо 6 бр. извънредни проверки на 4 оператора, като:

- 4 проверки са по писмо с график на ОД на МВР за контрол на оператори с издадени разрешителни за дейности с взривни вещества,
- 1 проверка е във връзка с постъпило Уведомление от Агенция “Митници“, митническо бюро Монтана съгласно Инструкция за взаимодействие между МОСВ и АМ,
- 1 проверка е на обект за производство на гасена вар в частен двор в гр. Лом без извършена същинска регистрация в ЕСНА. Съставен е АУАН, въз основа на който е издадено Наказателно постановление с постановена имуществена санкция в размер на 10 000 лв.;

• **Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)**

- Общо 65 дружества са проверени за наличие на информационни листи за безопасност, като се установи, че производителите, вносителите и потребителите надолу по веригата на доставки на ХВС са актуализирали ИЛБ съгласно изискванията на Регламента и редовно се предоставят на потребителите по веригата;
- Проверени са 7 фирми (производители и потребители надолу по веригата), които са представили Разширени информационни

листовете за безопасност и Приложение „Сценарии на експозиция“.

- В 17 проверени обекти е извършен контрол за употреба на определени опасни вещества със срокове за забрана за употреба включени в Приложение XIV на Регламент (ЕО) № 1907/2006 г, като в проверените обекти не е установена употребата им.

- Проверени са 17 обекта за употреба на вещества от Приложение XVII на Регламент REACH, за които има въведени ограничения при производството, пускането на пазара и употребат, като не са констатирани употреби на веществата или пускане на пазара, които са в нарушение на условията на ограничение, посочени в Приложението.

- За извършена същинска регистрация по Регламент REACH са проверени 2 обекта- 1 производител на дървени въглища, който е извършил регистрацията си в срок и не е установено превишаване на тонажната група, както и 1 производител на гасена вар, на който от 2018 г. е забранено производството на гасена вар без извършена същинска регистрация. Не са констатирани нарушения. Извършена е и 1 проверка на обект за производство на гасена вар в частен двор в гр. Лом, където беше установено производство и пускане на пазара без извършена същинска регистрация в ЕСНА. Съставен е АУАН, въз основа на който е издадено Наказателно постановление с постановена имуществена санкция в размер на 10 000 лв.;

Резултатите през 2019 г. са значително подобряване качеството на ИЛБ (както и наличие на разширени ИЛБ), също така не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH.

• **Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)**

През 2019 г са извършени 7 броя проверки по Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) на производители и вносители на химикали.

Задължените лица спазват изискванията на Регламента, няма установени нови задължени лица, както няма и извършена нотификация на вещества в Европейската агенция по химикали ЕСНА.

• **Регламент №648/2004 относно детергентите**

През 2019 г са извършени 6 броя проверки на болнични заведения и обекти, където се използват биоцидни препарати и дезинфектанти за професионална употреба. Проверени са информационните листове за безопасност на използваните биоцидни препарати и дезинфектанти, начина на съхранение, опаковане и етикетиране, като и наличието на Разрешения от МЗ за пускане на пазара на биоциден препарат. В териториалния обхват на РИОСВ – Монтана не са установени производители на детергенти.

• **Регламент (ЕО) №850/2004 относно устойчивите органични замърсители (POPs)**

В периода са извършени 8 проверки за съответствието на обектите с ограниченията за употреба на Хексабромометилциклододекан (HBCDD); Полихлорирани нафталени (PCN); Хексахлоробутадиен (HCBD); Късоверижни хлорирани парафини (SCCPs); Пентахлорфенол, и неговите соли и естери (PCPs); Декабромодифенил етер (deca-BDE).

Проверените поризводствени дейности са: производство на изделия от дървесина; производство на корпусна мебел, интериорни врати, AL и PVC дограма; третиране на семена и съхранение на минерални торове; производство на обувки и чехли; производство на саи за обувки; производство на електронни дросели; производство на PVC продукти

и изделия. При извършените проверки не е установено наличие, употреба, внос/износ или производство на продукти/отпадъци, които съдържат горещитираните УОЗ.

През 2019 г. не са постъпвали писма за нотификации от Комисията за защита на потребителите във връзка с наличието на продукти/изделия, в състава на които са установени наднормени количества опасни вещества.

- **Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси**

През 2019 г. са извършени общо 74 бр. проверки относно спазване на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.

Операторите на обектите, подлежащи на контрол по нормативната уредба в областта на химикалите спазват законодателството и са изпълнили дадените предписания.

Дружествата са изготвили оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси в съответствие с утвърден със Заповед № РД-288/2012 г. от министъра на околната

среда и водите формат за документиране на оценката.

Спазването на изискванията в Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси осигурява по-добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение. Не са настъпвали аварийни ситуации, свързани с изпускане на ОХВС, водещи до увреждане на компонентите на околната среда.

През годината по ЗЗВВХВС не са съставяни актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни мерки.

В резултат на извършения контрол на обекти произвеждащи, употребяващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси е постигнато високо ниво на защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората в района. Отчита се и по-добра осведоменост от страна на дружествата спрямо екологичното законодателство. Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролна дейност за 2019 г.

СЕВЕЗО (обекти с висок и нисък рисков потенциал):

Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролната дейност за 2019 г. по отношение на управлението на риска от големи аварии. За проверка от междуправителната комисия по чл. 157а от ЗООС през 2019 г. бяха утвърдени от министъра на околната среда и водите и извършени 5 контролни

проверки на 4 оператора (всички с висок рисков потенциал – „ПВРП“)

- ПВРП Складова база „Ливадски дол“, с. Николово, общ. Монтана с оператор „Видекс Инженеринг“ ЕАД, гр. София – дадено 1 предписание, което операторът е изпълнил в срок;

- ПВРП „Видекс“ АД, гр. София - Завод „Миджур“, с. Горни Лом, община Чупрене, област Видин продължава да е обекта с най-голям приоритет за контрол. При извършените от комисията 2 бр. проверки са дадени 2 задължителни за изпълнение предписания, които са изпълнени в срок;

- ПВРП „Складова база за минерални торове“, ПИ 44238.507.215 и ПИ 44238.507.214 „Промислена зона“, гр. Лом, област Монтана с оператор „Бореалис Л.А.Т. България“ ЕООД, гр. София. Обекта не е въведен в експлоатация. Няма дадени предписания.

- ПВРП „МОНБАТ“ АД, гр. София - производство на оловно кисели АкБ /ИПОКАБ/ и рециклиране на батерии /ИРБ/, гр. Монтана. Няма дадени предписания.

За извършените проверки от комисията са съставени Констативни протоколи по чл. 157б, ал. 1 от ЗООС и са изготвени доклади, които са изпратени до министъра на околната среда и водите.

- Изпратени са писма до кметовете на общини за задълженията им свързани с изготвяне на отчет за проиграване на външните аварийни планове на предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

- През 2019 г. от директора на РИОСВ – Монтана не са издавани становища по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на предприятия/съоръжение с нисък рисков потенциал. Изготвено е 1 становище до ИАОС по представена документация по чл. 112, ал. 3 от ЗООС за издаване на Решение за одобряване на доклад за безопасност на предприятие с висок рисков потенциал с оператор „Бореалис Л.А.Т. България“ ЕООД, гр. София.
- През 2019 г. не са установени аварийни ситуации, няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества и не са постъпвали жалби или сигнали от дейността на обектите, класифицирани като предприятия и/или съоръжения с висок/нисък рисков потенциал.

II. Превантивна дейност и контрол

1. ОВОС и Екологична оценка

Основната дейност по програма „Оценка и управление на въздействието върху околната среда – прилагане на законодателството по ОВОС и ЕО“ е насочена към прилагането на превантивните инструменти – оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и екологична оценка (ЕО), чрез които се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда в процеса на развитие като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие. Чрез услугите, предоставяни по програмата се осъществява:

- информиране на възложителите за приложимата процедура по реда на глава VI от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) за инвестиционни предложения, планове и/или програми и за необходимите действия, които трябва да предприемат;

- издаване на административни актове по ОВОС и ЕО;

- предоставяне на актуална информация на засегнатите лица и широката общественост.

За периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г. по програмата са извършени следните дейности:

Писмени указания за определяне на приложимата процедура по реда на гл. VI от ЗООС.

През отчетния период в РИОСВ – Монтана са внесени общо 400 бр. уведомления, от които 226 бр. уведомления за инвестиционни предложения и 174 бр. уведомления за планове и програми. За 45 бр. инвестиционни предложения и 29 бр. планове/програми (общо 74 бр.) компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе съответно процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

През отчетния период не са давани указания за провеждане на задължителни процедури по ОВОС и ЕО. В резултат на процедура по преценяване необходимостта от извършване на ОВОС е поискано изготвяне на доклад за оценка на въздействието върху околната среда за едно инвестиционно предложение. Не са давани указания за провеждане на ЕО след решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

Издадени административни актове по ОВОС и ЕО.

За периода 01.01.2019 г. – 31.12.2019 г. от страна на РИОСВ – Монтана са издадени общо 75 акта, както следва: едно решение по ОВОС за одобряване осъществяването на инвестиционно предложение; 38 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, от които 37 бр. с характер „да не се извършва ОВОС“ и едно с характер „да се извърши ОВОС“; 3 бр. становища по ЕО за общи устройствени планове на общини, с характер „съгласува“; 21 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, всички с характер „да не се извършва ЕО“; 12 бр. решения за прекратяване на процедури по реда на глава VI от ЗООС, от които 9 бр. решения за прекратяване на административни процедури по ОВОС и 3 бр. решения за прекратяване на административни процедури по ЕО.

Установяване на правното действие на издадени актове по реда на глава VI от ЗООС. Контрол по изпълнение на условията и мерките в актовете по реда на глава VI от ЗООС.

През 2019 г. експертите от направление „ЕО и ОВОС“ в РИОСВ – Монтана са извършили общо 104 бр. проверки:

- 33 бр., заложили в Плана за контролната дейност за 2019 г., както следва:
 - контрол по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС – 7 бр.
 - правно действие на актовете издадени по реда на глава VI от ЗООС – 23 бр.
 - проверки по обобщени справки преди приемането/одобряването на плана и доклади по наблюдение и контрол при прилагането на плана/програмата – 3 бр.

- 71 бр. извънредни проверки, от които:
 - посещение на място във връзка с производството по глава VI от ЗООС – 2 бр.;
 - проверки по обобщени справки преди приемането/одобряването на планове и програми – 2 бр.;
 - участие в Държавни приемателни комисии – 38 бр.;
 - участие в проверки за приемане на извършената работа по договори между ПУДООС към МОСВ и детски градини/училища/общини/кметства за изпълнение на проекти от Националната кампания „ЧОС” – 25 бр.;
 - други – 4 бр.

Експертите от направлението са взели участие и в 5 бр. други проверки: на замърсени терени; по сигнали; във връзка със Заповед № РД – 422/19.06.2017 г. на министъра на околната среда и водите.

В резултат на осъществения контрол за правно действие на актовете по гл. VI от ЗООС за 14 бр. решения е установено, че са изгубили правното си действие, тъй като осъществяването на инвестиционните предложения не е започнало, а за 9 бр. решения е потвърдено, че са в сила.

За загубилите правно действие решения за преценяване на необходимостта от ОВОС са оповестени резултатите от проверките, чрез публикуване на съобщения на интернет страницата на РИОСВ – Монтана, като са информирани писмено съответния орган по одобряване/разрешаване на инвестиционното предложение и възложителите.

През отчетния период е констатирано едно нарушение за неизпълнение на условие в решение за преценяване на необходимостта от ОВОС и е дадено едно предписание.

Предоставяне на информация на участниците в процесите по ОВОС и ЕО и на широката общественост.

На интернет страницата си РИОСВ – Монтана поддържа широк спектър от информация в областта на въздействието върху околната среда и екологичната оценка, включително се осигурява достъп до Публичен регистър с данни за процедурите по ОВОС и Публичен регистър с данни за процедурите по ЕО. Двата регистъра осигуряват на потребителите достъп до богат набор от данни и документи за текущи и приключили процедури по ОВОС/ЕО, включително и за постановените решения/становища. Предоставена е възможност за търсене по компетентен орган, инвестиционно предложение/план/програма, местоположение, защитени зони и защитени територии, вид, етап и статус на процедурата по ОВОС/ЕО.

2. Комплексни разрешителни

РИОСВ – Монтана осъществява комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването от промишлени и производствени обекти, извършващи дейност с капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваната дейност е предотвратяване и минимизиране образуването на емисии на замърсяващи вещества, изпускани в околната среда, както и осигуряване на рационалното използване на суровини и енергия; на законосъобразната експлоатация на площадките на промишлените инсталации и предотвратяване на аварии.

През 2019 година са извършени 12 броя проверки на 11 оператора на 13 броя инсталации по изпълнение на условия в издадени комплексни разрешителни, съгласно плана за контролна дейност, при заложили 12 броя проверки, с което са изпълнени 100% от планираните проверки.

За неизпълнение на условия в издадените КР, констатирани през 2019 г. на „Видахим“ АД, гр. Видин е съставен АУАН и издадено НП на стойност 10 000 лв. На „Игал“ ООД (в несъстоятелност) за неизпълнение на чл. 22 „а“ от ЗООС е съставен АУАН, който до настоящия момент не е връчен, поради категоричен отказ на синдика на дружеството да го получи.

На „Булгарплод – София“ АД е дадено предписание, във връзка с констатирано несъответствие от проведен собствен мониторинг, което е изпълнено в срок.

Всички оператори, имащи задължение да докладват в електронен формат Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители по Регламент 166/2006 ЕО, са извършили докладването в срок до 31 март, с изключение на „Игал“ ООД (в несъстоятелност). От страна на РИОСВ- Монтана е проверено достоверността на докладваните от операторите данни и впоследствие са потвърдени в регистъра до 31 май.

От всички оператори с издадено комплексно разрешително в нормативно определения срок са представени годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексното разрешително, с изключение на „Игал“ ООД (в несъстоятелност). Отстранили са неточностите и пропуските, които са установени от страна на Инспекцията при проверка по документи и на място, въз основа на прегледа на представения доклад. Окончателните доклади, комплектовани със становището на РИОСВ - Монтана са представени в ИАОС.

През 2019 г. е издадено ново комплексно разрешително на „Монбат“ АД.

При извършване на контролната дейност през 2019 г. на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана не са констатирани инсталации попадащи в категориите промишлени дейности на приложение № 4 на ЗООС и работещи без издадени КР.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случаи, които са класифицирани като непосредствена заплаха за екологични щети и случаи на причинени екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания; води и водни тела; почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

По Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети през 2019 г. са извършени 5 броя планови проверки на 5 обекта. Проверките са осъществени в рамките на плановите комплексни проверки. Не са извършвани извънредни проверки.

Един оператор не представил собствена оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха, за екологични щети и на случаи на причинени екологични щети, съгласно приложение №

1 на Наредба № 1 от 29.10.2008 г. дадено е предписание с писмо през м. януари 2020 г, както и поканата за съставяне на АУАН.

Продължава тенденцията операторите да планират финансови средства от наличните капитали на дружествата за изпълнение на мерки по ЗОПОЕЩ. През 2019 г. е подновена застрахователна полица за предявени искове, за причинени щети вследствие замърсяване или увреждане на околната среда на „Монбат” АД.

През 2019 г. не са представяни нови и няма осъществявани програми за изпълнение на отстраняване на минали екологични щети. РИОСВ – Монтана няма съставени АУАН и издадени наказателни постановления за налагане на санкции по ЗОПОЕЩ.

4. Доброволни ангажименти по отношение на опазването на околната среда - EMAS и екомаркировка на ЕС.

През 2019 г. е извършена 1 проверка по EMAS, на обект в гр. Видин с оператор „Бдинтекс“ ЕООД, гр. Видин. Проверката е във връзка с подновяване на регистрация по EMAS. Констатирано е, че дружеството има внедрена система за управление по околна среда и процедури за гарантиране на съответствие с нормативните изисквания. Не са установени нарушения. През 2019 няма извършени проверки на обекти по Екомаркировка на ЕС.

5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

През 2019 г. са проведени две работни срещи в община Чупрене и в РИОСВ – Монтана за актуализиране на оперативните планове за защита на резерватите „Чупрене” и „Горната кория” – изключителна държавна собственост от пожари, с цел оптимизиране и подобряване на координацията между държавните институции и предприемане на адекватни мерки за опазване на резерватите от пожари. На работните срещи са присъствали представители на регионалните структури на ОУ ПБЗН – Видин/Монтана, ДГС – Миджур, Берковица, РДГ – Берковица, ОУ на МВР – Видин/Монтана, общини Берковица и Чупрене.

Експерти от екоинспекцията са взели участие в 6 бр. областни епизоотични комисии, свързани със зачестилите случаи на африканска чума по свинете, както и на две работни срещи в ТП ДГС-Берковиза и ТП ДГС – Говежда във връзка със сертифициране на горите в двете горски стопанства.

Проведени са две работни срещи (комисии) в областна администрация Видин и в РИОСВ – Монтана, на които са разпределени количествата билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване в области Монтана и Видин, в съответствие с издадената заповед от министър на ОСВ по реда на Закона за лечебните растения.

В края на 2019 г. е проведена и комисия по чл. 38 от Закона за защитените територии за заличаване на ЗМ „Липака” от регистъра на защитените територии.

Експерти от напр. „БРЗТЗ“, като определени за членове на регионалното звено за контакти по Програма Лайф за околната среда, организираха и проведеха обучение с потенциални бенефициенти за кандидатстване по тази европейска програма.

В изпълнение на основните си функции РИОСВ - Монтана продължава да информира гражданите за състоянието на околната среда в област Монтана и област Видин, които наблюдава и контролира чрез поддържане на страница в Интернет и съобщения до медиите. През периода са публикувани 49 броя прессъобщения и информации до медиите и на сайта на инспекцията, които са отразени в множество публикации и репортажи.

През 2019 г. в РИОСВ – Монтана по Закона за достъп до обществена информация са постъпили заявления – 9 броя, издадени решения – 6 броя, уведомителни писма - 2 броя, откази – 1 брой, обжалвания на откази – няма.

През 2019 г. са проведени следните мероприятия, свързани с повишаване на екологичното съзнание и възпитание.

Световен ден на водата – 22 март

По повод Световния ден на водата – 22 март, експерти от РИОСВ – Монтана съвместно с Регионална лаборатория – Монтана и ученици от Профилирана гимназия с преподаване на чужди езици “Петър Богдан” - град Монтана участваха в пробонабиране на водни проби от пункт за мониторинг „Река Огоста след язовир ”Огоста“ в землището на гр. Монтана. На мястото на вземане на пробите е извършено демонстрационно пробонабиране, консервиране и полеви измервания на показателите: температура, активна реакция - рН, разтворен кислород и електропроводимост.

Ден на Земята – 22 април

Експерти от РИОСВ – Монтана засадиха фиданки по повод Деня на Земята – 22 април. На терен около яз. „Огоста“ извършиха залесяване на тридесет дръвчета от чинар.

Във връзка с Деня на Земята – 22 април 2019 г. РИОСВ – Монтана инициира кампания под надслов „Засади дърво – дишай чист въздух“. До 22 април в екоинспекцията бяха получени снимки от засаждане на дървета от ученици от Лом, Монтана и Георги Дамяново. На всички участници в инициативата директорът на РИОСВ – Монтана г-жа Деница Славкова раздаде екторбички и раници.

Световен ден на околната среда 5 юни

Екипът на РИОСВ – Монтана отбеляза Световния ден на околната среда 5 юни, съвместно с ученици от Екоклуб на Гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Богдан“ от гр. Монтана. Почистен бе терен в парк „Калето“ в гр. Монтана. На участниците в събитието бяха раздадени екторбички с логото на „РИОСВ – Монтана“.

РИОСВ – Монтана координира провеждането на инициативи по повод 29 юни – Деня на река Дунав в община Видин. На участниците са раздадени информационни материали от РИОСВ – Монтана.

През есента на 2019 г. РИОСВ – Монтана организира конкурс за апликация под мотото „Чудата есен“.

Ученици от Професионална гимназия по техника и електротехника „Христо Ботев“ от гр. Монтана посетиха РИОСВ – Монтана, във връзка с провеждането на младежката инициатива „Мениджър за един ден“, организирана от Джуніър Ачийвмънт. В Информационния център учениците се запознаха със структурата и дейността на екоинспекцията и с част от експертния състав, с работата на служителите и как на практика се прилагат законите в областта на опазването на околната среда.

6. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.

През 2019 г. са съставени 23 акта за установени административни нарушения.

Издадени са 22 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 52 250 лв., от които 11 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 13 650 лв. и с 11 броя НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 38 600 лв. Наказателното производство по 1 брой съставен АУАН е прекратено.

Наложените имуществени санкции са по реда на:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – 2 броя на стойност 12 000 лв;
- Закон за водите (ЗВ) – 2 броя на стойност 3 000 лв;
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – 4 броя на стойност 12 4000 лв;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) - 1 брой на стойност 200 лв;
- Закон за защитените територии (ЗЗТ) – 1 брой на стойност 1 000 лв;
- Закон за защита на въздействието на вредните химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) – 1 брой на стойност 10 000 лв.

Наложените през 2019 г. глоби са по реда на:

- Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 6 броя на стойност 11 800 лв.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) - 5 броя на стойност 1850 лв.

Събраните през 2019 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 14 350 лв.

Предадени са за събиране от НАП преписки по 8 броя наказателни постановления на обща стойност 27 200 лв, от които:

- 1 броя по ЗООС на стойност 10 000 лв.;

- 1 брой по Закона за водите (ЗВ) на стойност 1000 лв.;
- 3 броя по ЗУО на стойност 5 400 лв.;
- 2 броя по ЗБР на стойност 800 лв.;
- 1 броя по ЗЗВВХВС на стойност 10 000 лв.

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2018 г., но приключили през 2019 г., и от обжалваните през 2019 г. е отменен 1 брой на стойност 500 лв., а в съдебна процедура са 4 броя на стойност 8400 лв. По отношение на обжалваните наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции, е влязло в сила 1 брой на стойност 2 000 лв. и в съдебна процедура са 2 броя на стойност 8 000 лв.

Сравнение спрямо 2018 г.:

През 2018 г. са съставени 22 акта за установени административни нарушения.

Издадени са 19 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 24 000 лв., от които 15 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 9600 лв. и с 4 броя НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 14 600 лв. Три от имуществените санкции са наложени по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и една по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Наложените през 2018 г. глоби са по реда на:

- ✓ Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 2 броя на стойност 3400 лв.;
- ✓ Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) - 4 броя на стойност 3200 лв.
- ✓ Закона за лечебните растения (ЗЛР) - 8 броя на стойност 3000 лв.

Събраните през 2018 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 10 600 лв.

Предадени са за събиране от НАП преписки по 19 броя наказателни постановления, от които:

- ✓ 2 броя по ЗООС на стойност 12 000 лв.;
- ✓ 1 брой по Закона за водите (ЗВ) на стойност 2000 лв.;
- ✓ 7 броя по ЗУО на стойност 16 000 лв.;
- ✓ 3 броя по ЗБР на стойност 2300 лв.;
- ✓ 6 броя по ЗЛР на стойност 2200 лв.

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2017 г., но приключили през 2018 г., и от обжалваните през 2018 г. са влезли в сила/потвърдени 9 броя на стойност 14 200 лв., отменени са 2 броя на стойност 4400 лв., а в съдебна процедура е 1 брой на стойност 500 лв. По отношение на обжалваните наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции, са влезли в сила 2 броя на стойност 8400 лв. и в съдебна процедура е 1 брой на стойност 2000 лв.

От направеното сравнение спрямо 2018 г., през 2019 г. се запазва общо взето броя на съставените АУАН, като през 2019 г. има завишение с 3 броя (22 бр. за 2019 г. и 19 бр. през 2018 г.), както и общата сума на издадените НП (52 250 лв през 2019 г. и 24 000 лв. през 2018 г.).

През 2019 г. са наложени, променени и възобновени санкции за замърсяване на повърхностен воден обект или замърсяване на атмосферния въздух по реда на чл. 69 и сл. от ЗООС както следва.

I. Издадени са 5 броя Наказателни постановления на Директора на РИОСВ – Монтана за налагане на санкции на 5 титуляри на разрешителни за ползване на воден обект за заустване, поради превишаване на ИЕО, както следва:

1. С НП № С-6-312-1/26.03.2019 г., на „Аркус“ АД, гр. Лясковец, за ПБ в гр. Лом е наложена текуща месечна санкция от 60,39 лв/мес. считано от 27.02.2019 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване, по показатели „никел“, „цинк“ и „хром“.

2. С НП № С-6-312-1/26.03.2019 г., на община Кула е наложена текуща месечна санкция от 69,14 лв/мес. считано от 27.02.2019 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително

за заустване на отпадъчни води от КС на гр. Кула в сухо дере, приток на р. Чичилска, по показатели „неразтворени в-ва“ и „БПК₅“.

3. С НП № С-6-313-1/26.03.2019 г., на „Ел Би Булгарикум“ ЕАД, гр. София за производствена база за млекопреработка в гр. Видин е наложена текуща месечна санкция от 201,44 лв/мес. считано от 27.02.2019 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води в р. Дунав, по показатели „ХПК“, „Общ азот“, „рН“ и „БПК₅“.

4. С НП № С-6-311-1/25.03.2019 г., на СД „Лаф – Велизаров и Сие“ гр. Белоградчик за производствена база за млекопреработка в с. Дъбравка, е наложена текуща месечна санкция от 12,23 лв/мес. считано от 27.02.2019 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води в р. Дъбравка, по показател „БПК₅“.

5. С НП № С-6-314-1/05.04.2019 г., на „Кнауф България“ ЕООД, гр. София за обект – предприятие за гипс фазерни плоскости е наложена текуща месечна санкция от 456,82 лв/мес. считано от 27.02.2019 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води по показатели „ХПК“, „БПК₅“ и „сулфати“.

Наложените санкции през 2019 г. са 5 броя за 5 обекта, като през 2018 г. са 7 броя за 4 обекта.

По реда на чл. 69б от ЗООС със Заповеди на директора на РИОСВ – Монтана са променени и отменени 6 броя санкции, от които: 4 броя са отменени въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените индивидуалните емисионните ограничения (ИЕО), и 2 броя променени, както следва:

1. Със Заповед № С-6-309-2/02.01.2019 г., на „Кнауф България“ ЕООД е намалена наложена текуща месечна санкция от 290,25 лв/мес. на 104,08 лв./мес. считано от 17.12.2018 г., за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води в р. Дунав, по показатели „неразтворени в-ва“, „ХПК“ и „БПК₅“.

2. Със Заповед С-6-309-3/25.03.2019 г. на "Кнауф България" ЕООД, гр. София, производствена база в гр. Видин е отменена наложена текуща санкция в размер на 104,08 лв. за замърсяване водите на р. Дунав, считано от 27.02.2019 г.

3. Със Заповед С-6-314-2/16.04.2019 г. на общ. Кула е отменена наложена текуща санкция на община Кула от 69,14 лв/мес. за превишение на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води от КС на гр. Кула в сухо дере, приток на р. Чичилска, по показатели „неразтворени в-ва“ и „БПК₅“.

4. Със Заповед С-6-313-2/07.05.2019 г. на „Ел Би Булгарикум“ ЕАД, гр. София за обект за млекопреработка в гр. Видин е отменена наложена текуща санкция от 201,44 лв/мес. за прекратяване на превишенията на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води.

5. Със Заповед С-6-310-2/03.06.2019 г. на „Аркус“ АД, гр. Лясковец за обект за обособено производство в гр. Лом е отменена наложена текуща санкция от 60,39 лв/мес. за прекратяване на превишенията на емисионните ограничения в разрешително за заустване на отпадъчни води.

6. Със Заповед № С-6-314-2 от 12.11.2019 г. на „Кнауф България“ ЕООД, гр. София, за обект за производство на гипс фазерни плоскости в гр. Видин, е намалена наложена текуща месечна санкция от 456,82 лв/мес. на 10,36 лв. месечно считано от 31.10.2019 г. Същото е в резултат на протокол от анализ на водна проба от отпадъчни води и намаляване на замърсяването.

През 2019 г. са отменени текущите санкции, наложени на *четирима* титуляри на разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води от 4 обекта, поради прекратяване на замърсяването. През 2018 година са отменени също 4 текущи санкции за 4 обекта, като по този показател сравнението е абсолютно равенство.

В заключение може да се направи извод, че причина за допуснатите превишения на ИЕО е неефективната работа и/или нередовното почистване на локалните пречиствателни съоръжения

на отпадъчни води. Въпреки осъществената реконструкция на ЛПСОВ на Завод за гипсфазерни плоскости в гр. Видин с оператор „Кнауф България“ ЕООД все още не може да се постигне оптимален режим за работата ѝ. С цел преустановяване на неспазването на ИЕО операторите на обектите трябва да осигуряват непрекъснато нормалната им експлоатация, като прилагат по-ефективни мерки за поддържане на пречиствателните съоръжения, в техническа и експлоатационна изправност, като за целта от страна на РИОСВ - Монтана са давани предписания.

Предвид гореизложеното през 2019 г. и 2018 г. се наблюдава приблизително запазване броя на санкционираните обекти – 5 към 4 броя. Общата стойност на наложените санкции 5 броя на 5 обекта през 2019 г. е 800,02 лв, докато през 2018 г. 7 броя на 4 обекта е 1 806,31 лв., т. е., подобряване на тенденцията за намаляване на замърсяването на водните обекти.

II. Издадени са две Наказателни постановления на директора на РИОСВ – Монтана за налагане на санкции за превишаване на нормите за допустими емисии, изпускани в атмосферния въздух при работата на един, както следва:

1. С НП № С-6-315-1/22.07.2019 г., на СД „Лаф, Велизаров и сие“, гр. Белоградчик за обект – предприятие за млекопреработка в с. Дъбравка, общ. Белоградчик е наложена текуща месечна санкция от 18,77 лв/мес. считано от 11.06.2019 г., за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии по показател „прах“ и „въглероден оксид“ от работата на парен котел в обекта.

През 2018 г. са наложени 2 броя текущи санкции.

По реда на чл. 69б от ЗООС със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана е отменена 1 брой текуща санкция във връзка с установено прекратяване замърсяването на атмосферния въздух при работа на един обект.

1. Със Заповед С-6-303-2/11.01.2019 г. на "Фаустина груп" ЕООД, гр. София, производствена база в с. Д-р Йосифово, общ. Монтана е отменена наложена текуща санкция в размер на 42,83 лв. за замърсяване на атмосферния въздух, считано от 31.12.2018 г.

Извод от направения анализ на наложените санкции за замърсяване на атмосферния въздух е, че при спазване на оптимален горивен процес и поддържане в техническа изправност на пречиствателните съоръжения възможността за превишаване на нормите за допустими емисии се намалява спрямо предходните години.

Жалби и сигнали

През 2019 г. в РИОСВ – Монтана са постъпили общо 156 броя сигнали и жалби (137 сигнала и 19 жалби) на физически, юридически и др. лица, както и препратени с писма от МОСВ, по които са предприети действия в законоустановения срок, и подателите са уведомени своевременно за резултата. 75 сигнала и 18 жалби са препратени по компетентност до съответните институции за действия.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

№	Наименование	Кратка характеристика	Период на реализиране	Статус (започнал, приключил, изпълнява се)	Източник на финансиране	Стойност на проекта	Изпълнение, включително изразходени средства
1	2	3	4	5	6	7	8
1	СУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Ново село, обл. Видин	"Спорт за всички"- закупуване на хандбална врата професионална, закупуване на врата за футбол и мрежа за футбол, монтаж на паркова пейка с облегалка, закупуване на маркиращи конуси, изработване на информационно табло.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 117,20 лв.	4 117,20 лв.
2	Детска градина "Детелина" с филиал "Васил Левски" , гр. Видин	"Приказен екокоът"- доставка и монтаж на детски съоръжения, поставяне на къщички за птици и дървени кошчета за разделно събиране на отпадъци, закупуване и засаждање на дървета, храсти луковици и семена.	2019 г.	приключил	ПУДООС	5 000,00 лв.	5 000,00 лв.
3	СУ "Н. Й. Вапцаров", с. Дреновец, общ. Ружинци, обл. Видин	"Зона за игри и отдих" – закупуване и монтаж на пейки маса за шах, монтаж на тенис на маса,	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 917,00 лв.	4 917,00 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

		закупуване и засаждане на храсти и цветя, монтаж на информационна табела.					
4	ОУ "Петър Парчевич", гр. Чипровци	"С грижа за нашето училище, с обич към природата" – почистване на зелени площи, закупуване и монтаж на пейка за класна стая на открито, ремонт на декоративна ограда, монтаж на кошчета за разделно събиране на отпадъци.	2019 г.	приключил	ПУДООС	5 000,00 лв.	5 000,00 лв.
5	СУ "Христо Ботев", гр. Грамада	"Екокът в училище "Христо Ботев" – почистване, подравняване и озеленяване на терена, монтаж на пейки и кошчета за отпадъци, закупуване на баскетболно табло и топка.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 887,24 лв.	4 887,24 лв.
6	Детска градина "Тодор Титоренков", гр. Грамада	"Повишаване на екологичната култура на децата" - почистване, подравняване и озеленяване на терена, закупуване и монтаж на детска люлка и въртележка, закупуване и монтаж на детска беседка.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 859,20 лв.	4 887,24 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

7	Детска градина "Щастливо детство", с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм	"Аз съм част от природата и тя е неделима част от мен" – засаждане на дървета, храсти, закупуване на цветарници, засаждане на цветя, доставка и монтиране на комбинирано детско съоръжение.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 998,64 лв.	4 887,24 лв.
8	Детска градина "Патиланци", гр. Вълчедръм	"Покани природата в живота на детето"- монтиране на въртележка с пейки, клатушки за деца, засаждане на цветна градина, ферма за растения и червей	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 998,20 лв.	4 887,24 лв.
9	Детска градина "Звънче", гр. Берковица	"Щастливо детство и еко приключения в център за игри и обучения" – закупуване и засаждане на туя смарагд, магнолия, огнен храст, японска върба, закупуване на комбинирано детско съоръжение, информационна табела.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 975,00 лв.	4 887,24 лв.
10	СУ "Христо Ботев", с. Арчар, общ. Димово	"Обичам природата и аз участвам" – закупуване на бинокулярен микроскоп, мултимедиен проектор,	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 991,08 лв.	4 991,08 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

		изработка на табла и нагледни материали, организиране на екосъбитие, закупуване на луковици и цветя.					
11	Четвърто Основно училище "Иван Вазов", гр. Монтана	"Обичам природата и аз участвам" – монтиране на беседка, кошче за отпадъци, външно озеленяване с дървета, храсти и цветя, монтиране на пейки.	2019 г.	приключил	ПУДООС	5 000,00 лв.	5 000,00 лв.
12	СУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Замфирово, общ. Берковица, обл. Монтана	"Зелена идея. Аз и игрите"- закупуване и монтиране на пейки, закупуване и засаждане на храсти, цветя, изграждане на алея.	2019 г.	приключил	ПУДООС	4 858,90 лв.	4 858,90 лв.
13	Детска градина "Пролетна дъга", гр. Берковица	"Малките еколози" – закупуване и монтиране на комбинирано детско съоръжение, закупуване и монтиране на детска люлка, изработка и монтаж на дървени пейки и дървени масички.	2019 г.	приключил	ПУДООС	5 000,00 лв.	5 000,00 лв.
14	Кметство Флорентин, общ. Ново село	"Почистване, озеленяване и благоустрояване на кът за отдих в с. Флорентин, общ. Ново село, обл. Видин"-	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 913,00 лв.	9 913,00 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

		почистване и подравняване на терена, засаждане на декоративна растителност, монтаж на комбинирана детска люлка, монтаж на пясъчник и пързалка с къщичка.					
15	Кметство Неговановци, общ. Ново село	"Детски кът - зелена приказка, с. Неговановци, общ. Ново село, обл. Видин" – почистване и подравняване на терена, изграждане на цветна алея, монтаж на детска люлка и комбинирано детско съоръжение.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 970,00 лв.	9 970,00 лв.
16	Община Кула	"Изграждане на детска площадка в централна градска част на гр. Кула" – почистване на терена от отпадъци, монтиране на детска люлка и комбинирано детско съоръжение, информационна табела, полагане на настилка от бетонови плочи.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 970,00 лв.	9 970,00 лв.
17	Кметство Каленик, общ. Видин	"Спорт на открито в с. Каленик, общ. Видин" – затревяване, изграждане на ограда на	2019 г.	приключил	ПУДООС	10 000,00 лв.	10 000,00 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

		футболно игрище, монтаж на футболна врата, подравняване на терена, монтаж на рекламно-информационна табела.					
18	Кметство Горно Церовене, общ. Монтана	"Почистване, озеленяване, изграждане на спортна площадка на открито в двора на читалището на с. Горно Церовене" – почистване на терена, засаждане на иглолистни дръвчета, монтаж на тенис на маса на открито, монтаж на беседка, пейки и кошчета за отпадъци.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 544,00 лв.	9 544,00 лв.
19	Кметство Расово, общ. Монтана	"Облагородяване на озеленените площи, превръщането им в зона за отдих и изграждане на детска площадка в ромския квартал на с. Расово"- почистване на терена, затревяване, монтаж на пейки, изработка и монтаж на детска площадка, монтаж на беседка и масичка, монтаж на детска люлка.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 827,00 лв.	9 827,00 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

20	Община Берковица	"Изграждане на детска площадка на ул."Синчец" в гр. Берковица" – доставка и монтаж на комбинирано детско съоръжение, монтаж на ударопоглътща настилка, засаждане на храсти, монтаж на кошчета за отпадъци, поставяне на информационна табела.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 975,00 лв.	9 975,00 лв.
21	Кметство Бързия, общ. Берковица	"Повишаване на екологичната култура чрез почистване на зелени площи и изграждане на открита детска площадка в с.Бързия, общ. Берковица" – почистване и нивелация на терен, монтаж на цветна ограда за детска площадка, монтаж на детска люлка, паркова пейка , пясъчник, кошчета за отпадъци, засаждане на храсти и иглолистни дръвчета.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 954,58 лв.	9 954,58 лв.
22	Кметство Тошевци, общ. Грамада	"Зона за отдих в с. Тошевци, общ. Грамада" - почистване на терена, засаждане на храсти и цветя,	2019 г.	приключил	ПУДООС	7 763,75 лв.	7 763,75 лв.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 г.

		монтаж на детска люлка, монтаж на беседка, поставяне на информационна табела.					
23	Кметство Сливата, общ. Лом	"Щастливо детство" – монтаж на пейки, кошчета, комбинирано детско съоръжение, двойна детска люлка, засаждане на декоративни храсти и дървета.	2019 г.	приключил	ПУДООС	10 000,00 лв.	10 000,00 лв.
24	Община Георги Дамяново	"Изграждане на волейболно игрище в с. Говежда" – закупуване и монтаж на волейболна мрежа, монтаж на паркови кошчета за отпадъци.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 484,50 лв.	9 484,50 лв.
25	Кметство Стубел, общ. Монтана	"Обичам природата и аз участвам" – монтаж на тенис на маса на открито, шах маса на открито, монтаж на беседка, пейки и кошчета за смет.	2019 г.	приключил	ПУДООС	9 544,00 лв.	9 544,00 лв.
26	Община Бойчиновци	"Подмяна на водопроводни клонове в гр. Бойчиновци"	2019 г.	приключил	ПУДООС	1 581 883,78 лв.	1 581 883,78 лв.

През 2019 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана в област Видин и област Монтана са реализирани 25 броя проекти в кампанията за „Чиста околна среда”, финансирани от ПУДООС на обща стойност – 179 548,29 лв. 13 броя проекта са реализирани от училища и детски градини и 12 проекта от общини и кметства. През 2019 г. в община Бойчиновци е реализиран проект "Подмяна на водопроводни клонове в гр. Бойчиновци" на стойност 1 581 883,78 лв.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успехи и проблеми в опазването на околната среда на територията на РИОСВ - Монтана през 2019 г.

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

Всички планирани за контрол обекти, неподвижни източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух и шум в околната среда, включително по изпълнение на условията в издадените комплексни разрешителни, са проверени. В Регистъра по чл. 9г, ал. 2 от ЗЧАВ са регистрирани три нови средни горивни инсталации.

През 2019 г. е регистрирана една нова инсталация в Регистъра по чл. 30л от ЗЧАВ на инсталациите, извършващи дейности по приложение № 1 от Наредба № 7 от 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух, в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, независимо от консумацията на разтворител, с изключение на инсталациите по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Плановите за управление на разтворителите в инсталациите на задължените по горепосочената наредба оператори за отчетната 2018-та година са утвърдени без забележки.

Всички проверени през годината бензиностанции отговарят на изискванията за ефективност на улавяне на бензиновите пари при зареждане на резервоарите на МПС с бензини, регламентирани с Глава пета от Наредба № 16 (обн. ДВ, бр. 75/1999 г.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Осъществени са всички планирани проверки по отношение изпълнение на изискванията и разпоредбите на Наредбата за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой и на Наредба № 1 от 17.02.2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документирането и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове, с която се определят мерките по прилагане на Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за отмяна на Регламент (ЕО) №842/2006. Не са констатирани нарушения и несъответствия при извършените проверки на ползватели на озоноразрушаващи вещества и/или флуорсъдържащи парникови газове и оператори на инсталации и оборудване.

Направление „Опазване на водите”

Директни зауствания на непречистени отпадъчни води във водоприемниците, поради липсата на ПСОВ в агломерациите, както с население над 10 000 е.ж. (гр. Лом и гр. Берковица), така и тези с население между 2 000 и 10 000 е.ж. (Димово, Кула, Чипровци и Белоградчик). Налице е забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места.

Добра съвместна работа с РЛ - Монтана към ИАОС – София, както по отношение изпълнение на мониторинга на отпадъчните води, формирани от обекти и заустващи в повърхностни водни обекти, включени в утвърдения със Заповед №РД-788/20.12.2019 г. на

МОСВ списък, така и във връзка с извършено пробонабиране по постъпили сигнали за замърсяване на водни обекти;

Добра съвместна работа с представители на БДДР – Плевен във връзка с изпълнение на Заповед №РД-651/29.09.2015 г. на министъра на ОСВ, с която са утвърдени Указания за координация и комуникация между РИОСВ и БД за съвместни действия при извършване на проверка във връзка с регистрирани жалби и сигнали за замърсяване на воден обект;

Запазва се тенденцията за намаляване на броя на наложените текущи месечни имуществени санкции по реда на чл.69, ал. 1 от ЗООС спрямо тези, наложени през предходните години, вследствие упражняване на ефективен системен контрол от страна на РИОСВ – Монтана върху обектите, формиращи отпадъчни води, зауствани в повърхностни водни обекти;

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

В експлоатация са две регионални депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Изградена е площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Монтана. За регион Видин се експлоатират съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, които са изградени на територията на РДБО – Видин.

С цел намаляване на количествата депонирани отпадъци на територията на РДБО – Монтана се експлоатира сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

Общините които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и с население по-голямо от 10 000 жители, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.

Актуална информация свързана с управление на отпадъците своевременно се публикува на интернет страницата на РИОСВ – Монтана.

Има общини с население под 5 000 жители в които не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки поради отказ от страна на ООП.

Не са рекултивирани депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Професионален опит и много добро познаване на екологичното законодателството: Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, Закона за защитените територии, Закона за генномодифицираните организми, Закона за защита на животните, Закона за горите и подзаконовите нормативни разпоредби към тях;

Стриктно спазване на Плана за контролната дейност, осъществяване на експертната дейност и компетентност по прилагане на превантивен, текущ и последващ контрол при изпълнение на задълженията, произтичащи от природозащитното законодателство – работи се на принципа на взаимозаменяемост в работата;

Ефективна работа в екип – всички преписки се обработват в срок, благодарение на ефективна работа в екип и добра координация между експертите в направление „БРЗТЗ“. Дават се консултации на физически и юридически лица, като заявители по провежданите процедури на екологичното законодателство;

Добра комуникация с останалите направления в РИОСВ, както и с дирекции “НСЗП”, „ОПОС“ и ИАОС към МОСВ.

Затруднения по прилагане на контрол в защитените територии и защитените зони, където собствеността е преобладаващо частна;

Затруднения при прилагане на санкции за нарушения, констатирани в границите на защитените зони по Натура 2000, предложени по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите са породени от липсата на заповеди за обявяване, в които ясно да са разписани забранителните режими във всяка зона, поради което при жалби и сигнали трудно се доказват нарушенията в тях;

Затруднения при транспортиране на ранени екземпляри от защитени животински видове до Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора, както и до Център „Дивите животни“ – гр. София. Транспортирането на диви животни с автобусните превози, ангажиране на човешки ресурс, отделяне на средства за храна и лечение до транспортирането им не е законово регламентирано;

Направление „ОВОС и екологична оценка”

Добро планиране, координация и предварителна подготовка. При възможност се извършват само документални проверки, касаещи правно действие на издадени решения за преценяване на необходимостта от ОВОС (чл. 93, ал. 8 от ЗООС) чрез изготвяне на писма до възложителите, което спестява времеви, кадрови и финансов ресурс.

Актуализирането на данните в Публичния регистър на процедурите по ОВОС и ЕО за текущите процедури, включително заличаването на лични данни в документацията затруднява процеса на изпълнение на контролната дейност.

След изтичане на 5-годишния срок на издадените административни актове по гл. VI от ЗООС, трудно се откриват възложителите на инвестиционни предложения.

Изпълнението на планираните проверки зависи от заявените административни услуги, които не са регулярни и следва да бъдат обработени в нормативно определените срокове. Извънплановата контролна дейност често не е свързана с провеждане на процедурите по реда на глава шеста от ЗООС.

„Химикали”

Всички планирани показатели и приоритети за 2019 г. са постигнати

Във връзка със спазване на изискванията в Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси е осигурена по-добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение.

Подобрена е значително и работата в екип на комисиите работещи по чл. 157 от ЗООС сформирани от различни институции на територията на 2 области. Това доведе до намаляване на времето, необходимо за извършване на проверките на предприятията с висок и нисък рисков потенциал.

През 2019 г. не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH, както и устойчиви органични замърсители по реда на Регламент (ЕО) 850/2004- POPs

През 2019 г. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компоненти на околната среда с опасни химични вещества